

EKONOMIHÖGSKOLAN
Lunds universitet

Samhälls­entreprenörskap som utvecklingsområde i Sverige idag – en nulägesanalys av arbete för främjandet av samhälls­entreprenörskap i Sverige

Kandidatuppsats
FEKH95
HT 11

Författare: Boris-Möller Thomasine
Lindström Valentina

Examinator: Karlsson Tomas

Handledare: Ahlström Söderling Ragnar

Datum: 2012-01-06

Sammanfattning

Examensarbetets titel: Samhällsentreprenörskap som utvecklingsområde i Sverige idag – en nulägesanalys av arbete för främjandet av samhällsentreprenörskap i Sverige

Seminariedatum: 12-01-11

Ämne/kurs: FEKH95, Examensarbete kandidatnivå, Företagsekonomi, 15 högskolepoäng

Författare: Boris-Möller, Thomasine & Lindström, Valentina

Handledare: Ahlström Söderling, Ragnar

Fem nyckelord: Samhällsentreprenörskap, socialt entreprenörskap, Sverige, intresseorganisationer, kartläggning

Syfte: Genom att studera några av Sveriges just nu största intresseorganisationer och forskarnätverk för främjande av samhällsentreprenörskap, vill författarna skapa en nulägesanalys av området i Sverige - samt utmaningar att beakta för områdets framtida utveckling.

Metod: Då uppsatsen har ett beskrivande syfte kring ett ämne som till vissa delar är utforskat i en svensk kontext, har en kombination av deskriptivt och explorativt synsätt använts. Relationen mellan teori och empiri har utgått ifrån principen om abduktion. En kvalitativ ansats har använts för att kunna gå på djupet på ett fåtal intervjuobjekt. Empirin utgör en primärkälla, som insamlats via semi-strukturerade intervjuer med öppna frågor.

Teoretiska perspektiv: Teori har främst inhämtats från samtida forskning eller böcker om ämnet, vilka producerats för en svensk kontext. Viss teorilitteratur från ämnet samt från ämnesområden med koppling till företagsekonomi (småföretagande, innovation, nätverk) har använts utan hänsyn tagen till nationell kontext.

Empiri: Undersökningens objekt är fem stycken intresseorganisationer samt två forskarnätverk, vilka aktivt arbetar med området samhällsentreprenörskap i Sverige vid tidpunkten för genomförandet av studien. Sju intervjuer har gjorts sammanlagt, med en representant för varje medverkande verksamhet.

Resultat: Studien leder till en bred kartläggning över de sju verksamheternas arbetsfält samt hur de använder begrepp, hur de startats och finansieras samt hur de samverkar med varandra och över samhällssektorer. Deras åsikter om nuläget och framtiden för området i Sverige används för att placera in området i en utvecklingsmodell samt för att analysera vilka åtgärder som är särskilt viktiga för möjliggörandet av områdets fortsatta utveckling.

Abstract

Title: Social entrepreneurship as a developing field in Sweden today – a situation analysis of support activities for social entrepreneurship in Sweden

Seminar date: 12-01-11

Course: FEKH95, Degree Project Undergraduate level, Business Administration, Undergraduate level, 15 University Credit Points (UPC or ECTS-cr)

Authors: Boris-Möller, Thomasine & Lindström, Valentina

Advisor: Ahlström Söderling, Ragnar

Key words: Social entrepreneurship, Sweden, associations, research networks, situation analysis

Purpose: Through the study of some of Sweden's at present largest associations and networks for the support of social entrepreneurship, the authors seek to establish a situation analysis over the Swedish field – as well as challenges to be considered for the future development of the field.

Methodology: While this paper aims at a descriptive purpose on a partly unexplored topic in a Swedish context, a combination of a descriptive and an explorative approach has been applied. The relation between theory and empirical data has been handled through an abductive method. A qualitative approach has been applied to enable a deep understanding of a few cases. The empirical data are primary sources, which have been gathered through semi-structured interviews with open questions.

Theoretical perspectives: Theory used in this paper has mainly been obtained from contemporary research or books about the topic that have been produced for a Swedish context. Some theoretical literature about the topic as well as from subjects related to business administration (small businesses, innovation, networks) has been used without taking into account their national context.

Empirical foundation: The objects of the study are five associations and two research networks that actively work with support of the field of social entrepreneurship in Sweden at the time of execution of the study. Altogether seven interviews have been conducted, each with one representative from a participating organization.

Conclusions: The study has resulted in a broad situation analysis of the seven organizations' working field, with regard to their use of concepts from the field, how they started and their financing, their interaction with each other, as well as their operations across the sectors of society. Their opinions on the current status of the field as well as about its future have been used to place the field in a development model and also to analyze what measures are particularly important for the enabling of the field's development in the future.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	6.
1. Inledning	7.
1.1 Bakgrund	7.
1.2 Behov av samhällsentreprenörskap i Sverige	8.
2. Problemdiskussion	9.
2.1 Bakomliggande problemställning	9.
2.2 Frågeställning	9.
2.3 Syfte	10.
2.4 Avgränsning	10.
3. Metod	10.
3.1 Deskriptiv och explorativ ansats	10.
3.2 Kvalitativ ansats	11.
3.3 Abduktion	11.
3.4 Källor	12.
3.4.1 Primär- och sekundärkällor	12.
3.4.2 Urval av intervjuobjekt	12.
3.4.3 Intervjudesign	13.
3.4.4 Beaktanden vid kontakt och utförande av intervjuerna	14.
3.4.5 Kritik av sekundärkällor	15.
4. Teori	15.
4.1 Bakgrundsteori	15.
4.1.1 Idéer om satsningar på samhällsentreprenörskap	16.
4.1.2 Policy för hjälp till småföretag	17.
4.1.3 Begreppsdefinitioner	17.
4.2 Samhällets sektorer och samhällsentreprenörskap	19.
4.2.1 Tre-sektorsmodellen	19.
4.2.2 Samhällsentreprenörskap/socialt entreprenörskap som den fjärde sektorn	19.
4.2.3 Triple Helix-modellen för innovation	20.
4.2.4 En modell för sektorsöverskridande arbete för främjandet av samhällsentreprenörskap	20.
4.3 Nätverk för innovation	21.
4.3.1 Nyttan av nätverk för innovation	21.
4.3.2 Svaga och starka band	21.
4.3.3 Fyra grundläggande typer av nätverk	22.
4.3.4 En modell över nätverkstypologi	22.
4.4 Young Foundations sexstegs-modell för social innovation	23.
5. Empiri och analys	25.
5.1 Presentation av intervjuobjekten	25.
5.2 Intervjuobjektens begreppsanvändning	28.
5.2.1 Empirisk data om intervjuobjektens begreppsanvändning	28.
5.2.2 Analys av intervjuobjektens begreppsanvändning	29.
5.3 Initiativ och finansiering	30.
5.3.1 Empirisk data om initiativ och finansiering	30.

5.3.2 Analys av initiativ och finansiering	32.
5.4 Samhällsentreprenörskap i Sverige idag	34.
5.4.1 Empirisk data om samhällsentreprenörskap i Sverige idag	35.
5.4.2 Analys av samhällsentreprenörskap i Sverige idag	37.
5.5 Nätverkande mellan de intervjuade verksamheterna	39.
5.5.1 Empirisk data om nätverkande mellan de intervjuade verksamheterna	39.
5.5.2 Analys av nätverkande mellan de intervjuade verksamheterna	41.
5.6 Verksamheternas arbete över sektorer	44.
5.6.1 Empirisk data om verksamheternas arbete över sektorer	44.
5.6.2 Analys av verksamheternas arbete över sektorer	46.
5.7 Mål och framtid för området samhällsentreprenörskap	48.
5.7.1 Empirisk data om mål och framtid för området samhällsentreprenörskap	48.
5.7.2 Analys av mål och framtid för området samhällsentreprenörskap	50.
6. Sammanfattning	53.
6.1 Sammanfattning av analysdelarna	53.
7. Slutsats	55.
8. Diskussion	57.

Källförteckning

Bilaga A

Bilaga B

FÖRORD

Vi vill rikta ett stort tack till alla er som ställt upp med er tid för denna uppsats om samhällsentreprenörskap i Sverige idag.

Ett speciellt tack riktar vi till:

Karin Berglund, OSIS

Fredrik Björk, SERNOC

Nils Phillips, Centrum för Publikt Entreprenörskap

Amir Sajadi, Hjärna.Hjärta.Cash

Hanna Sigsjö, Mötesplats för Social Innovation och Samhällsentreprenörskap

Sebastian Stjern, Center för Socialt Entreprenörskap Stockholm

Josefin Uhnбом, SE Forum

För att ni alla tog er tid att svara på våra frågor och komma med kloka kommentarer. Utan er hade vår uppsats, som är mycket värdefull för oss, inte varit möjlig att genomföra.

Thomasine Boris-Möller & Valentina Lindström

Lund 2012-01-06

1. INLEDNING

“Samhälls­entreprenörskap innebär en ny sorts gränsöverskridande och värderingsstyrt entreprenörskap som utgår från en social eller ekologisk idé. I Sverige är det ett relativt okänt begrepp som utmanar de flesta av våra gängse normer, regler och uppfattningar om hur man driver företag eller samhällsförändringar.”

(Augustinsson & Brisvall, 2009)

1.1 Bakgrund

Ur forskning om ideella föreningar kom på 1970-talet forskare in på ämnet socialt entreprenörskap (Nicholls i Carter & Jones-Evans, 2006). Ämnet har således funnits i den akademiska världen i drygt 40 år. Moe menar att vi under de senaste åren i Sverige åter igen har tagit till oss begreppet som ett inslag i vårt samhälle (Moe i Gawell, Johannisson & Lundqvist, 2009).

År 2009 publicerades boken ”Tjäna pengar och rädda världen – den hållbara ekonomins entreprenörer”. I boken skriver författarna Erika Augustinsson och Maja Brisvall om att det inte finns någon enhetlig definition av begreppet på svenska, samt att många besläktade begrepp används för att beskriva ungefär samma saker. Begrepps­förvirringen beror enligt författarna delvis på att begreppen ursprungligen kommer ifrån andra länder, samt att skillnaderna mellan begreppen kan variera med vilken samhällsmodell man befinner sig i (Augustinsson & Brisvall, 2009).

Samhälls­entreprenörskap och andra begrepp som t.ex. socialt entreprenörskap kan således användas omväxlande av olika personer. Vi har i den här uppsatsen valt att främst använda oss av begreppet samhälls­entreprenörskap, eftersom vi anser det vara det mest tillåtande begreppet i en svensk kontext. Det är dock viktigt att poängtera att vi i vår användning av forskning och citering av intervjuer kommer att använda oss av de begrepp som källan använder, detta av respekt för den personens val av begrepp.

För att underlätta förståelsen för våra läsare har vi valt att inledningsvis presentera några definitioner av begrepp som ofta förekommer i svenska rapporter och används av svenska intresseorganisationer. Det bör poängteras att även definitionerna i sig ännu är en diskussions­fråga, exempelvis hölls nyligen ett diskussionsseminarium i Malmö på temat (<http://www.samhallsentreprenor.se> - A, 2011-12-19). Definitionerna som vi har valt att använda oss av bör därför ses som en fingervisning om betydelsen som dessa begrepp kan ha. För ytterligare beskrivningar se teoriavsnitt 4.1.3.

”Social innovation handlar om nya idéer, strategier, koncept och organisationer som möter sociala behov av olika slag.”

(Augustinsson & Brisvall, 2009, s.190)

”Samhälls­entreprenörskap är ett initiativ som utvecklar samhällsnyttiga funktioner.”

(Moe i Gawell et al., 2009, s. 8)

”Samhällsentreprenörer kan man finna i alla sektorer i samhället. Det är människor som ser ett problem inom det sociala/ekologiska området som de vill lösa.”

(Augustinsson & Brisvall, 2009, s.26)

”Social entrepreneurship (...) combines the passion of a social mission with an image of business-like discipline, innovation, and determination”

(Dees, <http://www.caseatduke.org> - A, 2012-01-04)

”Socialt företagande är en paraplybeteckning för alternativa företagsmodeller som, till skillnad från traditionella företag, inte har som grundläggande syfte att ge högsta möjliga finansiella avkastning till finansören. Istället använder organisationerna marknadsmekanismen och entreprenörskap för att uppnå sociala mål.”

(Westall, 2001, i Palmås, 2003, s.47)

1.2 Behov av samhällsentreprenörskap i Sverige

I ABC i Sociala Innovationer menar Augustinsson att samhällsentreprenörskap behövs i Sverige idag då vi ställs inför nya utmaningar (Red. Augustinsson ABC i Social Innovation, 2011). Socialt entreprenörskap avser att förbättra samhället med innovativa idéer och metoder (Palmås, 2003). Detta genom att finna nya lösningar till de delar av vårt samhälle som idag inte fungerar på ett tillfredställande sätt (www.samhallsentreprenorer.se - B, 2011-12-19). Palmås skriver att sociala företag fyller en funktion genom att nå ut till grupper i samhället som inte nås av marknaden eller staten (Palmås, 2003).

Samhällsentreprenörskap går inte att placera in i någon befintlig samhällssektor utan är mer en hybrid av dem alla. I Danmark togs det under 2010 fram en strategi som fastslog att sociala entreprenörer bygger broar mellan civilsamhälle, offentlig sektor och näringsliv, vilket ansågs visa på en form av samarbete som krävs för att bygga välfärd i framtiden (Red. Augustinsson, ABC i Social Innovation, 2011). I Sverige finns det idag ingen nationell policy för dessa frågor och ej heller någon tydlig översikt över socialt entreprenörskap och innovation (<http://www.samhallsentreprenor.se> - C, 2011-12-19).

Då samhället är en komplex konstruktion, måste enligt Gawell et al. (2009) strukturen på ett företag som ämnar vara en aktiv del av samhället på ett helt annat vis än ett traditionellt företag kunna rikta sig till många olika områden. Formen socialt entreprenörskap är ett sätt att nå ut till samhällets många olika områden då formen kan kombinera nytta för en enskild individ och samtidigt gynna kollektivet (Gawell et al., 2009). Augustinsson menar att det behövs nya aktörer i samhället som kan komma med idéer och innovativa lösningar (Red. Augustinsson, ABC i Social Innovation, 2011). Socialt entreprenörskap är en viktig del av lösningen för att vi ska kunna fortsätta utvecklas på ett varaktigt sätt när det gäller frågor inom de ekonomiska, sociala och ekologiska segmenten. Augustinsson menar vidare att sociala entreprenörer har fallenhet för att kunna finna nya affärsmöjligheter inom områden som erbjuder stora utmaningar och behov, detta utan att det överordnande målet samhällsnytta blir åsidosatt. Hon menar att vi lever i ett samhälle i ständig förändring där ett tvärvetenskapligt synsätt ofta krävs för att finna lösningar på problem. Socialt entreprenörskap kan i ett sådant samhälle bli länken mellan olika områden och möjliggöra samarbete över gränserna. Det sociala entreprenörskapet leder även enligt Augustinsson till att samhällets

traditionella synsätt på vem och vad som skall tillhandahålla samhällstjänster utmanas genom att hitta nya kombinationer av logiker och metoder, som tidigare inte använts ihop eller som har varit undantaget vissa sektorer i samhället. Ett bra exempel på detta är hur det går att kombinera den ideella sektorn med tankar och idéer som är starkt kopplade till den privata sektorn utan att någon av tankarna förlorar sitt grundperspektiv. Augustinsson framhåller även att Sverige redan har ett internationellt rykte om sig att vara ett land som är socialt ansvarstagande och miljömedvetet. Hon anser att Sverige med hjälp av sociala entreprenörer skulle kunna ta ytterligare steg framåt i utvecklingen och bli en förebild på dessa områden (Red. Augustinsson i ABC i Social Innovation, 2011).

2. Problemdiskussion

2.1 Bakomliggande problemställning

Mycket av den forskning på området som vi funnit från Sverige kretsar kring beskrivande fallstudier av samhälls-entreprenöriella projekt, eller handlar om begreppsdiskussioner. Flera forskare och branschfolk (se t.ex. Palmås, 2003, Augustinsson & Brisvall, 2009) har också lyft fram diskussioner om hur Sverige skulle kunna gå tillväga för att främja området. Dessa studier gav oss en förförståelse för området. Vi har under våra efterforskningar även sett att det i vissa andra länder, som t.ex. i Storbritannien, finns många aktörer som arbetar med att utveckla samhälls-entreprenörskap som område. Stödfunktioner som nätverk och inkubatorer, forskning, specialiserade utbildningar, tidskrifter, hemsidor etc., finns för att bl.a. sprida information och kunskap om ämnet. Detta fick oss att fundera över om och i så fall på vilket sätt sådana stödfunktioner finns tillgängliga även i Sverige.

Vi önskade sedan gå vidare med att titta på någon form av helhetsbild av utvecklingen av området i Sverige. Vi tyckte att det hade varit oss behjälpligt med en form av dagsaktuell kartläggning över vilka satsningar Sverige gör för samhälls-entreprenörskap, men vi hittade ingen sådan. Då vi tyckte att det var svårt att gå vidare med analyser av området utan en sådan översikt, beslutade vi oss för att försöka skapa en egen kartläggning. Vi tänkte att ett sätt att göra detta på vore att titta på vilka aktörer som arbetar med att utveckla och främja området, vad dessa i så fall fokuserar på samt huruvida det finns någon typ av samordning av deras insatser. Med utgångspunkt i teorier som visar på att ett utmärkande drag för samhälls-entreprenörer är att de arbetar sektorsöverskridande (se teoriavsnitt 4.2.2), tänkte vi att även verksamheter som på olika sätt samlar och/eller stödjer samhälls-entreprenörer även de möjligen rör sig över sektorsgränser.

2.2 Frågeställning

Våra tankegångar ledde fram till ett par intressanta undersökningsområden:

- vi saknar en överskådlig sammanställning/presentation av områdets större, samlade aktörer (om sådana finns) i Sverige och hur de arbetar för att främja samhälls-entreprenörskap i Sverige
- vi funderar på huruvida sådana aktörer samverkar med varandra på något sätt
- vi funderar över vilka sektorer sådana aktörer rör sig i i Sverige och om det kan vara så att de, liksom samhälls-entreprenörer, arbetar sektorsöverskridande
- vi funderar på hur långt utvecklingen av området har kommit, samt vart det är på väg
- vi funderar på om det kan behövas någon typ av samordning/koordination mellan dessa aktörer för att främja utvecklingen av området

Utifrån dessa undersökningsområden har vi utformat vår frågeställning:

Utifrån utvalda intresseorganisationers och forskarnätverks arbete för att främja samhällsentreprenörskap i Sverige idag – vad kan vi säga om området i Sverige i nuläget – och vad kan vi utifrån detta säga om dess framtid?

2.3 Syfte

Vårt syfte är att via intervjuer med de största intresseorganisationer och forskarnätverk som vi kunnat finna (som idag i Sverige aktivt arbetar med att på olika sätt stötta eller skapa kunskap om samhällsentreprenörskap och besläktade begrepp) försöka skapa förståelse för hur insatser på området just nu ser ut. Vi vill undersöka deras arbetsfält och hur de använder områdets begrepp, hur de startats, hur de finansieras samt hur de eventuellt arbetar med varandra och över samhällets olika sektorer. Vi vill även undersöka intervjuobjektens åsikter om hur området ser ut idag och vilka åtgärder som behövs för områdets fortsatta utveckling. Utifrån det empiriska materialet vill vi försöka måla en bild av var i utvecklingen samhällsentreprenörskap som område i Sverige befinner sig just nu – samt diskutera nödvändiga åtgärder för områdets fortsatta utveckling.

2.4 Avgränsning

Vi är medvetna om att området är alldeles för stort för att vi genom att välja ut ett par större aktörer ska få en fullständig bild av alla satsningar som idag görs på samhällsentreprenörskap i Sverige. Vi söker med denna uppsats endast visa på några av de större aktörer som finns och genom att sätta deras arbete i relation till varandra, få en så beskrivande bild som möjligt av hur arbetet ser ut i Sverige idag. I det syftet betraktar vi våra intervjuobjekt som representanter för områdets aktörer, men söker inte ge en allomfattande bild av vilka aktörer som finns i Sverige idag. Vi är också medvetna om att de eventuella slutsatser vi kan dra av intervjuobjektens eventuella rörelser över sektorer, endast kan visa på *deras* involvering med dessa sektorer, och inte på något sätt är ett slutgiltigt facit på hur hela området ser ut i Sverige idag.

3. METOD

Vi har i första hand valt att undersöka vilka insatser som just nu görs för samhällsentreprenörskap i en svensk kontext. Detta med hjälp av ett antal intresseorganisationer och forskarnätverk som verkar i Sverige idag. Då vi tittar på hur situationen ser ut just nu innebär det att vi utgår från en given tidpunkt. Eftersom samhällsentreprenörskap är ett relativt nytt fenomen i Sverige har vi funnit att vi behövt använda oss av många olika tillvägagångssätt för att kunna skapa oss en bild av nuläget i Sverige.

3.1 Deskriptiv och explorativ ansats

Patel och Davidson (2011) skriver att i de fall då ett problemområde genererat en viss mängd kunskap som kan ha börjat formas till modeller, är det vanligt att en undersökning av området blir beskrivande – deskriptiv. Undersökningar som sker deskriptivt kan behandla både dåtid och nutid. Det är lämpligt att begränsa sig till att undersöka några aspekter av det fenomen som ämnas undersökas. Detta för att kunna göra mer detaljerade och grundliga beskrivningar. Det går bra att göra beskrivningar av de olika aspekterna enskilt eller av sambanden dem

emellan (Patel & Davidson, 2011). Då det saknas viss kunskap om ett problemområde blir undersökning av området explorativt. Syfte är att inhämta så mycket kunskap om området som möjligt för att kunna belysa ett problemområde på ett ansenligt sätt. En explorativ undersökning ämnar lyfta fram kunskap som kan ligga till grund för vidare studier. Därför är idérikedom och kreativitet viktiga inslag i en explorativ undersökning (Patel & Davidson, 2011).

Enligt Patel och Davidson (2011) kan en undersökning vara både explorativ och deskriptiv om undersökningsproblemet är av beskrivande karaktär men att det saknas kunskap om de aspekter som önskas lyftas fram för att belysa undersökningsproblemet. Det är då viktigt att börja undersökningen explorativt genom att på ett övergripande sätt klarlägga problemområdet som visar vilken inriktning den deskriptiva undersökningen bör anta (Patel & Davidson, 2011). Att kombinera den explorativa och deskriptiva undersökningsmodellen anser vi är lämplig för oss då vi vill ge en beskrivande bild av samhälls-entreprenörskap i Sverige idag, samtidigt som det finns begränsat med teori om vilka insatser som görs just nu. Då vi började vår undersökning insåg vi att problemområdet hade genererat viss kunskap men att det samtidigt fanns luckor. Därför ansåg vi att det var bäst att först inhämta mycket kunskap för att senare kunna beskriva utvalda delar av problemområdet. Mycket av den inhämtade kunskapen kommer därför från empiri och närbesläktad teori.

3.2 Kvalitativ ansats

I en undersökning som är deskriptiv men även har inslag av explorativ metod kan det finnas ett behov av en intensiv uppläggning. Det vill säga att det finns ett behov av att koncentrera sig på några få undersökningsenheter så att dessa kan framhäva olika nyanser. Styrkan hos en intensiv utformning ligger i att få fram relevant data som är nära kopplad till sin kontext. Undersökningen kan på så sätt omfatta detaljer och tillåts gå på djupet och det är skäligt att samla in kvalitativa data (Jacobsen, 2000). Vi har utifrån denna metod koncentrerat oss på ett fåtal organisationer/nätverk för att få fram nyanser som troligen hade varit svåra att framhäva i annat fall.

Vid en beskrivande utformning av en situation är även tvärsnittsstudier vanliga. Dessa är lämpliga då verkligheten skall undersökas vid en given tidpunkt (Jacobsen, 2000). Enligt Bryman och Bell (2003) är syftet med en tvärsnittsdesign att komma fram till kvantitativa eller kvantifierbara data som går att koppla till flera variabler. Dessa ska sedan kunna undersökas för att se strömningar och mönster gällande olika sorters samband (Bryman & Bell, 2003). Vi har som beskrivet ovan valt att ha en kvalitativ ansats. Vi har dock i utformandet av våra intervjufrågor även varit intresserade av kvantitativ data som kan jämföras och frambringa eventuella strömningar och mönster som kan finnas mellan våra undersökningsobjekt. En del utav intervjufrågorna har därför skapats för att kunna frambringa specifika jämförbara data.

3.3 Abduktion

Då vår undersökning delvis varit explorativ har vår empiridel blivit omfattande. Detta för att vi ville skapa oss en bred bild av fenomenet samhälls-entreprenörskap i Sverige idag. När vi har relaterat vår teori med vår empiri har vi hamnat mellan det deduktiva och induktiva arbetssättet. Det är vad Patel och Davidson (2011) kallar abduktion, vilket innebär en kombination av deduktion och induktion. Vi fann att detta arbetssätt var det mest lämpliga

tillvägagångssättet för vårt arbete i och med hur pass lite vi kände till om området när vi började vårt arbete.

Inom abduktion är det första steget att utifrån ett enskilt fall frambringa ett hypotetiskt mönster som ger förslag till en teoretisk djupstruktur. Detta steg karakteriseras av det induktiva arbetssättet, som innebär undersökning av ett fall utan att först ha förankrat det i bestående vedertagen teori. Detta steg är en bra beskrivning på hur vi inledningsvis utförde ett par breda intervjuer på ett område som var okänt för oss, för att få idéer på intressanta analysinriktningar. I abduktionens nästa steg formas en hypotes eller teori baserat på de fall man undersökt, vilket innebär deduktivt tillvägagångssätt. Detta andra steg överensstämmer med hur vi efter genomförda intervjuer kunde se vissa mönster och intressanta analysområden som vi fortsatte att undersöka via de nästkommande intervjuerna. När arbetet framskrider genom abduktion kan den ursprungliga hypotesen eller teorin vidareutvecklas eller utvidgas för att bli mer generell (Patel & Davidson, 2011). Det sista steget anser vi i denna uppsats har skett först i analysfasen, där vi har kunnat dra slutsatser för första gången.

Vi är medvetna om de risker som finns med abduktion som Patel och Davidson (2011) tar upp. Ingen undersökning startar helt förutsättningslöst och studieobjekten kan väljas utifrån tidigare erfarenheter, om än omedvetet, och hypotetisk teori kan formuleras som utesluter alternativa tolkningar. Vi har tagit i beaktan att våra studier inom främst företagsekonomi kan ha präglat vårt synsätt och framtoning, både när vi gjort våra val av intervjupersoner och av teorier. Det finns även en risk att utan försiktighet kan den hypotetiska teorin styrkas i abduktionens deduktiva fas (Patel & Davidson, 2011). Vi har därför vidtagit försiktighet gällande applicering av hypotetiska teorier. Detta genom att försöka att med öppna sinnen och ifrågasättande av våra val utföra vår undersökning, utan att söka efter konfirmerande svar till våra hypoteser i en allt för framskriden fas av arbetet.

3.4 Källor

3.4.1 Primär- och sekundärkällor

Förutom primärkällor som våra intervjuer utgör då de är förstahandsrapportering (Patel & Davidsson, 2011) har vi använt oss av sekundärkällor som Bryman och Bell (2003) skriver är data som skribenten inte samlat in själv. Vi har i de flesta fall använt oss av sekundärkällor som är producerade för en svensk kontext, då vår frågeställning endast behandlar området i Sverige. Övriga sekundärkällor har vi hämtat från det företagsekonomiska teoriområdet i stort och då inte begränsat oss till data som producerats för en svensk kontext. När vi analyserat sekundärdata har vi använt oss av det hermeneutiska synsättet, vars grundidé är att analys av texter ska försöka få fram textens mening utifrån det perspektiv som dess upphovsman ämnat använda sig av (Bryman & Bell, 2003).

3.4.2 Urval av intervjuobjekt

Det finns enligt Jacobsen (2000) tre steg i en urvalsprocess av personer till öppna intervjuer (den intervjuform vi valt, se avsnitt 3.4.3 nedan). Första steget innebär att skapa en översikt av alla som skulle vara intressanta att intervjua om det fanns obegränsat med tid, pengar och analysmöjligheter. Detta för att kunna skapa sig en bred bild av hur populationen ser ut. Därefter i steg två delas hela populationen in i undergrupper efter indelningsvariabler; exempelvis inriktning av en verksamhet. Dock finns risken att det blir väldigt stora undergrupper om inte fler kriterier används för urvalet. Därför utgörs steg tre i

urvalsprocessen just av att välja avgränsningskriterier för de som skall intervjuas (Jacobsen, 2000).

Vi började med att titta brett på ämnet samhällsentreprenörskap och vilka intressenter som fanns. Vi insåg att de företag och organisationer som drivs i samhällsentreprenörskapets anda kan skilja sig väldigt mycket åt vad gäller organisationsform, storlek, syfte/affärsidé osv. Vi insåg att det skulle krävas en väldigt omfattande studie om vi genom intervjuer med samtliga intressenter skulle försöka måla en bild av samhällsentreprenörskap som fenomen eller utvecklingsområde. Vår uppsats begränsade omfattning har lett till att vi har valt att begränsa oss till de kunskapskällor som troligtvis har den bredaste kunskapen om området, dvs. intresseorganisationer som sammanlänkar ett större antal aktörer, samt forskarnätverk som grupperar forskare som specialiserat sig på området. Utifrån följande fem kriterier har vi valt ut fem stycken intresseorganisationer och två forskarnätverk:

- * De skulle vara verksamma i Sverige
- * Deras verksamhet skulle vara aktiv vid perioden 31 oktober till 31 december 2011
- * Deras verksamhet skulle rikta sig till en bred målgrupp
- * De skulle inte rikta sig till entreprenörer i allmänhet utan ha en tydlig social inriktning på sin verksamhet
- * Deras verksamhet skulle inte inrikta sig på CSR, corporate social responsibility

De intresseorganisationer och forskarnätverk som vi ansåg uppfyllde kriterierna var:

- * Social Entrepreneurship Forum, SE Forum
- * Center för Socialt Entreprenörskap Stockholm, CSES
- * Hjärna.Hjärta.Cash
- * Mötesplats för Sociala Innovationer och Samhällsentreprenörskap
- * Organisering av Samhällsentreprenörskap i Sverige, OSIS
- * Social Entrepreneurship Research Network for the Nordic Countries, SERNOG
- * Centrum för Publikt Entreprenörskap

Dessa organisationer omfattar de största aktörer för stöd till samhällsentreprenörer i Sverige, som vi lyckats finna under undersökningens genomförande. För en längre presentation av de intervjuade intresseorganisationerna och forskarnätverken, se empiriavsnitt 5.1.

3.4.3 Intervjudesign

Enligt Bryman och Bell (2003) är intervjuer troligtvis den mest använda metoden för kvalitativa undersökningar. Kvalitativa intervjuer kan utföras på huvudsakligen två sätt; ostrukturerat eller semi-strukturerat. Under en semi-strukturerad intervju finns en lista över specifika teman som skall behandlas men respondenten har stor frihet att utforma svaren på sitt eget sätt. Frågorna behöver inte komma i uppsatt ordning och följdfrågor kan ställas som inte fanns med från början. Dock kommer intervjun i stort sätt att följa strukturen som finns på förhand (Bryman & Bell, 2003).

Enligt Bryman och Bell (2003) är frågornas utformning ytterligare en aspekt i intervjudesignen; om frågorna ska vara öppna eller slutna. Fördelarna med öppna frågor är att respondenten kan svara fritt och använda sina egna ord. Det finns utrymme för ovanliga eller oväntade svar och respondenterna leds inte in en viss riktning. Öppna frågor är även lämpade för utforskning av nya områden och kan skapa en bra bild för den som inte är insatt i området. Nackdelarna kan vara att det tar lång tid att utföra intervjuerna och någon form av kodning

måste göras för att kunna se samband mellan olika respondenters svar. Öppna frågor kräver mycket mer av respondenterna och kan leda till att fokus hamnar på sidospår och det finns en risk att frågorna inte ställs på samma sätt av olika intervjuare (Bryman & Bell, 2003).

Vi har valt att använda oss av en semi-strukturerad intervjudesign med öppna frågor. Detta för att det är ett relativt nytt område som vi inte var så insatta i när vi började vår undersökning. Vi ansåg det viktigt att skapa oss en så bred bild som möjligt av de intresseorganisationer/nätverk vi valt att intervjua, för att det skulle vara möjligt att via dem få en bild av området samhällsentreprenörskap i Sverige.

3.4.4 Beaktanden vid kontakt och utförande av intervjuerna

Vi skapade ett tematiskt frågeformulär (se Bilaga A) som vi skickade ut till de ovan nämnda intresseorganisationerna/nätverken efter att vi upprättat en kontakt. Vi hade då skickat ut förfrågningar via e-mail och kommit i kontakt med representanter för de olika intresseorganisationerna och nätverken. Vi skickade ut förfrågningar till de som stod som kontaktpersoner på deras hemsidor, minst två personer. Vi har antagit att de som svarade hade legitimitet att svara för intresseorganisationen/nätverket de representerade. Vi har varit väldigt tydliga i vår korrespondens med att intervjuerna var för en uppsats inom företagsekonomi på kandidatnivå. Vi är medvetna om att trots att intervjupersonerna har legitimitet att svara på våra frågor går det aldrig att utesluta att egna åsikter kan framkomma. Vi är även medvetna om att svaren på frågorna möjligtvis kunde fått en annan nyans och tolkning om vi intervjuat någon annan från intresseorganisationen/nätverket. Detta har vi tagit i beaktande både när vi sammanställt och analyserat frågorna och därför försökt bortse från uttalanden av allt för personlig karaktär.

Vi är även medvetna om att då vi använt oss av öppna frågor har vi inte fått exakt samma frågor besvarade av alla vi intervjuat. Då vi använt oss av teman i våra frågeformulär fokuserade vi huvudsakligen på att varje enskilt tema blev behandlat under intervjuerna och att så många frågor som möjligt inom varje tema blev ställda. Detta gjorde att svaren som går att läsa i uppsatsens empiridelar kan skilja sig något åt. Vi har försökt att ta hänsyn till detta genom att i största möjliga utsträckning använda oss av empiri som behandlar samma frågor. Dock finns det fall då vi velat belysa intressanta aspekter för området som tagits upp av en enskild intervjuperson. I dessa fall återfinns även sådana svar i de tematiska empiridelarna.

Fem utav sju intervjuer gjordes per telefon, där vi antecknade respondenternas svar i de frågeformulär vi sammanställt. Utav dessa intervjuer gjordes fyra av samma person och då kontakt med en av respondenterna upprättats av annan person tidigare gjordes den femte intervjun av en annan intervjuare. Detta för att det kändes naturligt för alla inblandade parter att intervjun gjordes av personen som haft långvarig kontakt med respondenten. De andra två intervjuerna gjordes på respondenternas arbetsplats och då var vi båda närvarande. Direkt efter varje intervju gick vi igenom och renskrev våra anteckningar. Vi samtalade med varandra i direkt anslutning till varje avslutad intervju för att gå igenom vad som sagts. I de fallen där vi båda var närvarande gick vi igenom anteckningarna tillsammans. Efter varje avslutad intervju gjorde vi en sammanställning av intervju svaren under de olika temana så att det blev mer som en löpande text. På så sätt hade vi tillgång till både det som respondenterna svarat på varje enskild fråga och hela intervjutexten sammanställd tematiskt. Då vi inte hade möjlighet att spela in intervjuerna som gjordes per telefon valde vi att inte spela in övriga intervjuer, för att strukturen och förutsättningarna för intervjuerna skulle vara så lika som möjligt. Det hade givetvis varit mer fördelaktigt för alla parter om intervjuerna hade kunnat

spelas in, så att möjligheten fanns att exakt kunna återge vad de intervjuade svarat. Då detta inte var möjligt i fem utav sju intervjuer valde vi istället att erbjuda alla respondenterna att få läsa igenom den sammanfattning vi gjort av deras intervju. Detta för att ge respondenterna möjlighet att göra korrigering av rena faktafel eller tolkningsmisstag. Fem utav sju respondenter valde att läsa igenom de sammanfattningar vi gjort och komma med kommentarer. Vi tog hänsyn till de eventuella korrigeringarna när vi slutligen sammanställde intervjuerna för uppsatsen. Vi erbjöd också intervjupersonerna att få vara anonyma, men samtliga intervjupersoner avböjde.

3.4.5 Kritik av sekundärkällor

Våra sekundärkällor består framförallt av ett begränsat antal svenska källor. Dessa är skrivna av journalister och forskare som är aktiva inom området i Sverige idag. Vi är medvetna om dessa källors begränsning då en del av dem inte är framställda av teoretiker. Det vi dock funnit är att de är skrivna av personer som är väl insatta i ämnet i en svensk kontext. Då de inte är teoretiker har de i sin tur inhämtat information från myndigheter, forskare och samhällsentreprenörer. Vi är av den uppfattningen att de texter de skrivit är väl underbyggda och trovärdiga, i den bemärkelsen att de är skrivna av personer som ämnar rikta sig åt alla samhällets sektorer och därför är tvungna att rikta sig till teoretiker såväl som lekmän. De arbetar för etablerade organisationer, vilket gör att de har möjlighet att vara med och påverka utvecklingen av området i Sverige. Vi har framförallt använt oss av sådana källor för att ge läsaren bakgrundsinformation till vårt undersökningsområde.

Då vi velat titta på samhällsentreprenörskap ur ett brett perspektiv, har inte forskning som utgår ifrån specifika fall varit direkt användbar för oss. Vi har endast funnit ett fåtal forskare som skrivit om ämnet samhällsentreprenörskap på ett sätt som passat för vårt syfte, men har i den utsträckning det har varit möjligt använt oss av forskare som är verksamma i Sverige. De övriga sekundära källorna vi använt kommer från teoretiker som är verksamma inom ämnen med koppling till företagsekonomi – dessa teorier är inte specifikt utformade för samhälls-entreprenörskap. Detta ansåg vi var tillämpligt då vi valt att delvis ha en explorativ ansats, vilket som tidigare nämnts tillåter ett visst mått av kreativitet. Vi valde därför att se vilka övriga teorier som kunde tänkas appliceras på ämnet och hjälpa oss att föra vår analys framåt på ett nytänkande sätt.

4. TEORI

Vi sökte modeller för hur vi kan beskriva våra intervjuade intresseorganisationers och nätverks arbete samt den rådande situationen på området. Mot bakgrund av redogjord ”teoribrist”, har vi i vår studie kombinerat teori från fältet samhällsentreprenörskap med teori om innovation, nätverk och småföretagande samt ritat en egen modell.

4.1 Bakgrundsteori

Området samhällsentreprenörskap är relativt ungt i Sverige, t.ex. står det i en forskarantologi från KK-stiftelsen att Sverige nyss har återupptäckt samhällsentreprenörskap (Moe i Gawell et al., 2009). Så sent som år 2003 skrev forskaren Karl Palmås om den svenska motvilligheten att acceptera orden ”socialt” och ”företagande” i samma mening (Palmås, 2003).

Sverige har haft en stark stat och offentlig sektor som haft en betydande roll i hur vårt

välfärdssamhälle har byggts upp under åren. Staten har fungerat som resursfördelare och den offentliga sektorn har levererat tjänsterna. Detta har lett till att Sveriges befolkning har vant sig vid att den offentliga sektorn och de aktörer som legitimerats av staten har varit de som stått för grunderna av vår välfärd (Augustinsson & Brisvall, 2009).

4.1.1 Idéer om satsningar på samhälls-entreprenörskap

I ABC i Sociala innovationer (Red. Augustinsson, 2011) menar Palmås att Sverige befinner sig i ett läge där frågan om en hype rörande området samhälls-entreprenörskap är aktuell just nu. För att inte förlora begreppets essens måste konkreta experiment gällande att få ekonomin att fungera på nya sätt genomföras, istället för att fastna i frågan om ifall det är accepterat att genom entreprenörskap försöka skapa förändring. Han pekar på att under 2006 introducerades en ny form av aktiebolag i Sverige för sociala företag (dessa skulle inrikta sig på att producera offentliga tjänster som kunde bli skattefinansierade). Bolagsformen hade som grundtanke att den skulle drivas utan vinstintresse. Palmås menar att detta var ett väldigt bra initiativ men att det som gjorde att bolagsformen inte fick större genomslagskraft var att den lanserades på ett sätt så att den gick obemärkt förbi - således visste ingen att den fanns och kunde ej heller nyttja den. Detta jämför Palmås med hur Storbritannien lanserade sin motsvarande bolagsform. Den var väl genomarbetad och marknadsförd och regeringen arbetade aktivt för att få bolagsformen att fungera (Palmås i ABC i Sociala Innovationer, 2011). I ABC i Social Innovation nämns att Storbritannien idag har 62 000 sociala företag, dels till följd av en satsning år 2002 på Tony Blairs inrådan, där landet arbetat aktivt för att främja området genom tillgång till kapital i kombination med regelförändringar.

Redan 2003 gav Palmås förslag på hur socialt företagande kunde ges möjligheten att utvecklas i Sverige och en av de punkterna han tog upp berörde att nya finansieringsmekanismer bör främjas. Detta genom att staten tillsammans med kommersiella långgivare, ideella föreningar och andra organisationer från civilsamhället borde skapa finansieringsformer som är anpassade för socialt företagande. De kommersiella långgivarna bör enligt Palmås vara de som tillhandahåller sådana tjänster men med stöd både finansiellt och kunskapsmässigt från övriga sektorer (Palmås, 2003). Augustinsson och Brisvall (2009) har belyst samma problematik och bl.a. diskuterat införandet av skattelättnader och avdragsrätt för hållbara investeringar och donationer. De efterlyser även satsningar från stat och näringsliv i stil med att inkludera samhälls-entreprenörer i exportsatsningar, satsa på att införa utbildning kring samhälls-entreprenörskap på högskolor samt skapande av prototyp-utvecklingsprogram som möjliggör testande av goda idéer (Augustinsson & Brisvall, 2009).

I ABC i Social Innovation (Red. Augustinsson, 2011) nämns ett antal exempel på möjliga finansieringsformer till stöd för samhälls-entreprenörer. Exempelvis har i San Fransisco Good Capital grundats, en investeringsfond som är till för att investerare ska kunna stötta sociala företag. I USA har även en ”Social Innovation Fund” startats på initiativ av Barack Obama (ABC i Social Innovation, Red. Augustinsson, 2011). I Storbritannien har diskussioner förts kring möjligheterna att inrätta en etisk börs i London (Augustinsson & Brisvall, 2009). I EU har det börjat satsas på sociala innovationer, bl.a. genom programmet Social Innovation Europe. Young Foundation är en brittisk tankesmedja som i ABC i Social Innovation beskrivs som en av världens mest drivande organisationer för social innovation. De har bl.a. varit aktiva med att arbeta för införandet av social innovation på EU:s politiska agenda. Området anses idag ha stor tillväxtpotential och Europa börjar betrakta sociala innovationer som ett sätt att hantera samhällsförändringar på. I Sverige har Näringsdepartementet i sin tjänste-

innovationsstrategi för 2012 uppmärksammat samhälls-entreprenörskap och social innovation som en punkt på agendan (ABC i Social Innovation, Red. Augustinsson, 2011).

4.1.2 Policy för hjälp till småföretag

Carter och Jones-Evans (2006) skriver om statlig policy för hjälp till småföretag. De beskriver att många småföretag har specifika behov av investeringar och insatser och att staten inte har förmågan att effektivt segmentera sina insatser. Ofta blir offentligt stöd till småföretag som ”ett lapptäcke av program”, när staten försöker att segmentera hjälpen. Detta menar de är ett fenomen som stämmer in på Europa i stort. Enligt författarna är det mycket svårt för en stat att designa program som är anpassade till var företags specifika behov. De anser istället att den mest effektiva insatsen från statens håll är att skapa en mer allmän policy, som kan hjälpa företag på ett generellt sätt. Staten bör därmed fokusera på generella utbudsfrågor och undvika att göra riktade insatser (Carter & Jones-Evans 2006).

4.1.3 Begreppsdefinitioner

Social innovation

Enligt Augustinsson i ABC i Social Innovation (Red. Augustinsson, 2011) uppstår sociala innovationer ofta ur ett initiativ som på nya sätt vill finna lösningar till sociala behov som inte den offentliga sektorn eller marknaden sörjer för. Hon menar vidare att sociala innovationer kan finnas i samhällets alla sektorer och att de mest framgångsrika är de som uppkommit genom tvärsektorieellt arbete. Detta kan kompletteras med ett citat från Augustinsson och Brisvall (2009).

”Social innovation handlar om nya idéer, strategier, koncept och organisationer som möter sociala behov av olika slag.”

(Augustinsson & Brisvall, 2009, s.190)

Samhälls-entreprenörskap

Då vi ser samhälls-entreprenörskap i ljuset av social innovation hänvisar vi till Moe som i ”Samhällets entreprenörer” (Gawell et al., 2009) skriver att samhälls-entreprenörskap i den innovativa andan är entreprenörskap som utvecklar arbetsätt och funktioner som inte funnits innan.

”Samhälls-entreprenörskap är ett initiativ som utvecklar samhällsnyttiga funktioner”

(Moe i Gawell et al., 2009, s. 8)

Ovan nämnda definition av samhälls-entreprenörskap kan kompletteras med ett citat om samhälls-entreprenörer från Augustinsson och Brisvall (2009).

”Samhälls-entreprenörer kan man finna i alla sektorer i samhället. Det är människor som ser ett problem inom det sociala/ekologiska området som de vill lösa.”

(Augustinsson & Brisvall, 2009, s.26)

Socialt entreprenörskap

Socialt entreprenörskap används inte sällan som ett samlingsbegrepp internationellt för fenomenet. Det svenska uttrycket är troligen en översättning från engelskans ”social

entrepreneurship” (Augustinsson & Brisvall, 2009). Ett exempel som vi tycker beskriver socialt entreprenörskap utifrån det engelska språket på ett tydligt sätt är Professor J. Gregory Dees vid Duke’s Fuqua Scholl of Business Center for the Advancement of Social Entrepreneurship.

”Social entrepreneurship (...) combines the passion of a social mission with an image of business-like discipline, innovation, and determination.”

(Dees, <http://www.caseatduke.org> - A, 2012-01-04)

Socialt företagande

Begreppet socialt företagande särskiljer sig från begreppen ovan på det sätt att det är smalare. Det behandlar liksom de andra begreppen projekt som drivs för att förändra samhället på ett nytt sätt, med den skillnaden att sociala företag använder sig av företagande som medel för att uppnå sina mål. Därmed tar begreppet upp en kommersiell sida, som inte nödvändigtvis alla som kallar sig t.ex. samhällsentreprenörer eller sociala entreprenörer arbetar med.

”Socialt företagande är en paraplybeteckning för alternativa företagsmodeller som, till skillnad från traditionella företag, inte har som grundläggande syfte att ge högsta möjliga finansiella avkastning till finansören. Istället använder organisationerna marknadsmekanismen och entreprenörskap för att uppnå sociala mål.”

(Westall, 2001, i Palmås, 2003, s.47)

För ett förtydligande kan tilläggas hur Augustinsson i ABC i Social Innovation (Red. Augustinsson, 2011) skriver att ett socialt företag brukar kännetecknas av att det:

- * återinvesterar vinst i egna eller nya liknande verksamheter
- * får en del av sin omsättning från näringsverksamhet
- * har en innovativ idé som syftar till att lösa samhällsproblem eller en idé som löser samhällsproblem på nya sätt och med nya metoder

(ABC i Social Innovation, Red. Augustinsson, 2011, s.6)

Vi har sammanställt ovan begrepp i en enkel illustration. Begreppen presenteras här utan inbördes relation, då illustrationen endast syftar till att kunna positionera intervjuobjektens begreppsanvändning i kommande analys.

SAMHÄLLSENTREPRENÖRSKAP	SOCIAL INNOVATION
SOCIALT ENTREPRENÖRSKAP	SOCIALT FÖRETAGANDE

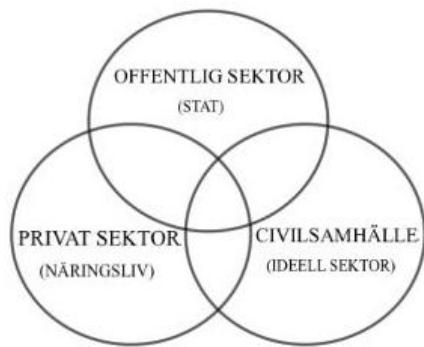
Illustration 1. Begrepp från undersökningsområdet, av Boris-Möller och Lindström (2011)

4.2 Samhällets sektorer och samhällsentreprenörskap

Nedan teori syftar till att beskriva samhällets sektorer och hur de kan samspela för innovation respektive samhällsentreprenörskap.

4.2.1 Tre-sektorsmodellen

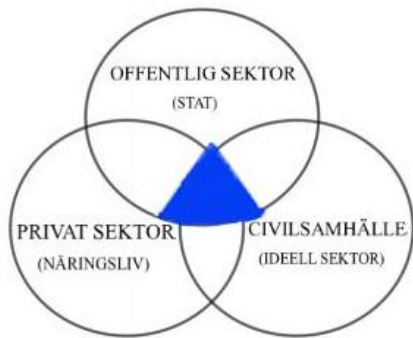
Jan U. Sandal nämner det som han kallar för den etablerade tre-sektorsmodellen (Sandal, 2010), vilken visar hur stat, marknadssektor och civil sektor relaterar till varandra. Ellis (2010) kallar istället sektorerna för offentlig sektor, privat sektor och civil sektor, i vilken den sistnämnda sektorn även omfattar ideella föreningar (Ellis, 2010). Sektorerna kan benämnas olika i olika varianter av modellen men grundtanken är oftast densamma. Enligt Ellis står den offentliga sektorn i denna klassiska modell för lag, ordning och välfärd, den privata sektorn tjänar pengar och civilsektorn står för sociala värden och solidaritet (Ellis, 2010). Modell 1 nedan är vår tolkning av tre-sektorsmodellen. Vi har för en svensk kontext valt att kalla sektorerna för offentlig sektor (med meningen statliga myndigheter etc.), privat sektor (med meningen näringsliv/privata företag) och civilsamhälle (med meningen medborgare och ideella föreningar).

Modell 1. Tolkning av tre-sektorsmodellen för en svensk kontext, av Boris-Möller och Lindström (2011), utifrån Sandal (2010) och Ellis (2010).

4.2.2 Samhällsentreprenörskap/socialt entreprenörskap som den fjärde sektorn

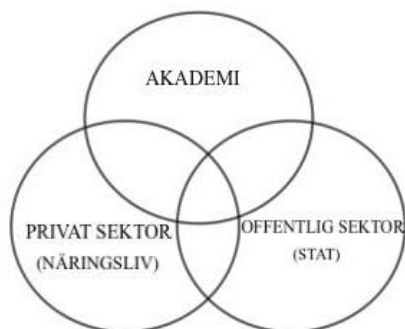
I teori om socialt entreprenörskap kan man finna en tre-sektorsmodell (se Modell 2 nedan) där socialt entreprenörskap placeras in i skärningspunkten mellan sektorerna – vilket i modellen representeras av en blå triangel. I teorin kring modellen beskrivs att socialt entreprenörskap karakteristiskt utvecklas i skärningspunkten mellan de tre klassiska sektorerna (Carter & Jones-Evans, 2006). På grund av detta kallas socialt entreprenörskap ibland för ”den fjärde sektorn”, bl.a. i Ellis (2010). Hon skriver att det nya sociala kontraktet mellan företag, stat och civilsamhälle suddar ut gränserna mellan sektorer. Detta menar hon ger upphov till dynamiska allianser och nya affärslogiker, kultiverade av sociala entreprenörer som skapar tillväxt och värde på innovativa sätt (Ellis, 2010). Även Augustinsson och Brisvall skriver om hur samhällsentreprenörer rör sig mellan nämnda tre samhällssektorer och omdefinierar dessa (Augustinsson & Brisvall, 2009).

Modell 2. Tolkning av modell för samhälls-entreprenörskap/socialt entreprenörskap som sektorsöverskridande fenomen, av Boris-Möller och Lindström (2011) utifrån Carter och Jones-Evans (2006).

4.2.3 Triple Helix-modellen för innovation

I teori om innovation i kunskapsbaserade system har den så kallade Triple Helix-modellen utvecklats. Den syftar på att visa hur samverkan mellan de tre sektorerna offentlig sektor, privat sektor och akademi kan bidra till ett förbättrat innovationsklimat. Triple Helix III kallas den modell som exemplifieras nedan med Modell 3. Där sektorerna sammanstrålar, skapas enligt Etzkowitz och Leydesdorff nätverk och organisationer med deltagare från alla tre sektorer. Författarna menar att denna modell för innovation idag på ett eller annat sätt eftersträvas av de flesta länder, varav Sverige nämns som ett (Etzkowitz & Leydesdorff, 2000).

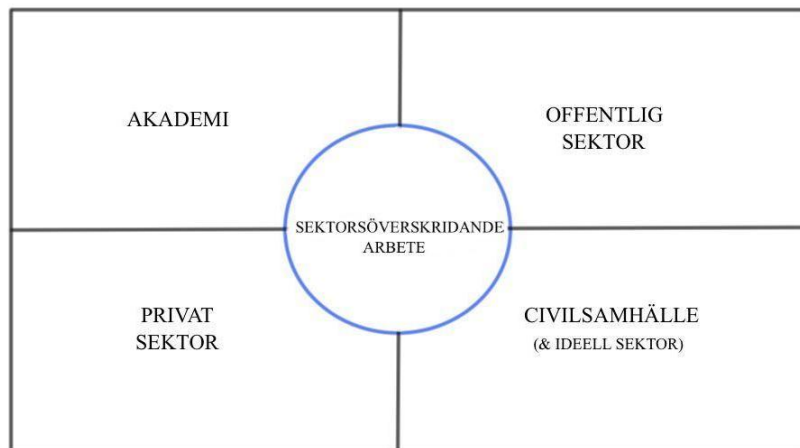
Modell 3. Tolkning av modellen Triple Helix III, av Boris-Möller och Lindström (2011) utifrån Etzkowitz och Leydesdorff (2000).

4.2.4 En modell för sektorsöverskridande arbete för främjandet av samhälls-entreprenörskap

För att kunna kartlägga hur arbetet med att främja samhälls-entreprenörskap i Sverige ser ut, har vi valt att kombinera ovan modeller till en ny modell – Modell 4 nedan.

Samhällssektorerna offentlig sektor, privat sektor och civilsamhälle från tre-sektorsmodellen (se Modell 1) sammanförs med sektorn akademi, som lyfts fram via Triple Helix-modellen (se Modell 3). Cirkeln i mitten symboliserar arbetet för att främja samhälls-entreprenörskap genom sektorsöverskridande arbete. Det sistnämnda är baserat på teoribakgrunden till Modell 2 om att samhälls-entreprenörskap är ett sektorsöverskridande fenomen. Även Bornstein skriver om samhälls-entreprenörer att civilsamhället på ett nytt sätt börjat mobilisera sig världen över, bl.a. genom att skapa partnerskap med företag, akademiska institutioner och

stater (Bornstein, 2004). Utifrån nämnda teorier, anser vi att det för studier av arbete som görs för främjandet av samhällsentreprenörskap behövs en modell som sammankopplar samtliga sektorer som Bornstein (2004) nämner.

Modell 4. En modell för sektorsöverskridande arbete för främjandet av samhällsentreprenörskap, av Boris-Möller och Lindström (2011).

4.3 Nätverk för innovation

Powell och Grodal skriver i Fagerberg, Mowery och Nelson (2005) ett kapitel om nätverk för innovation, varifrån samtliga teorier nedan är hämtade.

4.3.1 Nyttan av nätverk för innovation

För organisationer i snabbt växande fält, tillåter heterogenitet i blandningen av samarbetspartners dem att dra lärdom från en bred kunskapsreserv. Organisationer med breda nätverk har tillgång till fler erfarenheter, olika kompetenser och utökade möjligheter (Beckman & Haunschild, 2002, i Powell & Grodal, 2005). Innovation uppstår i gränslandet mellan tankesätt, inte inom ett enskilt kunskapsområde (Leonard-Barton, 1995: 62, i Powell & Grodal, 2005). När relationer fördjupas, skapas större engagemang på vilket grundligare informationsutbyten kan följa (Powell, 1998 i Powell & Grodal, 2005). Parter som utvecklar ett bredare kommunikationsfält har även bättre kapacitet att utbyta komplex kunskap (Powell et al, 2004, i Powell & Grodal, 2005).

4.3.2 Svaga och starka band

Granovetter (1973) har beskrivit skillnaden mellan starka och svaga band. I relationer mellan personer symboliserar starka band personer som man har regelbunden interaktion med, medan svaga band symboliserar bekanta. De starka banden ger socialt stöd, medan mycket av den nya information en person får kommer från svaga band. Svaga band har mycket längre räckvidd än starka band, men har mindre bredd. Starka band är mer sammanhängande och därför ofta mer effektiva när det gäller att utbyta komplex information (Granovetter, 1973, i Powell & Grodal, 2005).

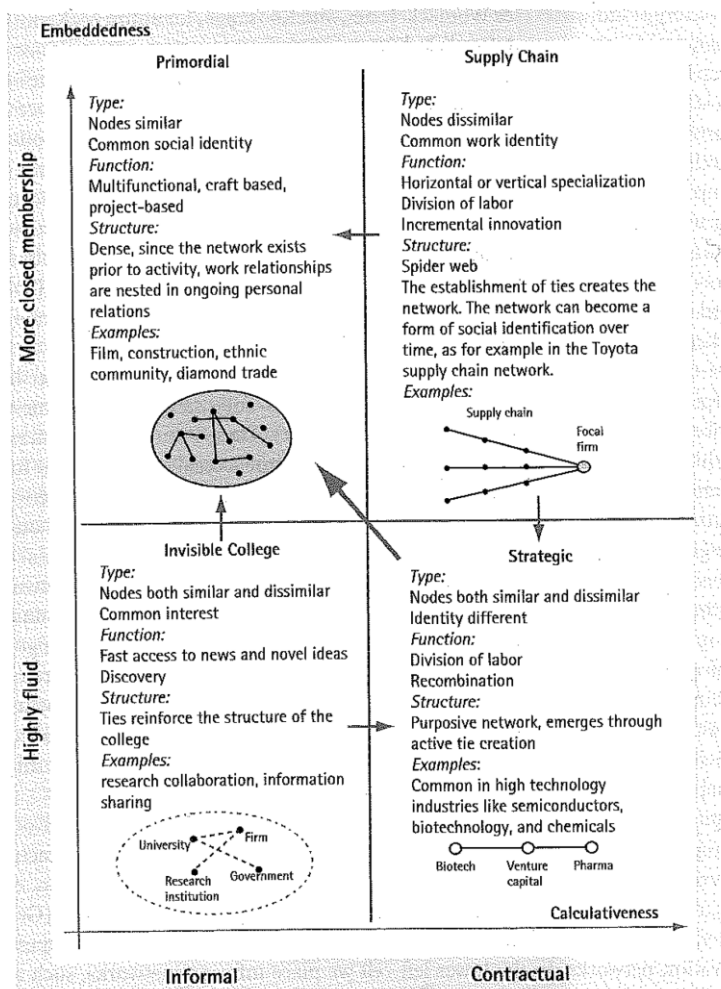
4.3.3 Fyra grundläggande typer av nätverk

Grabher och Powell (2004, i Powell & Grodal, 2005) skiljer på fyra bastyper av nätverk:

- projektnätverk, för genomförandet av tidsbegränsade specifika projekt
- regionala nätverk, där geografisk närhet mellan parter underhåller ett gemensamt samhälle
- informella nätverk, baserade på delade erfarenheter
- affärsnätverk, mellan två parter för att uppnå specifika mål

4.3.4 En modell över nätverkstypologi

Powell och Grodal (2005) ritar upp en modell över fyra olika nätverkstyper, positionerade på två axlar. Den vertikala axeln representerar "grad av förankring", och går från "väldigt rörligt" till "mer stängt medlemskap". Den horisontella axeln representerar "grad av beräkning", och går från "informell" till "avtalsmässig". Modellen bildar på så vis fyra rutor, som representerar en nätverkstyp vardera.

Modell 5. En modell för nätverkstypologi från "The Oxford Handbook of Innovation" (Powell & Grodal, i Fagerberg et al., 2005, s. 64).

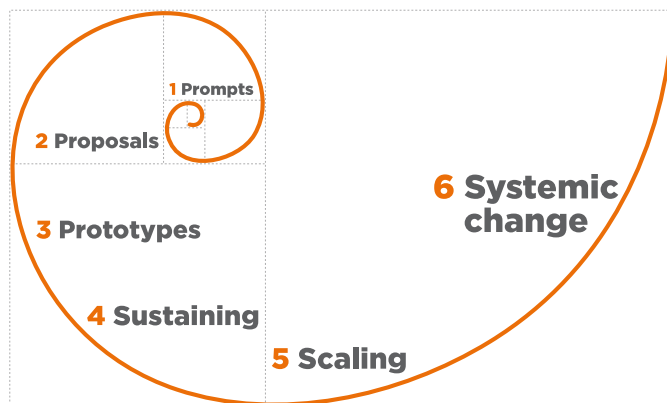
Nätverkstypen ”invisible college” består av både lika och olika parter, men som delar ett gemensamt intresse. Syftet är att nätverkets parter ska kunna dela information och idéer effektivt och upptäcka nya saker. Band mellan parter i nätverket förstärker nätverkets struktur. Ett exempel på hur nätverkstypen ”invisible college” har använts är vid studier av forskarnätverk (Powell & Grodal, 2005). Termen syftar då på ett informellt nätverk av forskare som samlas kring ett gemensamt problem (Crane, 1972, i Powell & Grodal, 2005). David (2001, i Powell & Grodal, 2005) har visat på att det generösa delandet av information inom forskarsamhällen är en huvuddrivkraft för vetenskaplig innovation.

I modellen är en av de möjliga vidareutvecklingarna av ett ”invisible college”-nätverk ett ”strategic”-nätverk, vilket visas med en grå pil i modellen ovan. En sådan utveckling innebär att nätverket går från att vara informellt till att vara mer avtalsmässigt, samtidigt som det behåller sitt rörliga medlemskap (eftersom det är kvar på samma plats längs med den vertikala axeln). ”Strategic”-nätverk formas mellan lika och olika parter. Nätverket uppstår via aktivt knytande av band och har som syfte att parterna ska arbeta tillsammans för att uppnå ett specifikt ändamål (Powell & Grodal, 2005).

4.4 Young Foundations sexstegs-modell för social innovation

Young Foundation, en brittisk tankesmedja för bland annat social innovation, har tagit fram en sexstegs-modell som förklarar de olika utvecklingsstadier en social innovation går igenom innan genombrott. Då det är en process är stegen inte statiska, utan en idé kan växla mellan de olika faserna. Det är inte alltid en idé följer modellens stadier utan en kan börja sin utveckling i steg tre eller till och med i steg fem. De olika stegen kan även ses som överlappande faser som inbegriper egen unik kultur och kompetens. Modellen kan fungera som ett användbart ramverk för att kunna se vilken typ av stöd som innovatörer och innovationer behöver för att kunna växa och utvecklas (Murray, Caulier-Grice & Mulgan, 2010).

Nedan följer Young Foundations sexstegs-modell samt sammanfattning av de olika stegens innebörd.

Modell 6. Young Foundations sexstegs-modell från ”The Open Book of Social Innovation” (Murray et al, 2010, s. 11).

1) Problemdefiniering

I det första steget ingår de faktorer som ger upphov till behovet av en innovation. Detta kan exempelvis vara olika sorters kriser, nedskärningar i den offentliga sektorn, problem som behöver nya lösningar eller som en strategi för att omsätta en idé till praktik. I den första fasen

skall roten till problemet identifieras och ställandet av rätt typ av frågor i detta skede är viktigt för att den bästa lösningen ska kunna frambringas.

2) Förslag på åtgärd

I detta steg är det framförallt idéutveckling som är det viktiga och att inhämta kunskap från många olika källor. Även att bestämma sig för vilka metoder som är användbara för arbetet är av vikt i detta läge.

3) Göra en prototyp och testa om den fungerar

I det tredje steget testas de idéer som tagits fram i stadium ett och två. Det går att välja om testet skall ske på ett mer formellt sätt genom pilotprojekt med vedertagna testmetoder, eller bara genom att prova om idén fungerar i praktiken. Att genomföra tester oavsett slag är av stor vikt inom den sociala ekonomin. Detta då det är genom upprepning och ”trial and error” som sammanslutningar uppstår, exempelvis mellan verkställare och användare. Det är ofta detta steg som blir avgörande för om idén ska få genomslagskraft eller ej.

4) Hållbarhet

I steg fyra har innovationsidén övergått till att vara ett naturligt inslag i vardagen. Detta innebär att idén skalas av och intar en mer bestående form där anpassningar gjorts efter inkommande strömningar. I det här skedet är det väldigt viktigt att säkra stabiliteten för att innovationen ska överleva.

5) Avskalning och spridning

I det femte steget måste en del strategiska val göras för fortsatt tillväxt och spridning av innovationen. Ett viktigt val är hur organisationen bakom innovationen skall växa. Den befintliga formen kan exempelvis utvecklas genom licensiering, franchising till staten eller annan spridning. Inspiration är ett viktigt element för en framgångsrik spridning av en verksamhet eller idé. Efterfrågan är minst lika viktig som utbudet, både marknadens efterfrågan samt hur uppdragsgivare och beslutsfattare verkar för att sprida en ny framgångsrik modell.

6) Systemförändring

Systemförändring är det främsta målet med social innovation. För att det skall ske en systemförändring krävs det att många faktorer ändras såsom affärsmodeller, sociala rörelser, lagar och regler, infrastruktur och att människor börjar tänka och handla på nya sätt. En social innovations genombrott kan innebära att strukturer och ramverk förändras till förmån för andra mindre innovationer. Sociala innovationer brukar mötas av hinder och fientlighet från gamla och invanda strukturer. De som är banbrytare lyckas kringgå dessa hinder. Det som blir avgörande för om dessa sedan kan fortsätta att utvecklas, är om de kan möjliggöra en förändring som gör innovationen ekonomiskt livsduglig. Förändringarna måste ske inom områden som teknik, värdekedjor, kompetens, regelverk och finanspolitiska ramverk. En systemförändring innebär vanligen långsiktiga förändringar i den offentliga sektorn, den privata sektorn, de ekonomiska anslagen och civilsamhället.

5. EMPIRI OCH ANALYS

5.1 Presentation av intervjuobjekten

Social Entrepreneurship Forum (SE Forum); Josefin Uhnбом

Josefin Uhnбом, hädanefter kallad Uhnбом, är styrelseledamot och f.d. programsamordnare för SE Forum. Det är en medlemsbaserad organisation med ungefär 100 medlemmar från olika områden och fält, såväl sociala entreprenörer som personer och organisationer med intresse för socialt entreprenörskap (<http://www.se-forum.se> - A). SE Forum är en ideell förening som startades 2004. SE Forum vill inspirera, främja socialt entreprenörskap och aktivt hjälpa sociala entreprenörer (Uhnбом 2011-12-08). SE Forum har framförallt tre inriktningar på sitt arbete. SE Supports roll är att vara sina medlemmar behjälpliga med feedback och rådgivning så att de skall kunna nå sina mål som sociala entreprenörer. SE Academy anordnar workshops, seminarier och föreläsningar om socialt entreprenörskap. SE Meeting Place håller i bland annat nätverksträffar och inspirationsföreläsningar och skall fungera som en mötesplats för sociala entreprenörer med olika bakgrund och erfarenheter, så att de kan sammanstråla och diskutera. Till SE Meeting Place bjuds sociala entreprenörer in för att hålla föredrag som kan inspirera och visa vägar att gå för en social entreprenör. Alla tjänster som SE Forum erbjuder är kostnadsfria för dess medlemmar (<http://www.se-forum.se> - B).

Det skulle kunna uttryckas som att SE Forum har ett multisyfte med sin verksamhet eftersom de anser att de har flera olika roller som är lika viktiga. De har tidigare gjort flera resor och internationella utbyten för att utveckla sig själva och lära nytt. Syftet är även att få utbyta tankar kring socialt entreprenörskap och få andra perspektiv. Framförallt riktar sig SE Forum till sociala entreprenörer men det finns inga formella krav för vem som kan eller inte kan få hjälp av SE Forum. Genom olika publika aktiviteter försöker SE Forum nå ut till allmänheten och på så sätt nå de som finner ett intresse i socialt entreprenörskap. (Uhnбом 2011-12-08)

Center för Socialt Entrepreneörskap Stockholm (CSES); Sebastian Stjern

Sebastian Stjern, hädanefter kallad Stjern, är projektledare för CSES som drivs av SU Innovation (Stockholms Universitet Innovation AB). CSES startade den första september 2011. CSES är till för alla i Stockholmsområdet som önskar hjälp med att utveckla en idé som kan skapa social samhällsnytta. CSES vill bidra med att nya företag och organisationer som kan lösa sociala problem får utvecklas, med hjälp och stöd på vägen (<http://www.cses.se> - A, 2011-12-19).

CSES fungerar som en inkubator. Det första CSES tittar på när de får en förfrågan om hjälp är om de är rätt organisation för den sociala entreprenören. CSES arbete riktar sig framförallt till sociala entreprenörer som är i behov av hjälp och rådgivning, men även till anställda på befintliga företag som kan tänkas bli sociala entreprenörer. Det är en medveten strategi att ha en bred målgrupp. CSES arbete går främst ut på att bistå sociala entreprenörer med rådgivning, men de åker även ut till företag på förfrågan. Då informerar CSES företagets anställda om hur det är att vara social entreprenör och hur man kan utveckla sina potentiella idéer. CSES vänder sig även till entreprenörer och näringsliv som kan tänka sig att bli finansierare. CSES arbetar på så sätt med informationsarbete när det sammanfaller med deras huvudverksamhet om att bistå sociala entreprenörer. (Stjern 2011-11-28)

Hjärna. Hjärta. Cash. (HHC); Amir Sajadi

Amir Sajadi, hädanefter kallad Sajadi, är en serieentreprenör som 2009 fick i uppdrag av LSU (se Bilaga B) att lära LSUs medlemsorganisationer att bli mer entreprenöriella. Under projektets gång fick Sajadi se prov på ett jättestort intresse hos ungdomar för att skapa samhällsförändring via entreprenörskap. Han såg behovet och möjligheten av att följa upp projektet, och startade därför HHC i början av 2010 tillsammans med två andra personer. HHC drivs som en ideell förening med ett fast kontor i Stockholm, där Sajadi samt två andra personer arbetar på heltid. Resten av verksamheten fungerar i nätverksform med återkommande konsulter samt ideellt engagerade ambassadörer i flera städer.

HHC riktar sig främst till ungdomar i gymnasieåldern, men även till personer upp till 30-års ålder. Det finns dock ingen absolut åldersgräns. Syftet med verksamheten är att inspirera kring hur man kan driva förändring genom att använda entreprenörskap och innovation som verktyg. Dock har de med tiden breddat sitt syfte så att det även inbegriper arbete med att skapa strukturer som kan stötta verksamheten. De vill även ägna sig mer åt opinionsbildning och på så sätt underlätta för de projekt ungdomarna driver. Målgruppen för deras opinionsarbete varierar och kan t.ex. vara ungdomar, makthavare och övriga intressenter, men deras budskap går framförallt ut på att ingenting är omöjligt och på att lyfta fram konkreta exempel. HHC bjuder även in politiker till dialogmöten och workshops. HHC är arrangörer av en tävling på temat socialt entreprenörskap som riktar sig till ungdomsorganisationer, universitet och yrkesarbetande; 48h Social Business Challenge. (Sajadi 2011-11-25)

Mötesplats för Sociala Innovationer och Samhällsentreprenörskap (MSISE);

Hanna Sigsjö

Hanna Sigsjö, hädanefter kallad Sigsjö, är projektledare för en mötesplats som Malmö högskola och Mittuniversitetet driver på uppdrag från KK-stiftelsen. MSISE drivs för att utveckla forskning, kunskap och kompetens inom social innovation och samhällsentreprenörskap. MSISE startades upp efter att KK-stiftelsen valt att lämna över det operativa arbetet för det program de startat om samhällsentreprenörskap (se Bilaga B). När MSISE startade 2010 valde det att fokusera på hållbar stadsutveckling och hållbara glesa strukturer. MSISE ville inom sitt syfte knyta ihop ett forskarnätverk kring frågor om ledarskap och organisation, finansiering, affärsmodeller och företagens samhällsansvar.

MSISE är en mötesplats vilket framgår tydligt i deras val av namn för organisationen. MSISE har ingen specifik målgrupp utan riktar sig till alla som är intresserade av sociala innovationer. De arbetar utifrån ett brett perspektiv men med inriktningen social innovation som något innovativt, som är till nytta för många i samhället och har tillväxtpotential. MSISE kan ses som en samlade mötesplats som vill bygga upp samarbete mellan sektorer samt vara lite av ett gemensamt laboratorium för sociala innovationer och socialt entreprenörskap. De vill testa nytt och hitta modeller för att ta fram det som är bra och sprida det vidare. Ledarskap är en viktig fråga för MSISE eftersom de anser att sociala innovationer kräver ett ledarskap som på ett bra sätt rör sig mellan olika sektorer, håller ihop stora nätverk och på samma gång för verksamheten framåt. (Sigsjö 2011-12-06)

Organisering av Samhällsentreprenörskap i Sverige (OSIS); Karin Berglund

Karin Berglund, hädanefter kallad Berglund, är en av ett antal forskare verksamma inom forskningsprojektet OSIS. Projektet startades 2009 på initiativ av forskare, vars forskningsfält hade anknytning till samhällsentreprenörskap. Projektet löper ut i december 2011. Forskarna är alla verksamma vid olika institutioner och i projekt, och OSIS är därför ett nätverk utan fast

kontor. Projektledare är Bengt Johannisson, som forskat om samhälls-entreprenörskap i Sverige under lång tid. Nätverket inbegriper ett flertal projekt som merparten av forskarna driver själva i nära samverkan med praktiker från området. Forskarna träffas med jämna mellanrum på konferenser och workshops, där de delar med sig av sina resultat och diskuterar hur allting hänger ihop och kan begripliggöras.

Det finns ingen uppsatt teoriram som forskningen inom OSIS måste hålla sig inom. Dock är deras forskning ofta av induktiv karaktär och rör sig mellan teori och empiri, så kallad abduktion. Detta eftersom teorin ofta har sitt ursprung i intressanta praktiska fenomen. Förutom de forskare som är permanenta i nätverket bjuds det in gästforskare och politiker för att kunna tillföra sin spetskompetens. OSIS riktar sig främst till akademiker, men forskarna vill gärna förmedla sina upptäckter vidare till praktiker, politiker och policymakers. Som en slutprodukt och gemensam sammanfattning av OSIS projekt kommer en antologi om ”social entrepreneurship” att ges ut internationellt. (Berglund 2011-11-30)

Social Entrepreneurship Research Network for the Nordic Countries (SERNOC); Fredrik Björk

Fredrik Björk, hädanefter kallad Björk, är forskare och arbetar som adjunkt i miljövetenskap och programledare för masterprogrammet ”Leadership for Sustainability” vid Malmö Högskola. Han är även verksam inom MSISE. Tillsammans med Center för Socialt Entreprenörskap vid Roskilde Universitet tog han initiativet till att dra igång SERNOC. Organisationen är ett öppet nätverk för alla intresserade forskare som är verksamma inom området i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Estland. Björk menar att nätverkets styrka är att deltagarna kommer från många olika ämnesområden som t.ex. sociologi, psykologi, antropologi, ekonomi, m.m. Nätverkets första möte hölls på Malmö Högskola i januari 2011.

Syftet med nätverket var att sammanbringa den lilla grupp forskare i Norden som arbetar med frågor kring samhälls-entreprenörskap och närliggande ämnen. Det arbete forskarna gör är enligt Björk ofta av praktisk art och ofta är forskarna ensamma inom området på sitt universitet eller projekt. Nätverket fungerar därför som ett diskussionsforum där dessa forskare kan mötas. Tillsammans menar Björk att de kan skapa en kritisk röst som kan granska uppkomna frågor. SERNOC har framförallt tre huvudperspektiv på sin forskning – forskningsfrågor om nya metoder och perspektiv som kan vara användbara, frågor om hur man kan utbilda studenter i ämnet och vilka möjligheter och problem som finns med detta samt samverkan med andra aktörer kring de frågor de forskar om. Då SERNOC framförallt har en praktisk tillämpning riktar sig deras forskning i första hand till andra forskare. (Björk 2011-12-05)

Centrum för Publikt Entreprenörskap (CPE); Nils Phillips

Nils Phillips, hädanefter kallad Phillips, är projektledare för CPE och har under 10 års tid arbetat med regionala och lokala utvecklingsfrågor ur ett ”gräsrotsperspektiv”. CPE är ett resurscentrum för en publik arena och välkomnar alla organisationer och personer som har en idé med vilken de vill bidra till att utveckla samhället. CPE startade 2009 och Phillips menar att de skiljer sig från andra organisationer som arbetar med samhälls-entreprenörskap eftersom de har sin bas i det civila samhället. CPE är verksamma i Skåne och bistår med mentorskap och rådgivning rörande organisering, kommunikation, projektledning och finansiering. Det går även att få tillgång till CPE:s nätverk som är sektorsöverskridande och alla CPE:s tjänster är kostnadsfria. CPE arbetar utan vinstintresse och de anser att det är viktigt att de själva ”äger” sitt projekt för att på så sätt bättre kunna förstå logiken i den sektor de rör sig i, som de refererar till som den idéburna sektorn eller civilsamhället. Det finns många processer i

föreningslivet som genererar idéer och dessa tycker de måste tas tillvara på. CPE vänder sig således inte till någon specifik målgrupp utan för dem är det initiativet till nyskapande och idéer för att förbättra samhället på olika sätt som är det som prioriteras. (Phillips 2011-12-09)

5.2 Intervjuobjektens begreppsanvändning

I detta avsnitt tittar vi på hur de intervjuade intresseorganisationerna och nätverken använder sig av de begrepp som definieras i inledningen till denna uppsats. Vi vill bl.a. se om tidigare nämnd begreppsförvirring fortfarande är aktuell och om det finns något begrepp som används mer än andra.

5.2.1 Empirisk data om intervjuobjektens begreppsanvändning

SE Forum

SE Forum använder sig främst av begreppet socialt entreprenörskap i en svensk kontext. Det finns andra begrepp som de använder som de anser vara synonyma med varandra. Uhnбом menar att det inte i alla sammanhang är det allra viktigaste att använda exakt samma ord varje gång utan det är vad ordet står för som skall vara i fokus. Det viktiga är att inte stirra sig blind på att försöka definiera begrepp. (Uhnбом 2011-12-08)

CSES

CSES har valt att arbeta utifrån begreppet socialt entreprenörskap eftersom de vill lägga tyngdpunkten på de sociala entreprenörerna och ge innovation lite mindre fokus. De anser att socialt entreprenörskap är det begrepp som bäst beskriver deras verksamhet. (Stjern 2011-11-28)

HHC

Begrepp och definitioner försöker HHC använda så lite som möjligt. När de behöver använder HHC bl.a. begreppen socialt entreprenörskap, social innovation och samhällsentreprenörskap omväxlande – de anser inte att något begrepp är fel och att begreppsdiskussioner bättre sköts av akademiker. Istället använder de ord som ”inspirera, engagera, förändra” eller ”att göra sin grej”, som de tycker bättre passar den unga målgruppen. (Sajadi 2011-11-25)

MSISE

MSISE har valt att främst arbeta utifrån begreppet social innovation, då det har kopplingar till det internationella språkbruket inom området. De anser att social innovation är ett bredare begrepp som passar bättre till att nå ut till fler områden i samhället och därmed kunna nå potentiella samhällsentreprenörer. (Sigsjö 2011-12-06)

OSIS

Det begrepp som OSIS övergripande arbetar med är samhällsentreprenörskap, eftersom de anser det vara en paraplybeteckning över smalare begrepp. De tittar på det de kallar ”everydaying entrepreneuring”, det vardagliga görandet, och ser på entreprenörskap som en process. (Berglund 2011-11-30)

SERNOC

Vad gäller begrepp använder forskarna i SERNOC dem ofta utbytbart. Detta för att nätverket grupperar forskare från olika länder, där begreppen används olika. Inom SERNOC strävar de inte efter att välja begrepp, utan efter att titta på förståelse för begreppen hos olika människor och i olika länder. Centralt för de fenomen de tittar på är istället för ”namnet” att det ska utgå

från ekologiska eller sociala värden, från entreprenörskap i form av att bygga organisationer och att hitta möjligheter samt från social innovation i meningen praktisk förändring. Björk poängterar att de anser det viktigt att förhålla sig kritisk till alla begrepp, eftersom det finns många som vill bemäktiga sig begreppen och koppla in särskilda värderingar i dem. De anser inte heller att något enskilt begrepp kan täcka in alla gråzoner som finns. (Björk 2011-12-05)

CPE

CPE har valt att använda begreppet publikt entreprenörskap, då CPE härstammar från det civila samhället och vänder sig till en publik arena (Phillips 2011-12-09). De använder sig i sitt arbete även av begreppet samhällsentreprenörskap (<http://www.publiktentreprenorskap.se>, 2011-12-30).

5.2.2 Analys av intervjuobjektens begreppsanvändning

Eftersom alla intervjuobjekten är aktiva i Sverige idag samt att de är några av de största aktörerna på området, anser vi att deras språkbruk kan ses som representativt i denna kontext. Vi kan konstatera att, precis som Augustinsson & Brisvall (2009) påpekar, många begrepp används samtidigt. De flesta av intervjuobjekten har ett eller två begrepp som de använder sig mer av, undantaget HHC och SERNOG som säger sig använda begreppen omväxlande. I illustrationen nedan har vi för översiktens skull placerat ut intervjuobjekten efter de begrepp som de angett att de oftare använder.

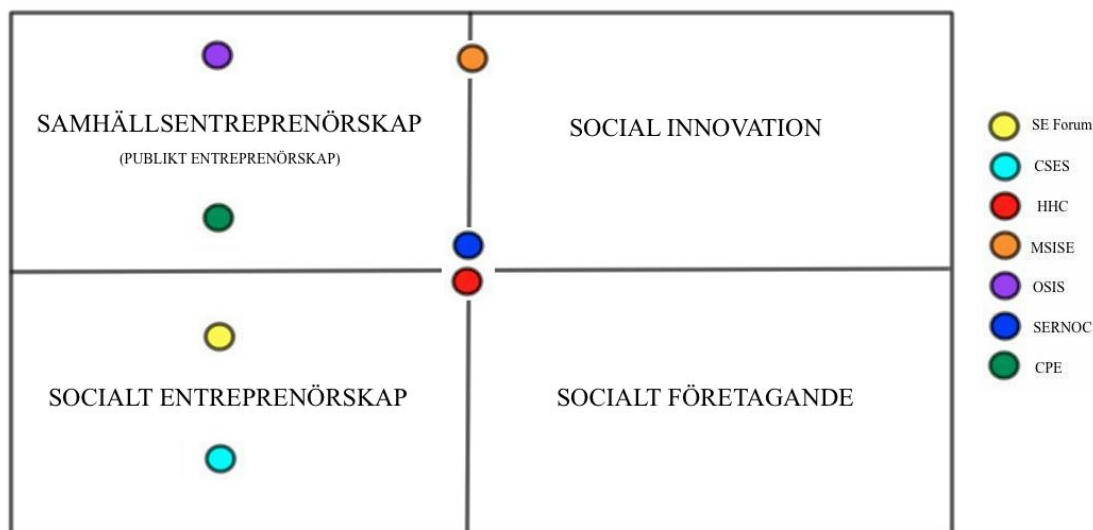

Illustration 2. Anpassning av Illustration 1 (Boris-Möller & Lindström, 2011).

Vi ser i illustrationen att det bland intervjuobjekten finns en klar övervikt mot samhällsentreprenörskap och socialt entreprenörskap. Till exempel kan CPE, som använder sig av begreppet publikt entreprenörskap (inom parentes i illustrationen), även använda sig av samhällsentreprenörskap. Inom MSISE pratar de främst om social innovation, men har med samhällsentreprenörskap i sitt organisationsnamn.

Socialt företagande används inte alls som ”arbetsbegrepp”, trots att flera intervjuobjekt även arbetar med detta. Exempelvis är CSES en inkubator för sociala företag, medan HHC arbetar med att inspirera ungdomar, bl.a. genom tävlingen 48h Business Challenge, där ungdomar får presentera affärsidéer av samhällsentreprenöriell karaktär (www.hjarnahjartacash.se – A 11-12-31). SE Forum och MSISE företräder en blandad grupp medlemmar, varav en del kan

antas vara sociala entreprenörer/samhällsentreprenörer som driver sina verksamheter i företagsform. Därför tror vi att användandet av begreppen så som beskrivet i illustrationen mycket beror på att samhällsentreprenörskap och socialt entreprenörskap uppfattas som breda av intervjupersonerna. Inget av intervjuobjekten strävar efter att hitta den rätta definitionen för alla aktörer på området. Flera poängterar att man inte bör stirra sig blind på begreppsfrågan. Björk menar att man snarare ska förhålla sig kritisk till alla begrepp, eftersom de färgas av den som använder det.

Vi anser att intervjuobjektens inställning visar på en öppenhet gentemot olika tolkningar av ämnet, vilket kanske underlättar för flexibla samarbeten och att man inte fastnar i ett enkelspårigt tankesätt. Som Björk nämner kan inga begrepp fånga in precis alla tolkningar. Samtidigt anser vi att det finns en problematik i att praktiker arbetar efter ett eller en blandning av specifika begrepp, som det dessutom finns en mängd tolkningar på (se bl.a. Dacin, P, Dacin, T & Matear, 2010). Det leder till en stor tillgång på begrepp, samtidigt som inget utav dem officiellt föredras. Vi tror inte att detta är ett problem för de som är insatta på området, men däremot ser vi en risk att begreppsförvirringen som Augustinsson & Brisvall (2009) talar om (se inledningsavsnitt 1.1) gör området mer svårtillgängligt för utomstående. När man pratar om alla begrepp samtidigt blir information till personer utanför det aktiva området otydligare. Om aktörerna arbetar med att sprida information under olika men likartade inriktningar, undrar vi om man inte gör dubbelarbete i vissa fall. Kanske skulle man istället kunna sprida information mer som en samlad front, så att t.ex. allmänheten och politiker lär sig förstå kopplingen mellan t.ex. samhällsentreprenörskap, socialt entreprenörskap, socialt företagande och social innovation. Som vi kan se av hur intervjuobjekten använder begreppen, är dessa begrepp nära sammankopplade. Samtidigt kräver intervjuobjektens målgrupper olika språkbruk och det sätt som begreppen används på idag kan, som Sajadi och Sigsjö berör, göra att man når ut till fler områden. Detta tror vi å andra sidan kan komma att innebära att informationsatsningar görs av aktörer som har samma språkbruk, och att allmänheten inte ser hur stort området i sin helhet är.

Det är en svår balansgång som denna problematik leder till i dagsläget. Vi anser dock att det borde kunna diskuteras, om det i framtiden går att samla områdets alla aktörer till gemensamma informationsatsningar, för att sprida kunskap om området i sin helhet och driva gemensamma intressefrågor.

5.3 Initiativ och finansiering

I detta avsnitt tittar vi på vilka samhällssektorer som deltagit i initiativen att starta de intervjuade verksamheterna. Vi undersöker även vilka samhällssektorer verksamheternas finansiering kommer ifrån. För närmare information om finansiärer och program som tas upp i detta avsnitt, se Bilaga B.

5.3.1 Empirisk data om initiativ och finansiering

SE Forum

SE Forum startades av en grupp bland annat för att det saknades ett forum för socialt entreprenörskap i Sverige. Verksamheten finansieras dels genom att medlemmarna betalar en medlemsavgift om 100 kr per år. Utöver detta arbetar SE Forum med olika partners, t.ex. Folkuniversitetet och olika företag. SE Forum har även mottagit projektstöd, bl.a. har de tidigare fått stöd från Folke Bernadotte-akademin. Ett nytt program kring fattigdomsbekämpning som SE Forum ska arbeta med härnäst har Sida som huvudfinansiär. I

övrigt är ideella krafter en viktig tillgång för SE Forum. (Uhnбом 2011-12-08)

CSES

CSES startades på initiativ av inkubatorn SU Innovation vid Stockholm Universitet och finansieras av Europeiska Socialfonden (ESF-rådet). I Stjerns mening fick SU Innovation finansieringen till stor del eftersom det ansågs vara den för uppgiften bäst lämpade svenska inkubatorn, mycket genom sin tjänstefokus. Eftersom SU Innovation hade sett prov på idéer och intresse från forskare och studenter inom socialt entreprenörskap beslöt de att ta vara på möjligheten. CSES är i sig helt finansierade av ESF-rådet, men samarbetar med investerare för att hitta kapital till sociala entreprenörer. Deras finansiering från EU sträcker sig till sommaren 2013 och de har börjat fundera på hur de ska fortsätta därefter. Deras vision är att i framtiden kunna vara privat finansierade snarare än offentligt, men de kan tänka sig en blandning av stöd från dessa båda sektorer. (Stjern 2011-11-28)

HHC

HHC som startades på initiativ av entreprenörer har delvis använt sig av egna pengar, samt får bidrag från Ungdomsstyrelsen, Tillväxtverket, Vinnova och Jordbruksverket. De arbetar även lite med att försöka hitta investerare i form av s.k. affärsänglar – människor som startat egna verksamheter som de tjänat pengar på och sedan vill ”ge tillbaka” genom att investera i uppstartande verksamheter. HHC bedriver även konsulttjänster. Deras förhoppning inför framtiden är att redan 2013 vara självförsörjande. (Sajadi 2011-11-25)

MSISE

KK-stiftelsen gjorde inom sitt Samhällsentreprenörskapsprogram en riktad utlysning till ett antal lärosäten. Malmö Högskola skrev tillsammans med Mittuniversitetet en ansökan och fick möjligheten att utveckla och driva en nationell mötesplats i samarbete med ett flertal partners från privat, offentlig och ideell sektor. Idag är de finansierade av KK-stiftelsen samt bl.a. Region Skåne, HSB Malmö och Stadsmissionen. Mötesplatsen för social innovation vid Malmö högskola drivs inledningsvis i två år och enligt Sigsjö är planen att det ska vara en permanent verksamhet. (Sigsjö 2011-12-06)

OSIS

OSIS startades på initiativ av intresserade forskare, men Berglund berättar att initiativet togs som en reaktion på att KK-stiftelsen utlyste pengar för forskning med fokus på kunskapsskapande i samproduktion med praktiker. KK-stiftelsens pengar går till nätverkets träffar och annat, men forskarna i projektet pusslar utöver detta ihop medel till sina forskningsprojekt med hjälp av stipendier och lön från arbete på t.ex. institutioner. Projektets finansiering löper över tre år, och projektet går nu mot sitt slut. (Berglund 2011-11-30)

SERNOC

SERNOC är helt och hållet ett forskarinitierat projekt, och finansieras av NordForsk som även bidrar med viss administration. Pengarna går till att organisera nätverksträffar för dess forskare som kommer från flera olika länder. I övrigt är forskarnas löner och projekt betalda genom deras anställningar och/eller projektarvoden. Detta innebär att SERNOC framförallt skapar möjligheter för utbyte mellan spridda forskningsprojekt. Finansieringen från NordForsk sträcker sig till 2013. Björk menar att de inte har tid att söka vidare resurser, men att om ett erbjudande om fortsatt finansiering skulle dyka upp skulle de tacka ja. (Björk 2011-12-05)

CPE

Idén om ett projekt som CPE började växa fram för ca fem år sedan hos olika engagerade inom området i Skåne. De tyckte sig sakna en sammankopplande funktion och startade CPE som ett EU-projekt för att möta detta behov. Phillips som var en av initiativtagarna, menar att det inte funnits pengar för projekt kring socialt entreprenörskap ur ett folkbildande perspektiv förr. När de drog igång projektet sökte de därför inom flera redan befintliga ramar. CPE är finansierat av Europeiska regionalfondens (ERUFs) tillväxtprogram, samt av Malmö, Lund och Landskrona stad och Region Skåne. CPE arbetar idag bl.a. inom Folkuniversitetet. Phillips menar att det passar deras ideologi att använda offentliga medel, då de anser att skattepengar ska användas till just insatser för att utveckla samhället. Projektet löper till och med 2012, för att sedan avvecklas eftersom projektets finansiering tar slut. (Phillips 2011-12-09)

5.3.2 Analys av initiativ och finansiering

SE Forum, HHC och CPE startades alla på initiativ av privatpersoner, som såg ett behov som de ville söka uppfylla. Både CSES och MSISE startades på initiativ av akademiska institutioner, även där efter att ha sett ett behov. I MSISEs fall kunde man ta tag i initiativet då en möjlighet bjöds i form av finansiering från KK-stiftelsen. Detsamma gällde för forskarinitiativet OSIS. SERNOC startades också på initiativ av forskare, men med anslag från ett annat håll.

Man kan av empirin utläsa att initiativen har kommit främst från civilsamhälle och akademi. I vissa av fallen har initiativen dykt upp då offentliga medel gjorts tillgängliga för ändamålet. Att initiativ startar först när finansiering finns, får oss att fundera över i vilken mån det funnits idéer, som aldrig förverkligats på grund av brist på finansiering. Minst två av initiativen vi tittat på startades med finansiering från KK-stiftelsen, vars Samhällsentreprenörskapsprogram startades 2008. Vi kan bara spekulera i om det före detta årtal fanns bra initiativ inom samma område som hade svårt att hitta finansiering. Vi tror att det finns en risk att idéer till initiativ kan förbli oförverkligade om de finansiella programmen inte är tillräckligt många eller vida. Detta behov av en välfungerande kapitalmarknad för initiativ inom samhällsentreprenörskap, stämmer överens med de efterlysningar som gjorts av t.ex. Augustinsson och Brisvall (2009) och av Palmås (2003) (se teoriavsnitt 4.1.1).

För att göra finansieringsformerna som de intervjuade verksamheterna har använt sig av överskådliga, har vi använt oss av fyrfältsmodellen (se Modell 4 i teoriavsnitt 4.2.4) i en anpassad version. Intervjuobjekten har placerats in i de sektorer, som de får finansiering ifrån.

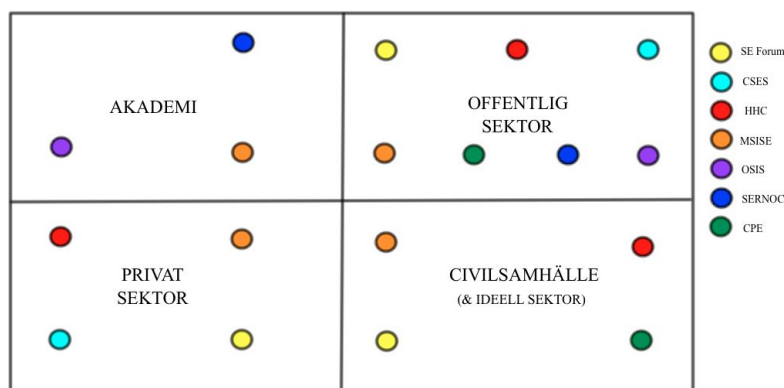

Illustration 3. Anpassning av Modell 4 (Boris-Möller & Lindström, 2011) har gjorts för analysen.

SE Forum finansieras av civilsamhälle i liten del i form av medlemsavgifter, privat sektor i form av företagspartners samt offentliga medel från t.ex. Folke Bernadotte-akademien och SIDA. CSES är finansierade av offentliga EU-medel, men använder sig av privat sektor för att stödja inkubatorns projekt. HHC får finansiering främst från offentliga medel. De har även bidragit med egna pengar, vilket vi kategoriserat som civilsamhälle. Genom att bedriva konsultverksamhet och ha samarbetspartners som är företag, får de även pengar från privat sektor. MSISE drivs med hjälp av finansiering ifrån samtliga sektorer. OSIS drivs med offentliga medel från KK-stiftelsen samt med viss hjälp av lön eller stipendier från akademi. SERNOC är finansierat av offentliga medel från NordForsk, i viss kombination med medel från akademi genom forskares löner osv. CPE är nästan helt och hållet finansierat av offentliga medel. De arbetar bl.a. inom Folkuniversitet som är en stiftelse som arbetar med folkbildning, varför vi i detta sammanhang betraktar som tillhörande civilsamhället.

Vi kan av resultatet av fyrfältsmodellen utläsa en klar övervikt mot offentlig sektor vad gäller finansieringen, då offentlig sektor är delfinansiär till alla de intervjuade verksamheterna. Näst störste finansiär är den privata sektorn. Finansiering från akademi och civilsamhälle/ideell sektor är delvis inblandade i finansiering utav några verksamheter, men detta beror bl.a. på urvalet av intervjuobjekt då det inkluderar två forskarnätverk. Uppdelningen i sektorer är intressant för att se var olika typer av aktiviteter är som störst, men vi är medvetna om att akademi och även ideell sektor i många fall själva drivs med hjälp av offentliga medel. Detta visar om något ännu tydligare på att det är offentlig sektor som är den störste finansiären av samhälls-entreprenörers stödfunktioner i Sverige idag.

Empirin visar prov på ett enligt oss rörigt system av olika finansieringsprogram, som löper över några år och sedan måste sökas igen eller i nya former. Detta kan jämföras med hur Carter och Jones-Evans (2006) beskriver hur offentligt stöd till småföretag ofta blir som ”ett lapptäcke av program” i försök att segmentera hjälpen. Denna beskrivning av statligt stöd till små verksamheter går att jämföra med hur det finansiella stödet till samhälls-entreprenörskap i Sverige ser ut just nu. Kanske är detta ”lapptäcke” en nödvändighet för att täcka in olika typer av verksamheter och idéer, men samtidigt skapar det ett enormt extraarbete för initiativtagare att hitta finansiering. Phillips beskrev t.ex. hur CPEs grundare fick söka anslag på en mängd olika håll för att deras projekt inte passade in i en kategori som det fanns anslag för. Björk säger att SERNOC gärna tar emot vidare finansiering, men att de inte har tid att söka nya anslag. I och med att ett stort antal av de intervjuade verksamheterna drivs med hjälp av anslag som löper över några års tid, blir problemet med att söka finansiering ett återkommande inslag i verksamheterna. Man kan också diskutera för- och nackdelar med att merparten av de verksamheter vi intervjuat fått anslag för en relativt kort tidsperiod. När projekten avvecklas kan nya ta vid, som kan utgå ifrån tidigare erfarenheter och vidareutveckla kunskap eller utveckla nya idéer. Detta kan kanske ge upphov till nya infallsvinklar på tidigare kunskap. Samtidigt kan man fundera över om inte vissa erfarenheter kan gå förlorade på vägen. Det kan också vara mer tidseffektivt att låta verksamheter som redan klarat sig igenom en uppstartsfas få fortsätta utvecklas och nå nya nivåer.

Vi funderar över om finansieringen av stödorganisationer för samhälls-entreprenöriella projekt, liksom forskning, kan koordineras på något sätt. Eftersom staten så tydligt dominerar finansieringen, skulle upprättandet av en nationell fond för samhälls-entreprenörskap/socialt entreprenörskap/social innovation/socialt företagande kunna vara en idé. Om de offentliga medel som idag sprids ut på så olika sätt koordineras och finns tillgängliga på ett och samma ställe, dit en mängd kategorier inom området kan ansöka om stöd, kanske viktiga initiativ kan

startas snabbare. En sådan lösning kan i vår mening minska den eventuella risken att goda idéer ges upp för att initiativtagaren inte vet vart denne ska vända sig för finansiering.

Carter och Jones-Evans (2006) skriver om statlig policy för hjälp till småföretag att många småföretag har specifika behov av investeringar och insatser och att staten inte har förmågan att effektivt segmentera sina insatser. Därför är den mest effektiva insatsen från statens håll att skapa en passande policy som kan hjälpa alla projekt på ett generellt sätt. Vi anser att denna teori om småföretagares specifika behov av investeringar osv. går att applicera på idén om en koordinerad fond för samhälls-entreprenöriella projekt. Precis som för småföretag, kanske samhälls-entreprenöriella initiativ bäst gynnas av en förändring som kan hjälpa hela området på ett generellt sätt. En fond är naturligtvis bara ett av många sätt som en insats för området kan göras på, men enligt oss en relevant idé gällande just finansiering.

Då vi har kunnat konstatera att offentlig sektor helt klart är den största finansiären för området idag, blir det tydligt hur stor roll det offentligas inställning spelar för utvecklingen av området. Flertalet av de intervjuade verksamheterna som drivs med offentliga medel löper ut inom kort, och vi anser det därför viktigt att opinionsarbete och samverkan med politiker fortskrider för att området ska kunna fortsätta få resurser och utvecklas.

I Näringsdepartementets nationella innovationsstrategi för 2012, ingår delvis arbete kring social innovation (Red. Augustinsson, ABC i Social Innovation, 2011). Vi anser att Sverige då bör se till hur man ska fortsätta ge anslag på ett effektivt sätt, och kanske fundera på att öka eller bättre koordinera anslagen, om man vill att området ska växa.

Det kan också diskuteras om det måste vara staten som står för finansieringen. I länder med mindre stark offentlig sektor än Sverige, som t.ex. Storbritannien, har det under längre tid satsats på bl.a. självförsörjande verksamheter i form av sociala företag. Sociala investerare och intermediärer (personer som kopplar ihop personer och organisationer i olika samhällssektorer och branscher), samt sociala fonder, banker och börser, är idéer som dykt upp mer och mer de senaste åren och används eller är under utveckling i bl.a. Storbritannien och USA (se teoriavsnitt 4.1.1).

5.4 Samhälls-entreprenörskap i Sverige idag

Efter att vi läst om området samhälls-entreprenörskap och lyssnat på vad våra intervjupersoner sagt ville vi hitta ett sätt att förklara områdets processuella utveckling. Vi tittade tillbaka på definitionen av social innovation och vad begreppet innebär (se definition i teoriavsnitt 4.1.3). Då vi anser att fenomenet samhälls-entreprenörskap på sikt försöker få till en systemförändring i Sverige beslutade vi att betrakta det som en social innovation i sig själv. Detta för att kunna förstå vilken process fenomenet måste genomgå för att bli ett bestående samhällsinslag i Sverige. För att göra detta har vi använt oss av Young Foundations sexstegs-modell (se teoriavsnitt 4.4) om hur en social innovation går från att vara en idé till att bidra till en systemförändring i ett samhälles grundstruktur.

Vi kommer i detta avsnitt att undersöka hur de intervjuade intresseorganisationerna och nätverken ser på hur långt området i Sverige har nått i sin utveckling. Hur de uppfattar områdets sammanhållning i nuläget samt deras tankar om varför området ser ut som det gör.

5.4.1 Empirisk data om samhälls­entreprenörskap i Sverige idag

SE Forum

Uhn­bom menar att ämnet socialt entreprenörskap är ungt i Sverige bland annat eftersom vi har haft en stat som stöttat upp samhället på annat sätt än i exempelvis Storbritannien och USA. Under de senaste två åren har det hänt mycket i Sverige. Intresset för området och efterfrågan på kunskap om ämnet har ökat markant, det finns dock en hel del kvar att jobba med.

Uhn­bom tycker att ämnet har en sådan bred definition att t.ex. prata om det som en bransch vore att använda ett för smalt begrepp. Socialt entreprenörskap handlar mer om metoder och ”mind set” som fokuserar på att förena olika sektorer i samhället. Hon menar även att inriktningen på olika sociala företag ska kunna ha en stor bredd. (Uhn­bom 2011-12-08)

CSES

Stjern menar att Sverige ligger efter med arbetet gällande socialt entreprenörskap och nämner vår tradition av en stark offentlig sektor som orsak till detta. Han jämför med Storbritannien som har arbetet med socialt entreprenörskap i 40 år och USA i 20 år. Då vi lever i en allt mer globaliserad värld menar han att vi allt oftare finner inspiration i andra länders arbete. Då Sveriges offentliga sektor blir svagare behövs nya lösningar på ”gamla” problem och att se hur andra har löst liknande problem kan vara vägledande.

CSES talar inte gärna om en bransch när de talar om socialt entreprenörskap i Sverige. Stjern vill hellre kalla det ett område då det är bredare och mer tillåtande. (Stjern 2011-11-28)

HHC

Sajadi menar att utvecklingen för samhälls­entreprenörskap som område i Sverige beror på vår kultur och tradition. Han menar att samhälls­entreprenörskap i andra länder har varit mer naturligt än i Sverige, då vi här haft en stark välfärdssektor för att ta hand om samhälls­problem. Han jämför med Storbritannien, där han tycker det går att tala om fenomenet som en bransch. Detta eftersom de har arbetat med området strategiskt under en längre tid. Först nu tycker han att saker börjar ändras i Sverige och en anledning till detta tror han är ungdomars nya synsätt, att de inte vill anpassa sig helt till organisationer. Detta tror han skapar ett växande behov av att hitta nya former. En annan anledning till att samhälls­entreprenörskap blivit ett mer omtalat fenomen i Sverige nu menar han är hotet om att offentliga pengar inte kommer att räcka i framtiden till alla samhällsfunktioner, vilket skapar nya behov i Sverige.

Eftersom det fortfarande är ett ganska nytt fenomen i Sverige, tycker han att kalla området för exempelvis en bransch vore att överdriva. Han anser att det ännu bara finns få bra exempel på t.ex. sociala företag som kommit långt. (Sajadi 2011-11-25)

MSISE

Sigsjö menar att Storbritannien är ett föregångsland på området, med över 62 000 sociala företag. Redan 2002 började Tony Blair att skapa förutsättningar för att få området att växa. Hon tror att det är ungefär i det skedet som Sverige befinner sig idag, d.v.s. där vi måste arbeta på ett liknande sätt. Samhället står inför stora utmaningar och vi måste utveckla nya sätt att hantera dem i nya konstellationer. (Sigsjö 2011-12-06)

OSIS

Berglund tycker att det i nuläget ser rätt ljust ut i Sverige. Detta för att Sverige ekonomiskt klarat sig bättre än många andra länder under de senaste åren. Hon varnar dock för att det inte går att tro att Sverige har en optimal modell utan att det fortfarande går att göra mycket mer. Hon anser det positivt för utvecklingen att samhällsentreprenörskap nu kommit in i skolans värld.

Berglund anser inte att det bör talas om samhällsentreprenörskap som en bransch i Sverige. Området spretar mycket, men det är inte nödvändigtvis någonting negativt, utan en del i en process som det inte finns något behov av att samordna. Berglund menar att det finns många forskare och att det är intressant att följa hur fältet utvecklas. Däremot är det viktigt med diskussioner om hur utvecklingen framskrider, eftersom olika personer ser processen på olika sätt. (Berglund 2011-11-30)

SERNOC

På frågan om var Sverige ligger i utvecklingen jämfört med andra länder menar Björk att det är ett fält med olika dimensioner. Han menar att Sverige ofta beskriver sig som att det ligger efter, men att vi helt enkelt bara befinner oss i en annan dimension. I USA har fältet varit mycket kopplat till marknadslösningar på den sociala sektorn, eftersom denna inte täcks av staten. Storbritannien har en lång historia av icke-offentliga lösningar inom välfärdssektorn. I Sverige har vi som bekant inte riktigt den traditionen, men vi har istället mycket folkrörelser, vilka utgjort en form av välfärdsarbete. Från internationellt håll har man intresserat sig mycket för den nordiska modellens sektorsövergripande arbete. Det vi är sämre på och ligger efter med i utvecklingen är det offentliga och näringslivets inställning. Där finns en skepticism gentemot ideella rörelser som tjänar pengar likväl som mot företag som vill göra gott menar Björk. Idag ökar intresset för samhällsentreprenörskap från ovan nämnda sektorer, men Björk menar att de behandlar området instrumentellt. Han menar att både näringsliv och offentlig sektor främst är intresserade av att undersöka hur de kan använda fenomenet som redskap för att nå lösningar som kan gynna dem. Varken näringsliv eller offentlig sektor är särskilt intresserade av brukares möjligheter att ta kommando över sin egen situation via samhällsentreprenörskap.

Björk anser inte att det går att tala om samhällsentreprenörskap som en bransch, men kanske som ett fält, ett ganska stort fält. Inom det menar han att det finns två typer av aktörer på organisationsnivå; å ena sidan små entreprenörer med marknadslösningar på ekologisk och social nivå, som syns mycket och är innovativa. Sen finns det exempelvis folkrörelser och föreningar, som tar in marknadslösningar för att bli mer självständiga och de är ofta större äldre aktörer som använder fenomenet för att förnyas och förändras. (Björk 2011-12-05)

CPE

Phillips menar att Sverige befinner sig i början på resan gällande socialt entreprenörskap, eftersom den offentliga sektorn i Sverige har haft en speciell roll jämfört med i många andra länder. För att vi ska kunna behålla den välfärdsnivå som vi har och önskar måste både det offentliga och civilsamhället bidra. Han tror att vi snart kommer till en punkt där det offentliga inte kommer att klara av att själv lösa välfärdsproblemen. Därför menar Phillips att Sverige nu befinner sig i en fas där det börjar bli viktigt att fastslå vem som ska göra vad.

Det går enligt Phillips att delvis se samhällsentreprenörskap som en bransch eller rörelse i Sverige idag. Dock är den inte sammanhållen och då det finns många olika dimensioner av begreppet blir det svårt att tala om området på det sättet i nuläget. Han tycker att det är viktigt

att kunna hitta samhälls-entreprenörskap i de olika dimensionerna och sektorerna. Gemensam nämnare i uppsåtet att främja samhälls-entreprenörskap finns hos områdets aktörer, men alla har olika verktyg för att förverkliga det. (Phillips 2011-12-09)

5.4.2 Analys av samhälls-entreprenörskap i Sverige idag

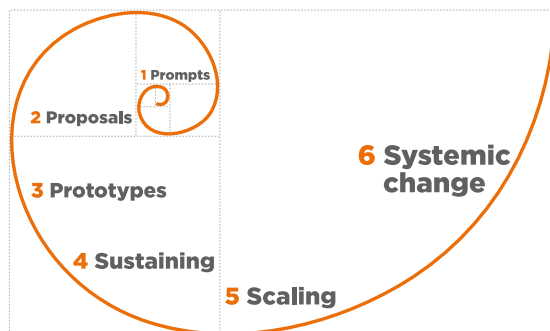
Samtliga representanter för de intervjuade intresseorganisationerna anser att fenomenet är relativt nytt och befinner sig i en jämförelsevis tidig utvecklingsfas. Flertalet intervjuade tror att detta beror på att Sverige tidigare har haft en stark offentlig sektor. Augustinsson och Brisvall (2009) skriver att vi i Sverige är vana vid att staten och aktörer som legitimerats av staten skall ansvara för vårt välfärdssamhälle. Samtliga av de intervjuade intresseorganisationerna förklarar att Sverige befinner sig i en tidig utvecklingsfas genom att jämföra med Storbritannien och USA där samhälls-entreprenörskap är ett mer utvecklat område. Det som intresseorganisationerna anser positivt är att utvecklingen tycks röra sig mot att samhälls-entreprenörskap kommer att bli ett mer bestående fenomen i Sverige. Ytterligare en gemensam strömning i deras svar är att den offentliga sektorn blivit allt svagare under de senaste åren. Detta menar de bidrar till att samhälls-entreprenörskap fyller en allt viktigare funktion för välfärdssamhällets bevarande. Phillips tillägger att detta är för att kunna upprätthålla den standard som samhället tidigare har kunnat erbjuda sina medborgare. Sajadi tillägger en annan anledning till områdets popularitet; att ungdomar i Sverige idag ser på saker och ting ur ett annat perspektiv och inte är villiga att anpassa sig i lika stor utsträckning efter befintliga organisationer.

Representanterna för de intervjuade forskarnätverken som intervjuats har en lite annan bild av hur området ser ut idag. Berglund menar att det i allmänhet ser ljusst ut för Sverige idag men att det finns mycket mer att arbeta med på området. Björk menar att det handlar om att Sverige befinner sig i en annan dimension i förhållande till andra länder. Detta gör att det är svårt att jämföra Sverige med andra länder och därför anser inte Björk att det går att säga att Sverige ligger efter i utvecklingen. Han menar att Sverige snarare ligger efter i utvecklingen gällande inställningen hos den offentliga sektorn och näringslivet. Detta då det finns en misstro mot ideella rörelser som tjänar pengar eller företag vars syfte är att göra gott. Detta exemplifierades av Palmås (2003) då han skrev att många människor för några år sedan hade svårt att ta till sig motsättningarna som uttrycket socialt företagande innebar.

Att på något sätt försöka klassificera samhälls-entreprenörskap som fenomen idag är något ingen av de intervjuade vill eller anser att de kan göra. De anser att samhälls-entreprenörskap är ett område som befinner sig i en process som än så länge är mångfacetterad och behöver vara det. Det finns många dimensioner och definitioner av olika begrepp vilket gör det svårt att tala om samhälls-entreprenörskap som en bransch. Något sådant anser också flertalet av intervjupersonerna skulle förminska området och möjligtvis även begränsa det allt för mycket. Enligt de vi intervjuat är fenomenet samhälls-entreprenörskap i ett skede som kräver att många olika strömningar måste få finnas samtidigt. Detta för att inte begränsa fenomenets innebörd på ett för tidigt stadium så att viktiga beståndsdelar går förlorade.

Utifrån vad de intervjuade berättat vill vi diskutera i vilket steg i Young Foundations sexstegs-modell nedan (se teoriavsnitt 4.4) vi kan placera in den ”sociala innovationen” samhälls-entreprenörskap. I teorin kring modellen står att stegen inte är fasta, utan att en innovation under sin utveckling kan hoppa fram och tillbaka mellan steg, utan att det betyder att den går tillbaka i utvecklingen. Detta anser vi är något som även gäller för när vi applicerar modellen på samhälls-entreprenörskap, eftersom det egentligen är ett nygammalt fenomen. Det

som gör att vi väljer att här betrakta samhälls-entreprenörskap som en innovation, är för att samhälls-entreprenörskap som ett samlat område som det satsas resurser på, är någonting nytt i Sverige. Alla intervjupersoner anser t.ex. att samhälls-entreprenörskap som område befinner sig i början av sin utveckling i Sverige.

Modell 6. (Murray et al, 2010)

Steg ett i modellen innebär identifiering av ett problem, som skapar behovet av en social innovation. I teorin bakom modellen anges att ett sådant problem bl.a. kan vara nedrustning av offentlig sektor. Detta är något som flera intervjupersoner anger som skäl till att det svenska samhället har börjat intressera sig mer för samhälls-entreprenörskap. Som flera av de intervjuade nämner, kan samhälls-entreprenörskap vara ett fält där nya lösningar kan uppstå. På så sätt anser vi att utvecklingen har tagit sig förbi steg ett, då problem och en möjlig lösning (i det här fallet många problem med många lösningar) har börjat identifieras.

I steg två ska inhämtning av kunskap samt definition av arbetsmetoder ske. Detta anser vi hända framförallt för några år sedan, då forskarintresset för området ökade i Sverige och förslag på insatser började diskuteras (se t.ex. Palmås, 2003, Augustinsson & Brisvall, 2009). SE Forum startade sin verksamhet 2004, KK-stiftelsen lanserade sitt Samhälls-entreprenörskapsprogram 2008 och merparten av våra intervjuobjekt startade sina verksamheter under åren som följde. Forskare som Palmås (2003) har gjort jämförelser med Storbritannien, och i publikationen ABC i Social Innovation (Red. Augustinsson, 2011) tas många exempel från EU, Storbritannien och USA upp. Detta visar på att inhämtning av kunskap har gjorts och görs fortfarande från andra länder. Att vi allt mer hämtar inspiration till problemlösning från andra länder nämns även av Stjern. Eftersom forskningen och diskussionerna kring området fortfarande pågår, samtidigt som insatser har börjat göras, anser vi att Sverige till viss del dröjer kvar i steg två, samtidigt som området på många sätt gått vidare i utvecklingsspiralen.

I steg tre ska enligt teorin de idéer som tagits fram i steg ett och två testas, vilket vi i hög grad ser prov på genom bl.a. de intervjuade verksamheterna. Vi anser därför att steg tre:s ”trial and error” passar bäst in på den rådande situationen. Flertalet av de intervjuade verksamheterna är så pass nya och säregna att vi anser att de kan ses som någon form av pilotprojekt, vilket är ett kännetecken för steg tre i modellen. Ett annat skäl till att vi anser dem vara pilotprojekt, är hur finansieringen av området ser ut i dagsläget. Som vi kom fram till i analysen om finansiering (se avsnitt 5.3.2), kommer större delen av stödfunktionernas finansiering från den offentliga sektorn. Vi visade också på att finansieringen endast sträcker sig över en begränsad tid. Det sistnämnda anser vi kan tolkas som att den offentliga sektorn i nuläget börjat testa sig fram för att se om och hur området kan vara av nytta för Sverige. Vi är medvetna om att det finns intresseorganisationer så som SE Forum som inte går att se som pilotprojekt eftersom de har funnits under en längre tid och inte har något slutdatum för sin finansiering. Dessa är dock i

vår kartläggning för tillfället i minoritet. Här kan vara värt att åter poängtera att det inte finns klara gränser mellan de olika stegen i modellen och att processen kan röra sig fram och tillbaka mellan dessa. Att en organisation som SE Forum kommit längre i sin utveckling tyder enligt oss på att området framskrider. Som tidigare nämnts startades merparten av de intervjuade verksamheterna för att möta ett behov. Detta anser vi vara ett bevis på att sådana organisationer efterfrågas och att området därmed har kapacitet att växa.

Vi anser inte att någon av de fyra sektorerna akademi, offentlig sektor, privat sektor eller civilsamhälle har inkorporerat samhällsentreprenörskap som ett naturligt inslag i vardagen ännu. Många av de intervjuade exemplifierade detta på olika sätt genom att berätta om den skepsis, som på många håll fortfarande möter samhällsentreprenörskap. Detta innebär att det mest väsentliga kravet för steg fyra i modellen, att innovationen ska ha nått en naturlig acceptans, inte är uppfyllt.

5.5 Nätverkande mellan de intervjuade verksamheterna

I detta avsnitt vill vi undersöka, om och i så fall på vilka sätt de intervjuade verksamheterna samverkar med varandra. Vi kommer att använda oss av teori om nätverk för innovation (se teoriavsnitt 4.3) för att försöka måla en bild av hur dessa eventuella samarbeten ser ut.

5.5.1 Empirisk data om nätverkande mellan de intervjuade verksamheterna

SE Forum

Uhnбом berättar att bl.a. CSES och MSISE ingår i SE Forums nätverk och att SE Forum har kännedom om vad andra aktörer arbetar med. Hon säger att de som jobbar i de organisationer som finns samlas i nätverk, har en dialog och stöttar varandra, vilket ger ett samarbete som fungerar bra för tillfället.

En intressant företeelse tycker hon är hur organisationer som arbetar med sociala entreprenörer ser på konkurrens. Jämfört med traditionella sektorer finns inte samma konkurrens mellan organisationerna, utan de är snarare intresserade av att dela med sig av erfarenheter och idéer. Uhnбом tycker att det ligger i ämnets natur att man vill hjälpa varandra och tror att en sådan inställning gynnar området mest.

Hon tycker inte att det behövs någon samordnande aktör av området just nu, men tror att det är möjligt att det kan behövas i framtiden. Kanske någon form av branschorganisation. Det skulle kunna vara av nytta om det dyker upp frågor som aktörer vill titta på tillsammans under mer strukturerade former. Hon påpekar också att om det ska finnas en paraplyorganisation är det viktigt att vara försiktig och noggrann när ramar och förutsättningar för en sådan funktion sätts upp. (Uhnбом 2011-12-08)

CSES

Stjern berättar att MSISE ingår i CSES nätverk och att de två organisationerna i dagsläget har ett gemensamt projekt för Vinnova (för mer information om Vinnova, se Bilaga B) om sociala innovationer. CSES skall även inom en snar framtid ordna ett event tillsammans med SE Forum.

Stjern menar att det i nuläget finns ett antal olika organisationer med lite olika inriktning inom området men som han känner är öppna för samarbete. Han tycker sig däremot inte se prov på särskilt många organiserade samarbeten kring socialt entreprenörskap i Sverige ännu.

Området är nytt och spännande och han känner inte att aktörerna är konkurrenter, utan att de hellre delar med sig av tankar och erfarenheter. Stjern menar att det även ligger i verksamheternas natur att man är öppen och vill hjälpa varandra. Han tror dock att det kan vara möjligt längre fram att viss konkurrens uppstår, då det kanske dyker upp fler aktörer på marknaden som skall dela på finansieringsmöjligheterna.

Han tycker inte att samordning är något som intresseorganisationer bör lägga alltför mycket tid på, eftersom deras huvudsyfte att hjälpa olika projekt då skulle bli lidande. Om behovet finns eller uppstår anser CSES att MSISE är lämplig för rollen som samordnare av området i Sverige. (Stjern 2011-11-28)

HHC

HHC samarbetar med MSISE, SE Forum och CSES. Sommaren 2011 initierade han ett gemensamt projekt för olika aktörer från området på Almedalsveckan, där bl.a. MSISE och CSES deltog. Om området i Sverige säger Sajadi att det är en liten sektor, där alla känner varandra.

Han ser ingen poäng i att intresseorganisationer ska ha gemensamma mål, eftersom han inte ser någon anledning till varför alla ska jobba med samma saker. Därför ser han heller inget behov av samordning. Han tycker att det är alldeles för tidigt för något sådant men att det eventuellt kan bli aktuellt i framtiden. Sajadi anser att det just nu behövs en flora av fler aktörer som arbetar med olika saker, nya saker, och anser att det är kreativitetsdödande att samordna och strukturera för mycket på ett tidigt stadium. Han tillägger att man först nu börjat prata om samordning av åtgärder för traditionellt entreprenörskap. (Sajadi 2011-11-25)

MSISE

Sigsjö säger att MSISE har kontakt med CSES, som de samarbetat med bl.a. inför Almedalsprojektet 2011. De har haft en konferens med OSIS och har en koppling till SERNOC via Björk som arbetar på Malmö Högskola.

Sigsjö tycker att det är viktigt i en uppstartsfas som den som Sverige befinner sig i, att alla måste få vara innovativa och komma med idéer och att inga begränsningar finns för att få tycka och tänka annorlunda. Däremot tycker hon att det är viktigt att aktörer inom området strävar åt samma håll. (Sigsjö 2011-12-06)

OSIS

Berglund berättar att samarbeten för OSIS varierar väldigt mycket med de projekt som drivs av de olika forskarna. OSIS har bl.a. kontakt med Mittuniversitetet, som är en del av MSISE.

Hon anser att området idag spretar mycket, men det är inte nödvändigtvis negativt, utan en del i en process som det inte finns något behov av att samordna. (Berglund 2011-11-30)

SERNOC

SERNOC nätverkar inte direkt med någon av de intervjuade verksamheterna förutom MSISE. Björk är dock personligen med i CPEs nätverk.

Björk menar att utvecklingen av olika stödstrukturer är av extremt stor vikt i Sverige. Däremot tycker han att samordning av sådana aktörer vore livsfarligt, för samordning kan handla om kontroll och det här området menar han måste få växa organiskt. Han tycker att det är viktigt att aktörerna själva är engagerade i byggandet av stödstrukturer som bör utformas så

att de inte låser in eller styr. Han anser det vara viktigt att initiativen kommer underifrån istället för från en t.ex. statlig aktör uppifrån. (Björk 2011-12-05)

CPE

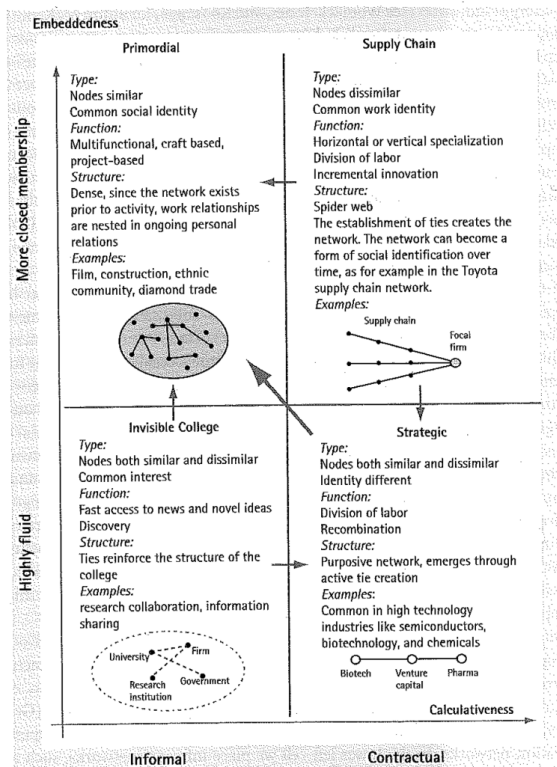
Phillips berättar att Björk finns med i deras nätverk, därmed har de en koppling till SERNOG och Malmö Högskola.

Han ser att det finns en gemensam nämnare hos områdets aktörer i uppsåtet att främja samhälls-entreprenörskap, men att alla inblandade har olika verktyg att förverkliga det. Han tycker att det är mycket bra att det finns många olika aktörer som rör sig inom området, eftersom det är omöjligt att skapa en eller tre organisationer som täcker in alla behov. Ju fler det finns desto bättre så att alla projekt kan hitta en stödfunktion som passar dem och slipper anpassa sig.

Han tror att arbetet med samhälls-entreprenörskap skulle underlättas av mer samordning men Phillips tror inte att det går att hitta ett heltäckande system. Syftet med en samordning skulle vara att hitta hur områdets aktörer på bästa sätt skall kunna identifiera initiativen och se till så att de hamnar på rätt plats. Ett sådant samarbete har CPE t.ex. ibland med Coompanion (se Bilaga B). Phillips vet inte vem som kan hitta en samordningsaktör eller fungera som en. Han tror att det hade varit bra om det i så fall fanns flera samordningsprojekt inom de olika sektorerna. På så vis hade det funnits flera som kan fånga upp strömningarna och initiativen och som sedan kan mötas för samordning. (Phillips 2011-12-09)

5.5.2 Analys av nätverkande mellan de intervjuade verksamheterna

Vi har utifrån empirin kunnat skapa oss en bild av de intervjuade verksamheternas nätverk sinsemellan, och dragit slutsatsen att de tillsammans opererar i en form som mest liknar typen ”invisible college” i nedre vänster ruta i Powell och Grodals modell (2005) nedan.

Modell 5. (Powell & Grodal, 2005)

Denna typ av nätverk är av informell karaktär, vilket vi anser passar in på intervjuobjektens beskrivningar av sina kontakter med andra av undersökningens intervjuobjekt. Detta då flera av de intervjuade uppger att de känner representanter från andra verksamheter på området, eller känner till deras arbete. Det nätverk som verksamheterna tillsammans utgör stämmer in på flera av igenkänningsfaktorerna för ett "invisible college" i modellen. De har t.ex. sinsemellan både likheter och olikheter, men delar trots allt ett gemensamt intresseområde. Det sistnämnda poängteras av Phillips, som talar om hur områdets aktörer har ett gemensamt uppsåt i att främja samhälls-entreprenörskap. Enligt Powell och Grodal (2005) är funktionen för ett "invisible college" att medlemmarna i nätverket ska kunna dela information och idéer samt att det ska leda till upptäckter. Detta stämmer överens med många av de samarbeten som exemplifieras av intervjupersonerna, såsom gemensamma konferenser, nätverksträffar och periodvisa samarbetsprojekt. Delandet av information och idéer tas upp av Uhnбом och Stjern, som är överens om att områdets aktörer gärna delar information och erfarenheter med varandra. De menar att det ligger i områdets natur att hjälpa åt snarare än att konkurrera. David (2001, i Powell & Grodal, 2005) har inom studier av forskarnätverk (forskarnätverk anges som ett exempel på "invisible college" i modellen) skrivit om det generösa delandet av information inom forskarsamhällen. OSIS och SERNOC som är rena forskarnätverk har ett sådant arbetssätt, och vi anser att det generösa informationsdelandet som David (2001) beskriver stämmer överens med det som beskrivs av Uhnбом och Stjern i intervjuerna. Detta är således ytterligare ett argument som talar för att samspelet verksamheterna emellan kan betraktas som ett "invisible college"-nätverk.

Vi måste dock ta hänsyn till att vi utifrån empirin inte kan dra slutsatsen att alla de intervjuade verkligen känner till varandras verksamheter. Detta eftersom alla intervjupersoner inte uppger att de samarbetar med eller känner till alla de andra verksamheterna i den här undersökningen. Sajadi berättar t.ex. att det är en liten sektor där alla känner varandra, men vi kan inte verifiera om just undersökningens objekt verkligen gör det. Exempelvis kan deras bild av området och vilka aktörer som utgör det, särskilja sig från den avgränsning vi valt att göra i den här uppsatsen. Vi anser dock att vi ur empirin kan utläsa att de av de intervjuade verksamheterna som samarbetar eller nätverkar med varandra, gör det i en form som kan illustreras med "invisible college"-nätverket från Powell och Grodals modell (2005). Av nämnda uttalanden om områdets generösa natur gällande informationsdelning, leds vi till att tro att denna nätverkstyp dessutom är applicerbar på områdets aktörer i stort.

När band uppstår mellan enheter inom ett "invisible college"-nätverk, gör detta enligt Powell och Grodals modell (2005) att nätverkets struktur stärks. Många av de intervjuade uppger att de nätverkar med andra av undersökningens intervjuobjekt. Detta borde enligt teori om svaga och starka band (se teoriavsnitt 4.3.2) ge upphov till åtminstone svaga band, där ny men mindre detaljerad information kan delas mellan parterna. I empirin ser vi ett fåtal exempel på att vissa verksamheter har samarbeten som återkommit, som t.ex. CSES och MSISE kring gemensamma projekt (för Vinnova och Almedalsveckan). Utifrån ovan teori kan vi anta att de verksamheter som har samarbeten av återkommande karaktär lättare kan forma starka band – och därmed utbyta mer komplex information. Powell (1998, i Powell & Grodal, 2005) menar att information bättre kan utbytas mellan parter som har djupare relationer. Vi anser att både ny information och information av mer komplex karaktär kan behöva utbytas mellan områdets parter i denna utvecklingsfas. Däremot anser vi med stöd av ovan nämnda teorier att det i framtiden finns mycket att vinna på att skapa starkare band mellan områdets aktörer, då det skulle möjliggöra utbyte av mer komplex information och stärka "invisible college"-nätverkets struktur.

Grabher och Powell (2004) (se teoriavsnitt 4.3.3) skiljer på fyra olika nyckeltyper av nätverk, av vilka framförallt två är intressanta att ta upp som komplement till Powell och Grodals modell i det här fallet. Vi kan se prov på hur de intervjuade verksamheterna samarbetar/samarbetat med varandra i projektnätverk, som enligt ovan teori är ”för genomförandet av tidsbegränsade specifika projekt”. Som ett exempel på detta kan nämnas projektet för Almedalen 2011, där HHC, MSISE och CSES (SU Innovation) deltog tillsammans med Playing for Change (se Bilaga B) (www.samhallsentreprenor.se – D 12-01-02). Några andra exempel på projektnätverk är att OSIS och MSISE har arrangerat en konferens tillsammans, och att CSES och SE Forum ska arrangera ett evenemang ihop.

Vi ser även prov på någon typ av regionala nätverk, vilket enligt ovan teori är ”där geografisk närhet mellan parter underhåller ett gemensamt samhälle”. HHC har t.ex. samarbeten med CSES och SE Forum, vilka alla befinner sig i Stockholmsområdet. I Skåne och Öresundsregionen finns MSISE, SERNOC och CPE, som bl.a. har kopplingar till varandra genom Malmö Högskola. Den enda tydliga koppling mellan dessa regionala nätverk som nämns i intervjuerna är MSISE, som har någon form av kontakt med samtliga intervjuade verksamheter. Det tycks fortfarande vara så att de intervjuade verksamheterna i störst utsträckning samarbetar med nätverk som de har någonting gemensamt med, t.ex. geografisk närhet eller en forskningsansats (som i fallet OSIS och MSISE).

Kanske är det inte av största vikt för de intervjuade verksamheterna att arbeta med precis alla på området, men då vårt urval baserat sig på stödorganisationer och nätverk som har en bred ansats, anser vi att det finns en poäng i att dessa aktörer känner till varandra. På så sätt kan man undvika dubbelarbete och inte riskera att missa vad som skulle kunna vara givande samarbeten. Som bl.a. Phillips nämner, kan det vara bra att samverka för samhälls-entreprenörernas skull, då man kan skicka dem till den organisation som bäst kan hjälpa dem med deras idé. Beckman och Haunschild (2002, i Powell & Grodal, 2005) skriver att heterogenitet bland organisationers samarbetspartners inom ett snabbt växande fält, tillåter organisationerna att dra lärdom från en bredare kunskapsreserv och ger dem utökade möjligheter (se teoriavsnitt 4.3.1). Detta är ett argument för att de intervjuade verksamheterna inom detta nya område, skulle tjäna på att nätverka mer även med verksamheter inom området som de inte har någon direkt koppling till.

Det kan diskuteras om området kan utvecklas mot det som i Powell och Grodals modell (2005) (se modell ovan) kallas ”strategic”-nätverk, vilket (via grå pil i modellen) beskrivs som en möjlig vidareutveckling på ”invisible college”. ”Strategic”-nätverk formas enligt modellen med ett syfte att arbeta tillsammans för att uppnå ett specifikt ändamål. Flera av de intervjuade verksamheterna har ingått i sådana nätverk med varandra för åtminstone periodvisa projekt, såsom det nämnda Almedalsveckan-projektet. ”Strategic”-nätverk uppstår enligt modellen via aktivt knytande av band. Detta är ytterligare ett argument för starkare band mellan områdets aktörer, då förutom informationsutbyte som tidigare nämnts, det även skulle kunna underlätta för fler strategiska samarbeten i framtiden.

Vi ställde i intervjuerna en öppen fråga om hur intervjupersonerna ser på behovet eller möjligheten att samordna aktörerna på området, t.ex. för att få bättre överblick och kunna koordinera sig. De intervjuades svar på den frågan har stora likheter med varandra, då flertalet ansåg att det var av väldigt stor vikt att området får växa organiskt och att alla ska få göra på sitt sätt i den aktuella utvecklingsfasen. De flesta anser inte att det finns ett behov av samordning just nu. Sajadi tror t.ex. att det skulle vara kreativitetsdödande i ett för tidigt stadium och Björk tycker att det kan bli livsfarligt om det handlar om kontroll av området.

Stjern anser att samordning inte är något som organisationerna ska lägga för mycket tid på, då deras huvudverksamhet kan bli lidande. Några stycken tycker att någon typ av samordning i form av paraplyorganisationer, branschorganisationer eller liknande kan komma till användning i ett senare skede. Samtliga är dock överens om att ifall någon typ av samordning ska göras så måste det ske på ett väldigt försiktigt och tillåtande sätt, så att det inte blir som en form av kontroll eller begränsning. Björk tycker att samordningsfunktioner i så fall måste utformas underifrån, på aktörernas egna initiativ. Phillips anser att det skulle kunna finnas samordningsinitiativ inom alla sektorer, som kan hjälpas åt att fånga upp alla initiativ så att ingen information förloras.

Vi tror inte att stödorganisationer eller nätverk på området behöver samordnas på någon väldigt formell nivå. Vi ser en fördel i att området är öppet och tillåtande, eftersom nya aktörer då lätt kan komma in och området kan tillgodogöra sig många perspektiv. Däremot anser vi att det vore positivt om verksamheterna kunde koordinera sig på så vis att de har kunskap om varandras verksamheter, så att de kan hjälpas åt att stötta samhällsentreprenörer på bästa sätt. Liksom vi berörde i diskussionen om vilka begrepp organisationerna använder sig av, ser vi en nytta i att organisationerna skapar band med varandra - så att de kan forma en enad front gentemot policy makers om områdets behov, samt sprida eventuella gemensamma budskap till allmänheten genom flera kanaler för att väcka ett bredare intresse för området.

Vi tror att en blandning av ”invisible college” och ”strategic”-nätverk skulle vara optimalt för nätverkande mellan områdets aktörer. Området skulle på så sätt kunna behålla en informell karaktär som passar in på den organiska process som flertalet intervjupersoner säger karaktäriserar området. Vid behov skulle områdets aktörer, om de redan har band till varandra och delar mer komplex information, enkelt kunna ingå i periodvisa eller regionala ”strategic”-nätverk för genomförandet av gemensamma projekt.

5.6 Verksamheternas arbete över sektorer

Vi har i presenterad teori sett att samhällsentreprenörer ofta arbetar sektorsöverskridande (se teoriavsnitt 4.2.2). Detta fick oss att fundera över om dessa teorier är applicerbara även på de stöd- och forskningsorganisationer vi har intervjuat. För att kunna analysera detta, kommer vi att titta på huruvida de intervjuade verksamheterna arbetar över de fyra samhällssektorerna i fyrasektorsmodellen (se teoriavsnitt 4.2.4). Eftersom verksamheternas finansiering ifrån olika sektorer redan diskuterats, bortser vi i detta avsnitt ifrån dessa samarbeten. Vi kommer att basera vårt resonemang på vilken sektor verksamheterna utgår ifrån samt vilka sektorer deras målgrupp, samarbetspartners och målgrupp för eventuellt opinionsarbete befinner sig i.

5.6.1 Empirisk data om verksamheternas arbete över sektorer

SE Forum

Uhnбом säger att SE Forum inte har något specifikt samarbete med universitet och högskolor just nu, men att de börjar titta mer och mer på hur de ska kunna nå ut till studenter. Detta då efterfrågan ökar från flera håll kring möjligheten att informera och locka studenter. Uhnбом berättar att SE Forum även har ett brett och aktivt samarbete med näringslivet. Detta då de är en del av det. Frågor kring socialt entreprenörskap som kommer upp inom näringslivet försöker de besvara och diskutera. Uhnбом menar att detsamma gäller för deras samarbete med statliga organ. Hon anser att kommuner och myndigheter har stort intresse för frågan, vilket gör att SE Forum träffar dessa och diskuterar potentiella samarbeten. Uhnбом säger att de gärna skulle utöka dessa samarbeten ännu mer eftersom de anser att det skulle vara

givande. Generellt tycker de att samverkan och öppen dialog mellan privat och offentlig sektor är otroligt viktigt. (Uhnбом 2011-12-08)

CSES

Stjern berättar att CSES samarbetar främst med andra intresseorganisationer. Vidare säger han att de inte samarbetar så mycket med forskare. När de tittar på forskning vänder de sig oftare utomlands, eftersom de anser att forskningen i Sverige har en tendens att följa praktiker och i nuläget inte ligger i framkant. CSES samarbetar med näringsliv mest i form av att de letar investerare till sina sociala entreprenörer, samt i kontakten med de av deras samarbetspartners som är företag i näringslivet. Vad gäller kontakten med offentlig sektor hade CSES kontakt med Näringslivsdepartementet när de byggde upp verksamheten, samt har en reflektionsgrupp över verksamheten tillsammans med Tillväxtverket och Vinnova (se Bilaga B) två gånger per halvår. Även Sektor 3 från civilsamhället (se Bilaga B) var med som diskussionspartner under verksamhetens uppstartsfas. (Stjern 2011-11-28)

HHC

Sajadi säger att HHC inte samarbetar med forskare och universitet eller högskolor eftersom de inte anser detta relevant för deras verksamhet och att de i annat fall skulle behöva en helt annan typ av resurser. De samarbetar med näringsliv i form av partners, framförallt kring tävlingen de arrangerar då dessa ställer upp med coacher till de tävlande. HHC bjuder ofta in politiker till dialogmöten och workshops och det händer att de själva blir inbjudna till evenemang med politiker. Sajadi menar att de har bra kontakt med politiker och de har haft dialoger med Tillväxtverket och Vinnova, bland annat för att lyfta fram HHCs intressefrågor. Näringslivsdepartementet arbetar nu med att ta fram en nationell innovationsplan för 2012 och där har HHC försökt påverka, genom att delge sin syn på vad som behövs i ett svenskt stödsystem för innovation. (Sajadi 2011-11-25)

MSISE

Sigsjö säger att centralt för MSISEs verksamhet är att bygga upp ett samarbete mellan sektorer och menar att de därför satsar på att vara en öppen och tillåtande verksamhet, för att verkligen vara en mötesplats för områdets alla aktörer. De har i dagsläget ca 25 företag, organisationer och ideella föreningar som medlemmar. MSISE har en naturlig anknytning till forskning via sin närvaro på Malmö Högskola och Mittuniversitetet. De arbetar med att knyta ihop ett forskarnätverk kring sina huvudsakliga intressefrågor för att samla forskning och sprida kunskap. Sigsjö säger att MSISE samarbetar med näringsliv och offentlig sektor då deras medlemmar som är praktiker rör sig mellan flera sektorer. (Sigsjö 2011-12-06)

OSIS

OSIS är främst ett samarbete mellan forskare och praktiker som riktar sig till akademiker, men målet är sedan att förmedla vidare kunskapen till andra praktiker samt politiker och policy makers. Förutom de forskare som ingått i nätverket under hela projektet, har de haft periodvisa samarbeten med andra enskilda forskare och dialog med andra forskarnätverk. I och med att OSIS uppdrag är kunskapsproduktion i samarbete med praktiker, sker forskningen i nära samverkan med de som driver projekt som OSIS studerar. Dessa projekt har i sig varierande koppling till offentlig sektor, ideell sektor och näringsliv. Exempelvis har Berglund forskat kring ett projekt som involverade tio kommuner och regioner. I övrigt stöter forskarna inom OSIS på politiker och policy makers på konferenser och möten. (Berglund 2011-11-30)

SERNOC

SERNOC arbetar inte så mycket över sektorer. Dels är nätverket helt nytt, dels menar Björk att de på grund av sin forskningspraktiska inriktning har behov av att ”få vara lite forskningsnördiga”. I ett senare skede menar Björk dock att deras forskning måste få spridning till andra. De samarbetar med institutioner i de fall då forskare i nätverket lyckas utverka något på de institutioner där de arbetar. De har kontakt med andra forskarnätverk i Sverige och EU. Dessutom finns via Björk och andra initiativtagare en koppling till MSISE och Roskilde Universitets Center för Socialt Entreprenörskap. SERNOC samarbetar inte med näringsliv eller offentlig sektor. Däremot är merparten av de forskare som ingår i nätverket även praktiker som driver eller har drivit ett socialt företag vid sidan av sin forskning. Därför finns det mycket praktiskt erfarenhet att dra nytta av inom nätverket. Många är även engagerade i andra nätverk och projekt vilket gör att nätverket har informella samarbeten på det sättet. (Björk 2011-12-05)

CPE

Phillips berättar att de personer som arbetar inom CPE alla har breda personliga nätverk i Skåne, som de byggt upp genom sin profession och kan använda sig av i CPEs arbete. Dessa nätverk rymmer representanter från civilsamhället, från offentlig sektor på regional nivå och från högskola på lokal nivå. De delar sitt kontor med ett flertal organisationer, ideella föreningar och företag, vilket gör det enkelt att samarbeta. Vad gäller samarbete med forskare berättar Phillips att det finns forskare som studerar hur CPE arbetar eller följer något av de projekt de stöttar. CPE har många företag i sitt nätverk som de samverkar med och kan hjälpa sina projekt att nätverka med. Beroende på hur ett projekt ser ut arbetar CPE med statliga myndigheter såväl som med enskilda politiker. CPE samarbetar främst med regionen, genom att de har personer i sin styrgrupp från bl.a. näringslivskontoret. En viktig fråga för CPE är hur man kommer förbi de politiker som sitter i styrgruppen och når även andra, för de anser det viktigt att politiker är med i deras arbete. (Phillips 2011-12-09)

5.6.2 Analys av verksamheternas arbete över sektorer

Vi har sammanställt de intervjuade verksamheternas arbete över de fyra samhällssektorerna i fyrasektorsmodellen (se teoriavsnitt 4.2.4) nedan.

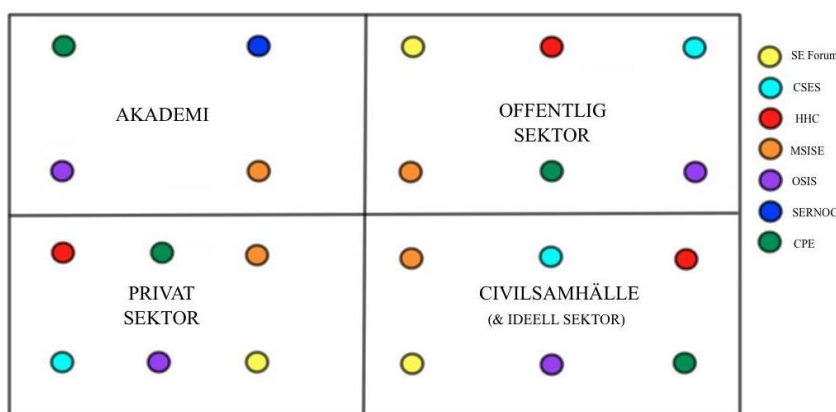

Illustration 4. Anpassning av Modell 4 (Boris-Möller & Lindström 2011) har gjorts för analysen.

Vad vi kan konstatera av empirin är att de intervjuade verksamheterna i hög grad är aktiva inom flera sektorer. MSISE och CPE arbetar med alla fyra sektorer och är därför i väldigt hög grad sektorsöverskridande. Även OSIS bedriver sin forskning över samtliga sektorer, med varierande samarbetspartners beroende på projekt. SE Forum, CSES samt HHC arbetar allihop över de tre sektorerna privat och offentlig sektor samt civilsamhälle, vilket visar att

även de arbetar mycket sektorsöverskridande. Av de intervjuade verksamheterna är det bara SERNOC som i stort sett håller sig inom en sektor. Detta beror på nätverkets syfte att stödja arbetet inom främst den akademiska sektorn, men då nätverkets medlemmar har kopplingar till andra projekt är det inte heller frånskärmat andra sektorer.

Den sektor som samtliga verksamheter samverkar med i minst utsträckning är den akademiska. Detta tror vi framförallt beror på verksamheternas inriktning, som i många fall är av mer praktisk karaktär. Som ett exempel kan tas Sajadis uttalande om att HHC skulle behöva en annan typ av resurser än vad de har i nuläget om de skulle samarbeta med akademi. Flera av verksamheterna är också relativt unga, vilket vi tror kan vara en förklaring till att många ännu är inriktade på att stabilisera sina verksamheter. Som vi tidigare kunnat konstatera kommer de intervjuade verksamheternas finansiering främst från offentlig och privat sektor, och vi tror därför att det ligger i verksamheternas intresse att få representanter från främst dessa sektorer att förstå sig på och engagera sig för områdets behov. Flera efterlysta insatser på området från forskares håll har dessutom riktat sig till staten för olika typer av policy-förändringar (se t.ex. Palmås, 2003, Augustinsson & Brisvall, 2009). Detta kan vara en förklaring till varför flera av de intervjuade verksamheterna också anser det viktigt att inkludera politiker i sitt arbete. Ovan skäl tror vi kan förklara varför samarbeten med offentlig sektor och näringsliv för närvarande tycks mer prioriterade. Civilsamhället står i den undersökta kontexten framförallt för initiativ, medlemmar eller målgrupp till de verksamheter som tillhandahåller stödfunktioner. Denna sektor bidrar som tidigare nämnts även med ideellt engagerade personer till vissa av de intervjuade verksamheterna, som t.ex. SE Forum och HHC.

Intresset tycks fortfarande vara större från akademins håll gentemot områdets aktörer, än tvärtom. Detta kan ha att göra med det som Stjern nämner om att svensk forskning ännu är empiridriven i många fall. Många av de intervjuade tycks välkomna akademins intresse för området, t.ex. genom att forskare studerar aktörernas projekt som i CPEs fall. Det kan diskuteras om en större samverkan med den akademiska sektorn kommer att utvecklas efterhand som verksamheterna blir mer stabila. SE Forum som inte har något samarbete med universitet och högskolor i dagsläget säger sig t.ex. vara intresserade av möjligheten inför framtiden.

Vi frågade oss inledningsvis i detta avsnitt om de intervjuade verksamheterna arbetar sektorsöverskridande när de på olika sätt söker främja samhälls-entreprenörskap. Vi har kunnat konstatera att de allra flesta av de intervjuade verksamheterna rör sig i hög grad mellan sektorer, och drar nytta av resurser från många olika håll. Detta påminner om hur samhälls-entreprenörer själva arbetar enligt t.ex. Augustinsson och Brisvall (2009), som skriver att samhälls-entreprenörer både rör sig mellan sektorer och omdefinierar dessa sektors gränser. Ett sådant arbete anser vi att samtliga av de intervjuade verksamheterna gör, då de på olika sätt sammankopplar sektorer för att möjliggöra förändringar i t.ex. politikens inställning eller skapandet av strukturer för områdets utveckling.

Att ett område i utveckling drar nytta av resurser från flera sektorer påminner om hur sektorer enligt Triple Helix-teorin kan samverka för innovation (se teoriavsnitt 4.2.3). Den stora skillnaden mot teorin i det här fallet är Triple Helix tonvikt på bl.a. akademi, vilken i nuläget inte visat sig vara så stor i de flesta av de intervjuades verksamheter. Istället påminner de intervjuade verksamheternas arbetssätt mer om det som Ellis (2010, s. 113) beskriver som ”det nya sociala kontraktet mellan företag, stat och civilsamhälle” som ”suddar ut gränserna mellan sektorer”. Om vi ser på de intervjuade verksamheterna som representanter för området

i Sverige idag, kan vi säga att i Sverige utvecklas samhällsentreprenörskap i nuläget definitivt med hjälp av sektorsöverskridande samarbeten. Carter och Jones-Evans (2006) teori om att samhällsentreprenörskap utvecklas i skärningspunkten mellan de tre sektorerna offentlig sektor, privat sektor och civilsamhälle är mot bakgrund av ovan resonemang (dvs. om intervjuobjekten betraktas som representanter för Sverige) applicerbar i en svensk kontext i nuläget. Samhällsentreprenörskap är ett fenomen som inte har en sektorsspecifik grund (se teoriavsnitt 4.2.2), och som vi genom undersökningen har sett utvecklas på flera håll i samhället just nu. Mot bakgrund av detta, tror vi att ett sektorsöverskridande arbete är i det närmaste nödvändigt för att på bästa sätt fånga upp och stödja de initiativ som uppkommer.

5.7 Mål och framtid för området samhällsentreprenörskap

Vi har i föregående avsnitt tittat på hur området ser ut idag och vilka gemensamma nämnare vi ser mellan de intervjuade intresseorganisationerna och forskarnätverken. Vi placerade området i steg tre i Young Foundations sexstegs-modell (se teoriavsnitt 4.4). Vi vill även i detta avsnitt använda oss av denna modell. Detta för att vi vill försöka se om strömningar i de intervjuade verksamheternas mål och syn på framtiden går i riktning mot modellens fjärde steg. Vi vill även se om det finns förutsättningar för att nå ytterligare steg i modellen i framtiden.

5.7.1 Empirisk data om mål och framtid för området samhällsentreprenörskap

SE Forum

Enligt Uhnбом är det viktigt inför framtiden att beakta begreppet socialt entreprenörskap då det finns risk att det går inflation i begreppet. Det är viktigt att det inte blir urvattnat och på så sätt förlorar sin innebörd, att det inte bli någon "hype" eller trend som gäller just nu utan skall vara något som är bestående. Risken är annars att begreppet används på fel sätt och självdör för att det använts fel. För att undvika att detta händer är det viktigt att visa på framgångsrika fall. Även att visa upp vad det är som sociala entreprenörer lyckas med så att fler upptäcker socialt entreprenörskap och dess betydelsefulla funktion i samhället. En förhoppning är att företag som fötts ur socialt entreprenörskap ska bli normen för vårt samhälle och inte ett undantag. I en sådan utveckling skulle så kallade intermediärer inom socialt entreprenörskap inte behöva fylla samma informativa, stödjande och hjälpande roll. Om sociala företag var en naturlig del av samhället skulle samhället klara av denna roll själv. (Uhnбом 2011-12-08)

CSES

CSES mål är att bli en bestående verksamhet och att organisationen skall bli större och mer stabil. Detta eftersom CSES tror att deras arbete fyller en viktig funktion. Stjern berättar att CSES har råkat ut för kritik både från företagshåll, där de anklagas för att inte vara tillräckligt marknadsdrivna och från offentligt håll för att de är för kommersiella. Det är en svår balansgång och det gäller att fortsätta berätta om och om igen om verksamheten så att både den offentliga och privata sektorn förstår vad deras arbete går ut på. Stjerner förhoppning är att det i framtiden inte ska råda begreppsförvirring kring området. (Stjern 2011-11-28)

HHC

HHC arbetar aktivt med att öppna fyra eller eventuellt fem nya lokalavdelningar för informationsarbete på ideell basis. Sajadi anser att det saknas finansiella instrument som är anpassade för sociala entreprenörer då offentliga upphandlingar, bidragssystem och privata investeringar inte är anpassade för de sociala entreprenörerna. Detta menar han utgör ett stort hinder för att de sociala entreprenörernas verksamheter ska kunna utvecklas i framtiden.

Sajadi vill fortsätta arbeta för att politiker och makthavare ska förstå vad området samhälls-entreprenörskap handlar om. (Sajadi 2011-11-25)

MSISE

MSISE tycker att det är viktigt med tillåtande ledarskap i framtiden som visar på viljan att testa nya saker och nya vägar att gå. Genom ett tillåtande och förlåtande ledarskap kan idéer frodas och de som inte är bra försvinna utan att initiativkraften till nya idéer gör det. I framtiden behövs det fler mötesplatser för sociala entreprenörer, forskare och övriga samhället, där människor med olika kompetens kan mötas och hitta lösningar tillsammans. Att försöka hitta ett system för arbete mellan sektorerna i samhället är viktigt. Sigsjö menar att i framtiden kommer det behövas nya lösningar i nya konstellationer för att lösa samhällets utmaningar och sociala innovationer kan komma att ha en betydande roll. Här finns det möjligheter att plocka fram olika perspektiv från olika aktörer i samhället då alla måste hjälpas åt att lösa de problem som uppstår. Det är även viktigt att fortsätta tillsätta resurser så att sociala innovationer får rätt förutsättningar och möjligheter att utvecklas. Sigsjö pekar även på att vi behöver se över om det är möjligt att ta fram en företagsform som underlättar för företag som arbetar med sociala innovationer och socialt entreprenörskap. Det viktiga är att det blir en företagsform som kan finnas kvar i framtiden. Den största nyckeln för en lyckad framtid för sociala innovationer är att det helt enkelt ges möjligheter till att prova nya saker hela tiden. (Sigsjö 2011-12-06)

OSIS

Berglund menar att strömningen inom OSIS är att de vill medverka till att ändra hur en entreprenör idag ses som en unik hjälteperson. OSIS menar att det behövs nya sätt och ord för att beskriva fenomenet så att en ny bild av entreprenörskapet kan ta form. Som det är nu stämmer föreställningarna om entreprenörskapet dåligt överens med vad entreprenörer faktiskt gör. De vill att entreprenörskap skall vara något som de flesta kan ta till sig och känna att ”det kan även jag göra”. OSIS anser att inför framtiden är det viktigt att klargöra vikten av att använda begreppet samhälls-entreprenörskap och utveckla dess betydelse. Begreppet står för något som alltid existerat och som är ständigt pågående och det är viktigt att lyfta frågan om samhällsutveckling istället för om ekonomisk tillväxt. Då allting blir mer tvärsektorielt är det angeläget att olika sektorer tar hjälp av varandra. Det är viktigt att inte låta skillnader i tillvägagångssätt skapa hinder då dessa olikheter kan skapa kreativa spänningar som leder till utveckling. Hennes önskningar för framtiden är att politiker gör en översyn över de entreprenörs- och innovationspolicys som det idag satsas miljarder på från Sverige och EU. Detta för att verkligen fundera på vart satsningarna går och om de går till rätt projekt. (Berglund 2011-11-30)

SERNOC

SERNOC:s målsättning är att de gärna vill skapa en forskarbas som stärker forskningen inom samhälls-entreprenörskap i Norden. Björk har förhoppningar om att utvecklingen ur ett globalt perspektiv skall påverka traditionellt CSR-arbete till att börja handla om att genuint engagemang krävs. Björk anser att det är viktigt att universitet och högskolor har ett kritiskt angreppssätt som inte bara framhäver goda exempel utan även visar de som utmanar och sticker ut. Risken är annars att diskussionen bara rör ”snälla människor” och inte de som skapar ihållande förändring. Han önskar även att samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer ska få en plats i den nationella politiken. Med det menar han att det hade varit bra om det i framtiden fanns en samordnad tanke kring området på statlig nivå. Detta så att staten kan gå in och stötta social innovation precis som den nu gör med traditionell innovation och entreprenörskap. Dock tror Björk att samhället kommer att gå i riktning mot fler sociala

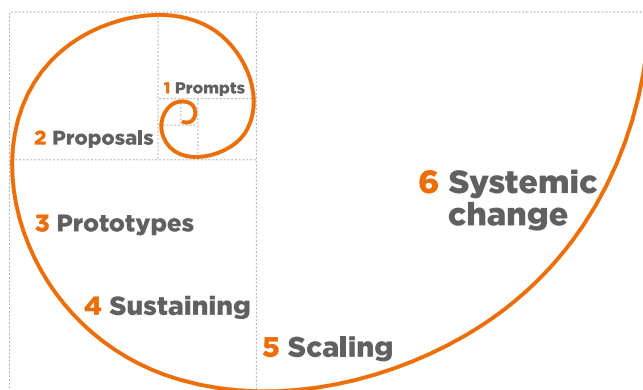
innovationer oavsett om man vill eller inte för att fenomenet är så pass starkt. (Björk 2011-12-05)

CPE

CPE arbetar nu med att förädla det som gått bra under projektet och skala bort det som misslyckats för att ta med sig erfarenheterna till framtida projekt. Phillips menar att de främsta hindren för att samhällsentreprenörskap ska kunna breda ut sig i samhället är den politiska rädslan för att göra fel, men även frågor om finansiering. Han menar att Sverige måste få upp tempo och att det är viktigt att vi inte ”vaknar för sent”. För att kunna främja utvecklingen måste hållbara modeller och samarbetsformer för hur vi ska kunna lösa våra gemensamma problem upprättas. CPE önskar att politiker och beslutsfattare ska vara modigare och lite djärvare och därmed mer tillåtande för fel i framtiden. Alla sektorer måste bjuda till och våga riskera att det går fel. Innovationer har som fenomen inbyggt att det går fel ibland och vi måste vara tillåtande för att hitta de innovationer som kan lösa de samhällliga problemen. För att minska rädslan är det viktigt att lyfta fram de goda exemplen som finns och fortsätta med påverkningsarbete. Detta bör göras genom att ta erfarenheter från fältet och bygga tillit mellan sektorer. (Phillips 2011-12-09)

5.7.2 Analys av mål och framtid för området samhällsentreprenörskap

De flesta av våra intervjuobjekt är överens om att området de verkar i kommer att få en allt större betydelse i framtiden. Exempelvis menar Björk att området är så pass starkt att samhället kommer gå i dess riktning oavsett om det aktivt medverkar till områdets utveckling eller ej. Gemensamt har de intervjuade även att de vill att området ska erbjudas bättre förutsättningar på olika vis så att dess utveckling och utbredning kan fortskrida. Vi har tittat på de gemensamma tendenserna i deras önskemål i ljuset av hur de stämmer överens med vad som behövs för att steg fyra i Young Foundations sexstegs-modell (se teoriavsnitt 4.4) ska uppfyllas. Vi har även tittat på om något av deras önskemål stämmer in på modellens två sista steg, som leder fram till uppnåendet av en systemförändring.

Modell 6. (Murray et al, 2010)

Att skapa förståelse för ämnet var enligt representanterna för SE Forum, OSIS, CSES och CPE viktigt. Detta för att kunna sprida budskapet om samhällsentreprenörskapets nyttoverknningar. Exempelvis talade Uhnбом om att lyfta fram samhällsentreprenörer som har lyckats och visa vilka vägar de valt för sitt engagemang i samhället, för att på så vis skapa förståelse för deras arbete och visa att det går att lyckas. Björk utvecklar denna tanke med att det är viktigt att även visa de som sticker ut och utmanar konventionella sätt att lösa samhällsproblem på. Phillips och Sigsjö menar båda att ett förlåtande testklimat är ett måste för att samhällsentreprenörskap ska kunna utvecklas i framtiden. Sigsjö påpekar att med ett

ledarskap som är öppet och förlåtande kan idéer frodas och Phillips poängterar att innovation i sin natur för med sig att saker går fel ibland vilket makthavare måste kunna tillåta. Ett öppet och tillåtande synsätt i samhället som gör det möjligt att prova olika tillvägagångssätt är enligt oss en förutsättning för ”trial and error”-fasen i steg tre i Young Foundations sexstegs-modell (se teoriavsnitt 4.4).

Vi tror att det som Uhnбом och Björk tar upp om att visa upp olika samhälls-entreprenörers verksamheter och tillvägagångssätt, både lyckade och utmanande, är viktigt för att därefter kunna nå modellens steg fyra. Detta eftersom teorin menar att steg fyra innebär att bra idéer ska kunna skalas av och anpassas till en mer bestående form. Om man kan skapa ökad förståelse för området anser vi det vara ett viktigt steg på vägen mot att samhälls-entreprenörskap kan göras till ett naturligt inslag i vardagen, vilket också är en del av steg fyra i modellen. Ett led i detta är även, som representanterna för OSIS, CSES och SE Forum talar om, att beakta hur områdets begrepp används. Detta menar Uhnбом är för de inte ska förlora sin innebörd och bli en övergående trend. Denna tanke styrks av Palmås i ABC i Social Innovation (Red. Augustinsson, 2011) som på liknande sätt tar upp problematiken kring att det är viktigt att avvärja att områdets begrepp blir en hype och förlorar sin essens. Stjern påpekar även att begreppsförvirring leder till att det uppstår oklarheter kring området. Berglund tillägger att det är viktigt att klargöra att begreppen står för något som alltid existerat och är ständigt pågående. Vi anser att om sådana reflektioner kan göras allmänt kända, så påvisas att samhälls-entreprenörskap faktiskt är ett långvarigt fenomen och ingen övergående trend. Detta borde i vår mening kunna bidra till att området både förstås bättre och uppfattas som en mer stabil del av samhället. Detta att säkra den sociala innovationens stabilitet är också en viktig del i modellens steg fyra.

Sajadi tar även upp problematiken kring finansiering, i form av att det saknas finansiella instrument som är mer anpassade för samhälls-entreprenörer. Även Phillips från CPE menar att den finansiella frågan är ett stort hinder för att samhälls-entreprenörskap ska kunna sprida sig i samhället. Deras resonemang styrks av Palmås (2003) (se teoriavsnitt 4.1.1) som pekar på förbättringspunkter i Sverige och menar att det saknas finansieringsredskap som kan bistå med lån och kapital, som är anpassade för sociala entreprenörer. En annan fråga som vidrör ämnet finansiering är den som Sigsjö tar upp när hon menar att det skulle vara önskvärt med en företagsform som är mer anpassad för samhälls-entreprenörer. Palmås (2003) (se teoriavsnitt 4.1.1) är inne på denna linje, då han skriver om hur det 2006 introducerades en form av aktiebolag för en viss typ av sociala företag i Sverige, som passerade ganska obemärkt. Vi anser att Palmås har rätt i att en bättre genomförd bolagsform vore önskvärd. Införandet av en anpassad bolagsform och adapterade finansieringsformer tror vi på ett viktigt sätt kan bidra både till att samhälls-entreprenörskap på nationell nivå accepteras som ett naturligt inslag i samhället, och till att skänka området stabilitet. I steg sex i modellen står det att för att få till stånd en systemförändring krävs att många samhällsuppbyggnadsfaktorer förändras, bland vilka just utveckling av affärsmodeller nämns. Detta visar att det finns ett behov av att se över hur bolagsformer för sociala företag måste utvecklas om Sverige ska nå en systemförändring i framtiden.

Acceptans för området, avskalning av idéer till en mer bestående form samt insatser för att säkra områdets stabilitet, skulle innebära att ”kraven” för steg fyra i Young Foundations sexstegs-modell var uppfyllda. Av intervjupersonernas önskemål inför framtiden kan vi döma att vi inte är där än, vilket ger oss ytterligare anledning att tro att området ännu befinner sig i modellens steg tre. Diskussionerna är åtminstone igång och vi anser det positivt för

utvecklingen att aktörerna verkar överens om vad som behöver göras för att komma vidare i utvecklingen.

Ett viktigt ämne som de flesta av de intervjuades åsikter om framtiden berörde och som går att relatera till hur framtida satsningar kommer att se ut, handlar om politikernas och beslutsfattarens engagemang för området. Representanter för HHC, MSISE, OSIS, SERNOC och CPE nämnde alla att de önskade att politikernas intresse ökade om än på olika vis. Sajadi ville fokusera på att fortsätta arbeta för att politiker och makthavare ska förstå vad området samhälls-entreprenörskap handlar om. Phillips önskar att den politiska rädslan om att handla fel ska bli mindre och efterlyser lite mer djärvhet hos politiker och beslutsfattare. Berglund och Björk efterfrågar en översyn och skapandet av en samordnad tanke kring området. Berglund menar att det idag satsas miljoner på entreprenörs- och innovationspolicys både i Sverige och inom EU, men att pengarna kanske inte går till rätt projekt. Björk är inne på ett liknande spår som Berglund, där han menar att genom samordnade tankar kring området borde staten kunna gå in och stötta sociala innovationer på samma sätt som den stöttar traditionella innovationer. Sigsjö nämner att det är viktigt att det fortsätter att tillsättas resurser till området. I ljuset av tidigare analys av områdets finansiering (där vi kom fram till att den offentliga sektorn är den största finansören av stödfunktioner just nu), tror vi att även fortsatt resurstillsättning kommer att bero på statens policy gällande området. Då finansieringsfrågan är en viktig faktor tror vi att den offentliga sektorn genom sitt val av agerande i den här frågan kan komma att påverka hur andra sektorer och aktörer väljer att engagera sig.

De samstämmiga önskningarna kring politikernas agerande överensstämmer med teori för steg fem i Young Foundations sexstegs-modell, där det står att utvecklingen är beroende av att bl.a. beslutsfattare verkar för att sprida de modeller som visat sig framgångsrika. Här finns alltså en korrelation mellan de intervjuades önskingar och ovan nämnd modells steg i riktning mot att nå en systemförändring.

I analysen om hur verksamheterna arbetar över sektorer (se analysavsnitt 5.6.2) kom vi fram till att de intervjuade verksamheternas arbete överlag är i hög grad sektorsöverskridande. Vi kan även konstatera att gällande önskemål om förbättrade förutsättningar i framtiden, svarade framförallt representanterna för MSISE, CPE och OSIS att de önskar att arbetet med samhälls-entreprenörskap ska bli mer sektorsöverskridande. Sigsjö önskar att det ska finnas ett system för arbetet mellan sektorerna då de utmaningar Sverige står inför kommer kräva att nya konstellationer bildas. Berglund är inne på samma linje när hon säger att det är viktigt att de olika sektorerna tar hjälp av varandra när det handlar om att lyfta frågor kring samhälls-entreprenörskap, eftersom allt arbete blir mer och mer tvärsektoriellt. Phillips pekar på att det är viktigt att tillit byggs mellan de olika sektorerna så att alla vågar bidra och utvecklingen kan fortskrida. Teorin bakom Young Foundations modell säger att för att så småningom uppnå steg sex (där en systemförändring blir möjlig), krävs det att det sker förändringar i samtliga av samhällets sektorer. Vi tror därför att sektorsöverskridande arbete fyller en viktig funktion om den ”sociala innovationen” samhälls-entreprenörskap ska kunna leda till att det sker en systemförändring i Sverige. Som fyrasektorsmodellen i ovan nämnda analys samt teori om samhälls-entreprenörers sektorsöverskridande arbete (se teoriavsnitt 4.2.4) visar, är området mellan sektorerna i den här kontexten konturlöst. Vi anser att detta är en indikation på att det finns potential för att ett sektorsöverskridande arbete ska vara det huvudsakliga tillvägagångssättet vid främjandet av området. Då de intervjuade verksamheterna redan arbetar på ett sådant sätt, och ger indikationer på att de vill arbeta ännu mer sektorsöverskridande, tror vi att detta kan vara en viktig beståndsdel i att få med alla sektorer i

arbetet och på så vis uppnå steg sex i modellen. Den ultimata systemförändringen som områdets aktörer vill uppnå är svår att definiera i ett så här tidigt stadium, men vi anser att Uhnboms önskan om att samhällsentreprenörer ska bli mer norm än undantag i framtiden, är en bra fingervisning om vad området gemensamt kan antas sträva mot.

6. Sammanfattning

Vi hade i uppsatsens inledningsfas en stor okunskap om vilka aktörer som idag arbetar för att främja samhällsentreprenörskap i Sverige. Vi hade inte funnit någon förteckning eller sammanställning över vilka aktörer eller initiativ som fanns i Sverige idag eller vad de arbetade med. Som nämndes i uppsatsens inledning, saknas det en nationell överblick och policy för detta mångfacetterade område.

Vi har under uppsatsens gång fått tillgång till en bred kunskap om området, via teori och breda intervjuer med de största aktörer på området, som vi kunnat finna. Genom att kartlägga hur dessa aktörer definierar begrepp och ser på området, samt hur de arbetar med varandra och drar nytta av olika sektorer och hur de ser på prioriteringar inför framtiden, har vi sökt måla upp en bred bild av hur insatserna på detta område ser ut idag och bör fortskrida.

6.1 Sammanfattning av analysdelarna

Begrepp

I analysen av hur de intervjuade verksamheterna använder sig av begrepp, försökte vi med verksamheterna som representanter för språkbruket i Sverige bringa klarhet i om begrepps-förvirringen som påtalats i bakgrundsteori fortfarande gäller i Sverige. Vi kunde konstatera att det stämmer att många begrepp används samtidigt i en svensk kontext och såg att framförallt samhällsentreprenörskap och socialt entreprenörskap användes av intervjuobjekten. Inget av intervjuobjekten strävade efter att hitta en definition, som ska vara rätt för alla aktörer. Detta ansåg vi tyder på öppenhet för oliktankande inom området. Samtidigt såg vi ett problem i att detta kan skapa hinder för att kommunicera med mindre insatta personer. Vi ansåg också att det finns risk för att aktörerna gör dubbelarbete gällande information och att personer utanför det aktiva området kanske inte ser hur stort området egentligen är. I vår mening skulle informationssatsningar kunna koordineras bättre, till förmån för att området som helhet vann större uppmärksamhet och förståelse hos t.ex. allmänhet och politiker.

Initiativ och finansiering

I analysen av vilka sektorer som varit inblandade i initiativ samt finansiering till de intervjuade verksamheterna, kunde vi konstatera att initiativ främst kom från civilsamhälle och akademi. I vissa fall kunde vi se att initiativ tagits först då finansieringsmöjligheter funnits. Detta fick oss att diskutera huruvida Sverige kan gå miste om initiativ, om inte tillräckligt många breda finansieringsformer finns. Vi kunde gällande finansiering konstatera, att den offentliga sektorn var tydligt överrepresenterad som finansiär av de intervjuade verksamheterna, även via akademi och civilsamhälle i vissa fall. Vi diskuterade hur finansieringen idag utgörs av många, ofta korta program och vad det har för för- och nackdelar. En nackdel ansåg vi vara att erfarenheter av projekt som läggs ned, kan gå förlorade om man inte är försiktig. Detta kan ställas i relation till att ännu icke uppstartade verksamheter kan ha svårt att veta var de ska vända sig i dagens ”lapptäcke” av finansieringsprogram. Efter att ha konstaterat den offentliga sektorns viktiga roll för den fortsatta finansieringen av området tittade vi på teori som sade att statliga stödinsatser för

differentierade projekt snarare bör vara generell än specifik. Med stöd av detta föreslog vi att staten skulle ta ansvar för att koordinera en nationell fond eller liknande samlingsplats för olika finansiella insatser för området. Detta då vi hävdar att detta skulle vara mer effektivt för flertalet parter och därmed kunna bidra till en snabbare utveckling av området. Vi ansåg också att fortsatt opinionsbildning riktad mot framförallt offentlig sektor var viktig för områdets fortsatta utveckling. Slutligen diskuterade vi kort alternativa finansieringssätt, som skulle göra området mindre beroende av staten.

Samhällsentreprenörskap i Sverige idag

I analysen av hur intervjupersonerna i kraft av sin erfarenhet ser på området i Sverige idag, fanns några generella strömningar i svaren. Området ansågs vara relativt nytt och kunde inte sägas vara särskilt samspelt. Samtliga intervjupersoner ansåg dock att området är inne i en kreativ fas där oliktankande och testande av nya idéer måste få finnas. Gällande den ”sena uppkomsten” av fenomenet i Sverige, var de vanligaste skälen som angavs den starka offentliga sektorn och vana av att den levererar välfärd samt rädsla för förändring och misstro mot fenomenet. Gällande områdets potential och ökande popularitet angavs bl.a. behov av nya sätt att arbeta och lösa problem på. Vi kom utifrån den empiriska sammanställningen fram till att området i Sverige kunde placeras in i steg tre i Young Foundations modell för hur sociala innovationer utvecklas. Detta steg innebär ”trial and error”-processer och testande av pilotprojekt. Vi ansåg att flera av verksamheterna kunde betraktas som just detta, då finansiering och andra resurser tillsatts för en relativt kort tidsperiod. Att det är den offentliga sektorn som i många fall står för denna finansiering, ledde oss till att tro att detta är ett sätt för staten att undersöka områdets möjligheter för Sverige. Vi ansåg att området på sätt och vis dröjer sig kvar i steg två i modellen, då inhämtande av kunskap fortfarande sker parallellt med testandet. Vi kunde också konstatera att området inte nått till steg fyra, då samhällsentreprenörskap ännu inte går att betrakta som ett i vardagen väl förankrat fenomen.

Nätverkande mellan de intervjuade verksamheterna

I analysen av hur de intervjuade verksamheterna samverkar med varandra, kom vi fram till att området som dessa parter utgör i stort kunde betraktas som ett informellt nätverk. Detta tycks i dagsläget framförallt vara utgjort av s.k. svaga band med lång räckvidd mellan parter. Vi kunde däremot inte utifrån vår empiri säkra att alla parter kände till varandra. Nätverket mellan berörda intervjuobjekt tycks för närvarande framförallt handla om delande av information, för vilket området är öppet och samarbetsvilligt enligt flera intervjuade. Vi kom fram till att de verksamheter som hade tätare samarbeten borde kunna dela mer komplex information och att det därför fanns en poäng i att områdets parter nätverkade tätare med varandra i framtiden. Konkreta exempel på samverkan mellan intervjuobjekten tycks hittills mest ha utgjorts av periodvisa projekt. Vi ansåg det också vanligare att verksamheter som låg geografiskt nära varandra bättre kände till varandra eller hade en tätare koppling. Det sistnämnda talar för att området inte är särskilt tätt sammankopplat nationellt. Vi ansåg att starkare band mellan aktörerna mot bakgrund av teori kan stärka nätverket. Då samtliga intervjuade verksamheter är ganska stora aktörer i Sverige, skulle ett starkare nätverk dem emellan i sin förlängning även stärka det nationella området. Då samtliga verksamheter inte var positiva till samordning av området, argumenterar vi endast för en stabilare nätverksform, där området kan fortsätta vara organiskt, men där aktörerna bättre känner till varandras arbete för att kunna skicka projekt rätt. Vi argumenterade för att de på så sätt lättare skulle kunna ingå i samarbeten av mer strategisk karaktär när det behövs, t.ex. för spridande av information eller opinionsarbete. Att samverka med organisationer som är olika den egna skulle enligt presenterad teori också kunna leda till utökade möjligheter för området i stort.

Verksamheternas arbete över sektorer

Vi kunde i analys av huruvida de intervjuade verksamheterna arbetar sektorsöverskridande konstatera att så i hög grad var fallet. Vi utgick ifrån en hypotes om att eftersom samhällsentreprenörskap i teori anses vara ett sektorsöverskridande fenomen, så bör eventuellt även stödfunktioner till fenomenet vara sektorsöverskridande. Den sektor som verksamheterna samverkar med i minst utsträckning är i den undersökta kontexten den akademiska. Detta diskuterade vi anledningar till, varav den enligt oss mest troliga var flertalet verksamheters praktiska inriktning. Vi diskuterade även att då verksamheterna i flera fall är i ett skede då stabilitet måste säkras kan frågor om policy och finansiering, och därmed samspel med framförallt stat och näringsliv, vara viktiga prioriteringar för dem. Civilsamhället kom vi fram till har varit en viktig källa till initiativkraft och engagemang. Vi ansåg det troligt, att akademi skulle kunna få en större koppling till aktuella verksamheter när dessa nått en mer stabil fas, eftersom många intervjuade gjorde kopplingar till akademins roll. Vi ansåg avslutningsvis att vi utifrån de undersökta verksamheterna definitivt kunde säga att arbetet för att främja samhällsentreprenörskap i Sverige idag sker över sektorer, och att detta arbete kan komma att bli allt påtagligare och viktigare i framtiden.

Mål och framtid för området samhällsentreprenörskap

I analysen av hur framtida prioriteringar för området ser ut, tittade vi framförallt på de intervjuades mål och önskemål för framtiden, samt hur dessa stämde överens med varandra och med utvecklingsstegen i Young Foundations modell. De flesta av intervjupersonerna var överens om att området kommer att få en allt större betydelse i framtiden. Gemensamma önskemål för områdets framtid gällde framförallt att området skulle erbjudas bättre finansiella och politiska förutsättningar, samt förståelse och därmed ett mer tillåtande klimat för testande av nya idéer. Att klargöra områdets begrepp var en prioritering som flera berörde. Dessa punkter ansåg vi stämde överens med steg fyra i Young Foundations sexstegs-modell, då steget handlar om att kunna skala av goda idéer som testats fram, samt att skapa stabilitet för ”innovationen”. Problematiken kring finansiering ansåg vi kunde kopplas till framförallt kraven på åtgärder för stabilitet i modellen. Vi diskuterade att finansierings- och bolagsformer, precis som belysts av flera forskare i inledningen till denna uppsats, fortfarande är ett område i stort behov av utveckling och enligt oss en viktig del i att stabilitet för området kan nås. Bättre kunskap kring området, som efterlyses av flera intervjupersoner, var i vår mening ett viktigt steg mot att samhällsentreprenörskap ska bli ett accepterat fenomen. Politikens engagemang var en punkt som berördes på många sätt, framförallt gällande policy och finansiering, vilket vi kunde relatera till ett krav som är viktigt för uppfyllandet både av behovet av stabilitet i steg fyra och beroendet av makthavares agerande i steg fem. Många intervjupersoner talade också om vikten av bättre metoder för sektorsöverskridande arbete, vilket vi kopplade till steg sex i modellen, där förändringar inom samtliga sektorer behöver uppnås. Vi ansåg att sektorsöverskridande arbete är något som redan är på god väg att stärkas, och därför kan bli ett mycket viktigt verktyg för vidareutveckling av området. Detta i kombination med förändringar i policy, finansieringslösningar och ändrad inställning i samhällets sektorer, bör kunna leda samhällsentreprenörskap till steg sex i framtiden – att åstadkomma en systemförändring. Detta skulle i bästa fall innebära att samhällsentreprenörskap blev en norm snarare än ett undantag i Sverige.

7. Slutsats

Genom att närmare studera intervjuobjekten har vi fått en viss överblick över den mängd aktörer och sektorer, som är aktivt involverade i utvecklingen av samhällsentreprenörskap i Sverige idag. Via de samband vi kunnat urskönja mellan de intervjuade verksamheterna har vi

fått en bild av vad som sker på området nu, och vilka satsningar som behövs för områdets fortsatta utveckling.

Gällande hur situationen för området ser ut i dagsläget och vem som är involverad i dess utveckling, har vi via våra intervjuobjekt fått se prov på oändligt mycket vilja och inriktningar. Detta hos allt från de intervjuade verksamheterna till initiativrika privatpersoner, intresserade politiker och företag, en akademi aktiv i kunskapsutvecklingen och engagerade talespersoner så som journalister och så vidare. Vi har sett att området är både ett dynamiskt och mångfacetterat fenomen, som är i en tidig fas i sin utvecklingsprocess, men som både teoretiker och intervjupersoner anser har stor framtida potential. Vi har sett att arbetet för att främja samhälls-entreprenörskap i Sverige sker över samtliga sektorer, men på ett inte helt balanserat sätt. Det tycks även vara så att utvecklingen fortfarande i första hand drivs av intressenter på området. Trots att projekt testas på många håll i Sverige och ur många vinklar, har vi under uppsatsens gång märkt att området knappast är allmänt känt utanför det aktiva området. Så länge som samhälls-entreprenörskap och besläktade begrepp inte är helt accepterat eller erkänt, utgör detta enligt oss ett hinder för utvecklingens fullföljande. Detta eftersom området bevisligen är i hög grad beroende av resurser från samtliga samhällssektorer.

Vi har på alla analysområden kunnat konstatera en stor variation mellan de intervjuade verksamheterna, samtidigt som många likheter i åsikter och behov finns. Vi uppfattar således att det finns en stark gemensam drivkraft hos områdets aktörer. Vi har kunnat konstatera att aktiviteter på området (i den undersökta kontexten) sker både var för sig och i periodvisa samarbeten mellan aktörer. Vi ser generellt att samarbeten och gemensamma tillvägagångssätt är sporadiskt återkommande, men inte stabila. Detta kan bero på att verksamheterna i många fall är unga och har egna specialiseringsområden.

Spretigheten i aktiviteterna på området kan anses vara både positiv och ett prov på stark kreativitet. Områdets aktörer vill att området ska få fortsätta växa och utvecklas fritt och explorativt, och detta tror vi gagnar mångfalden på problemlösningar som området skulle kunna ge upphov till. Vi saknar dock fortfarande en nationell sammanhållning kring frågan, som många av de behov som intervjuobjekten har i vår mening kräver. Trots olika inriktning och mål, anser vi att det för att området ska kunna fortsätta utvecklas finns ett flertal områden som är av stor vikt för samtliga verksamheter. Dessa koncentrerar sig enligt vår undersökning främst kring frågor om; policy, förståelse för områdets potential och behov, finansiella anpassade lösningar samt ett tillåtande klimat för testande av nya idéer.

Vi anser att fenomenet samhälls-entreprenörskap nu utgör en allt mer närvarande kraft i Sverige, men som gemensamt står inför en rad utmaningar, där förståelse och insatser från framförallt stat (i denna svenska kontext) är av avgörande vikt. Vi anser också att området förtjänar betydligt större publicitet gentemot allmänheten, då det är ett område som i hög grad involverar civilsamhället. Området kan enligt oss möjliggöra nya tillvägagångssätt för människor att driva igenom idéer och därmed forma och påverka hur de vill att det svenska samhället ska se ut i framtiden. Samhälls-entreprenörskap är i vår mening en i allra högsta grad demokratisk företeelse, genom vilken människor kan använda sin potential på mer kreativa sätt än tidigare. För att fenomenet ska kunna utvecklas till en positiv inspirationsresurs och möjlighetsskapare för Sverige, måste dock Sverige som land tillåta det att hända. Vi anser att området kan medföra enorma möjligheter om det får utvecklas så som det gjort i vissa andra länder, som tagits upp som jämförande exempel i denna uppsats. Vi anser därför, i linje med vad flera forskare påvisat tidigare, att Sverige behöver titta på detta område på nationell nivå. Resurser som förenklande policy, lättillgängliga finansiella verktyg, ökad kunskap via

utbildning eller information till allmänheten – allt sådant som efterlyses av intervjupersoner är i mångt och mycket beroende av den svenska statens inställning till området.

I ljuset av detta anser vi att det kan vara dags för en större koordinering av krafterna som idag är i rörelse på området. Detta är något som flera av de intervjuade verksamheterna lägger tid på, men vi är nyfikna på vad som skulle hända, om det gick att sammankoppla dessa krafter till en sammanhållen nationell rörelse. Samtliga intervjupersoner är överens om att området inte bör samordnas för att kreativitet och fritt testande just nu måste få fortgå. Vi argumenterar därför istället för att områdets aktörer själva koordinerar sig på ett sätt, som gör det möjligt för dem att gemensamt driva de frågor som de anser viktigast för framtiden. När det gäller insatser på nationell nivå, kan en samlad front från områdets aktörer enligt oss mer effektivt driva frågor som berör området i sin helhet, än vad en, två eller tre aktörer kan göra. Om aktörer kan koordinera sig för att ta reda på vad som för området är viktiga frågor att driva, kan t.ex. informationssatsningar, krav på tillsättning av resurser, förslag på lämpliga koordinerade finansieringssatsningar och anpassade bolagsformer, skatter, etc. framföras. Som det är nu driver diverse intresseorganisationer och nätverk opinions- och informationsarbete på eget initiativ i den mån de har tid och resurser till det. Eftersom samtliga aktörer, som mycket riktigt påpekats av vissa intervjupersoner, har egna syften och målgrupper att sköta, anser vi inte att det nödvändigtvis bör åläggas enskilda aktörer att ta på sig ansvar för hela området.

Vi tror att ett gemensamt organ för diskussioner och opinionsarbete skulle kunna skapas av områdets aktörer, utan att utgå från eller tillhöra någon enskild aktör. Detta då satsningar på diskussioner osv. hittills har gjorts av organisationer som samtidigt sköter andra syften och inte kan lägga all sin tid på opinionsarbete. Vi anser att ett nytt organ, enbart till för koordinering och drivande av intressefrågor, därför skulle kunna behövas. Alla aktörer skulle på så vis fritt kunna fortsätta driva sina frågor och inriktningar på eget håll - samtidigt som det skulle finnas en oberoende ”plats”, där representanter från alla aktörer som är intresserade kan samlas och diskutera frågor och insatser som kan gagna hela området. Mot bakgrund av redovisade slutsatser anser vi att det framförallt finns två frågor som områdets aktörer bör fundera på. Dels är det om de kan koordinera sig kring att lyckas påverka statliga instanser till att ta fram en nationell policy som möjliggör tillåtande satsningar på området, dels att på bred front sprida kunskap för att göra området allmänt känt.

8. Diskussion

Reflektioner och kritik kring uppsatsens utförande

Det har varit en mycket intressant och givande undersökning som vi nu genomfört. Då vi började vår undersökning visste vi nästan ingenting om ämnet samhälls-entreprenörskap och än mindre om hur området i Sverige såg ut. Vi började därför med att utgå från ett väldigt brett angreppssätt, alldeles för brett, skulle det visa sig. Vi började med att läsa det mesta vi hittade gällande ämnet. Vi fann att det var ett område som börjat växa de senaste åren och att det fanns en mängd nya projekt som startat. Vi kastade oss över ämnet utan eftertanke om hur begränsade vi var av uppsatsens omfattning. Vår utgångspunkt var att vi ville kartlägga alla aktörer i Sverige som stödjer samhälls-entreprenörskap och titta på deras verksamheter och hur myndighets-Sverige förhöll sig till området. Vi hittade ny och spännande fakta hela tiden och fastnade i olika frågeställningar på vägen. Fokus försvann allt som oftast från huvudspåret då vi ville så mycket när vi insåg hur intressant och givande ämnet vi valt var. Varje gång vi satte oss ner för att begränsa oss och sammanfatta vår undersökning i en frågeställning

hamnade vi i en ny frågeställning istället. Om vi hade gjort om arbetet, hade det varit den största förändringen vi gjort - att på ett mycket tidigare stadium begränsa oss och anpassa vår frågeställning efter den begränsade tid vi hade för skrivandet av uppsatsen.

Vårt angreppssätt gjorde att vi tog på oss väldigt mycket arbete gällande intervjuer med intresseorganisationer och forskarnätverk. Vi valde öppna frågor för att vi inte ville missa någon viktig detalj som våra intervjuobjekt möjligen kunde komma med. Detta resulterade i att vi fick ett väldigt omfattande empiriunderlag som det tagit mycket tid att gå igenom och skala av till den empiri som finns med i uppsatsen. Hade vi gjort om det idag hade vi på ett mycket tidigare stadium även sökt begränsa våra frågor och gjort dem något mindre öppna och breda. Vi hade då kunnat gå mer på djupet på vissa utvalda delar på ett helt annat sätt, vilket hade kunna resultera i mindre och djupare empiri. Det hade underlättat vårt sammanställningsarbete och vi hade möjligen fått mer lika svar från de olika intervjuobjekten. Det hade i sin tur kunnat leda till att vi klarare hade kunnat urskilja mönster, eller finna ytterligare mönster än de vi nu sett. Det är även troligt att vi då hade kunnat belysa några mer specifika frågor och intervjuat fler organisationer och nätverk som då hade hamnat innanför avgränsningsramen. Även teori och metod hade kunnat hanteras annorlunda om vi på ett tidigare stadium hade begränsat oss. Det tog oss även tid här att välja ut den teori som var relevant för oss. Det finns troligtvis annan teori som kunde tillämpas på vårt område om vi hade begränsat oss i ett tidigare stadium. Då hade vi kunnat begränsa teorisökandet till en viss del och kunde då gått på djupet istället för att ha den breda ansats som vi nu haft. Om vi hade begränsat vårt angreppssätt, hade troligtvis även metoden förändrats. Nu blev vår metod en blandning av två angreppssätt vilken vår omfattande metoddel redogör för. Hade vi valt ett smalare angreppssätt hade en annan metod varit aktuell, vilket hade gjort att vi inte behövt lägga så mycket tid på att klargöra vår arbetsmetod och för läsarens skull redovisa vår metod på ett så pass detaljerat sätt som nu är fallet.

Då vi tyckte oss avsakna viss teori som förklarade det sektorsöverskridande arbetet på ett sådant sätt att alla fyra samhällssektorerna fanns med skapade vi denna modell själva. Idag när vi vet mer och läst mer funderar vi på om inte ytterligare en del skulle var med i modellen. I så fall skulle det fältet i modellen röra media, som har en viktig funktion i spridning av information och som påverkanskanal. Genom media går det att nå ut till både en bredare och smalare publik på samma gång, vilket förmodligen hade gynnat samhälls-entreprenörskap som område i den fas det nu befinner sig i. Hade vi tänkt på detta i ett tidigare stadium hade frågor till våra intervjuobjekt rörande media som en form av sektor kunnat beröras på ett djupare sätt i intervjuerna. Då hade vi haft underlag för att fundera på om media skulle vara med som ett fält i modellen och på vilket sätt. Nu berördes frågor om media på en så ytlig nivå att det inte gick att utröna några strömningar om media skulle spela en betydande roll eller ej. Det är även möjligt att då vi på ett ganska tidigt stadium tyckte oss se ett behov av viss samordning på området att detta präglade vårt sätt att titta på området. Det gjorde att vi trots ett brett angreppssätt fastnade i en viss riktning vilket kan ha gjort att vi missade andra angreppssätt, exempelvis som att fokusera mer på skillnader än på likheter mellan intervjuobjekten.

Trots att uppsatsen utgick från en bred ansats som stundtals varit problematisk, tycker vi att resultatet rätade ut många frågetecken som fanns till en början. Uppsatsen har gett oss en förståelse för området som vi inte hade innan. Vi känner dock att vi gärna hade fördjupat oss ytterligare i ämnet.

Förslag på vidareutveckling av området

Våra förslag i denna uppsats ska betraktas som riktade främst till aktörer på området, snarare än som underlag för vidare forskning. Vår uppsats är som tidigare nämnts begränsad i hur stor undersökning vi kunnat genomföra. Vår förhoppning är dock att den bidragit till att ge en viss bakgrundsbild av området, som kan vara av intresse och stöd för vidare forskning eller utredning.

Vi har under arbetets gång funderat på om det inte skulle finnas ett behov av en nationell hemsida där alla aktörer i Sverige listades med en kort beskrivning så att samhälls-entreprenörer/sociala entreprenörer som vill starta en verksamhet vet var de kan vända sig och vilken organisation/nätverk som bäst lämpar sig för råd till just den verksamhet de vill starta, detta för att göra området ännu mer tillgängligt. Vi har även funderat på om det kunde finnas underlag för en nationell mässa som är öppen för organisationer/nätverk samt enskilda samhällsentreprenörer där de kan visa upp sina verksamheter för en bred publik så som politiker, finansiärer, media och allmänheten. Eventuellt även en nationell tankesmedja som är helt obunden där kontaktnät mellan politiker, finansiärer och allmänhet kan skapas.

Sist men inte minst är en av de viktigaste lärdomarna vi fått under arbetet med den här uppsatsen att vi nu kan se på våra ekonomistudier ur en helt ny synvinkel. Vi har fått en inblick i social ekonomi som vi har insett saknats under vår utbildning. Detta har gett oss nya perspektiv som vi anser borde vara självklara för alla ekonomistudenter i Sverige, för en full förståelse för ekonomins breda verkningsområden och möjligheter.

KÄLLFÖRTECKNING

Böcker

- Augustinsson, E. & Brisvall, M. (2009) *Tjäna pengar och rädda världen – Den hållbara ekonomins entreprenörer*. Stockholm: Bookhouse Publishing
- Bornstein, D. (2004) *How to change the world – Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas*. New York: Oxford University Press
- Bryman, A. & Bell, E. (2003) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Malmö: Liber
- Carter, S. & Jones-Evans, D. (2006) *Enterprise and Small Business – Principles, Practice and Policy*. 2:a uppl. Harlow: Pearson Education Limited
- Crane, D. (1972) *Invisible Colleges – Diffusion of Knowledge and Scientific Communities*. Chicago: University of Chicago Press
- Ellis, T. (2010) *The New Pioneers – Sustainable business success through social innovation and social entrepreneurship*. Chichester: John Wiley & Sons
- Fagerberg, J., Mowery, DC. & Nelson, RR. (2005) *The Oxford Handbook of Innovation*. New York: Oxford University Press
- Grabher, G. & Powell, WW. (2004) *Introduction in Critical Studies in Economic Institutions – Networks*. London: Edward Elgar
- Jacobsen, DI. (2000) *Vad, Hur och Varför? – Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur
- Leonard-Barton, D.(1995) *Wellsprings of Knowledge – Building and Sustaining the Sources of Innovation*. Boston: HSB Press
- Palmås, K. (2003) *Den Barmhärtiga Entreprenören – Från privatisering till socialt företagande*. Stockholm: Agora
- Patel, R. & Davidson B. (2011) *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 4:e uppl. Lund: Studentlitteratur
- Sandal, J-U. (2010) *The Social Entrepreneur Pyramid – with a Nordic Perspective on Social Entrepreneurship*. Oslo: Allkopi AS
- Westall, A. (2001) *Value Led, Market Driven – Social Enterprise Solutions to Public Policy Goals*. London: Institute for Public Policy Research

Artiklar

- Beckman, C., & Haunschild, P. (2002) *Network Learning – The Effects of Partner's Heterogeneity of Experience on Corporate Acquisitions*. *Administrative Science Quarterly* 47: 92-1724

Dacin, P., Dacin, T. & Matear, M. *Social entrepreneurship: Why We Don't Need a New Theory and How We Move Forward From Here*. Academy of Management (2010) 39-41

Etzkowitz, H, & Leydesdorff, L. *The dynamics of innovation: from National Systems and "Mode 2" to a Triple Helix of university–industry–government relations*. Research Policy 29 (2000) 109–123

Granovetter, M. (1973) *The Strength of Weak Ties*. American Journal of Sociology 78:1360-80

Powell, WW. (1998) *Learning from Collaboration – Knowledge and Networks in the Biotechnology and Pharmaceutical Industries*. California Management Review 40 (3): 228-40

Konferensrapporter

David, PA. (2001) *Cooperation, Creativity and Closure in Scientific Research Networks – Modeling the Simpler Dynamics of Epistemic Communities*. Conference at Center Saint-Gobain, Paris

Elektroniska källor

Utgivna skrifter

Redaktör: Augustinsson, E. (2011) *ABC i Social Innovation*. Malmö: Mötesplats för social innovation och samhälls-entreprenörskap

Går att nå via nedanstående länk

<http://issuu.com/samhallsentreprenor/docs/abcisocialinnovation> Hämtad 2011-11-25

Gawell, M., Johannisson, B. & Lundqvist M. (2009) *Samhällets entreprenörer – En forskarantologi om samhälls-entreprenörskap*. Stockholm: Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling

Går att nå via nedanstående länk

<http://www.kk-stiftelsen.org/om/Lists/Publikationer/Attachments/150/samhallets-entreprenorer-2009-publ.pdf> Hämtad 2011-11-25

Murray, R., Caulier-Grice, J. & Mulgan, G. (2010) *The Open Book of Social Innovation*. London: Young Foundation

Går att nå via nedanstående länk

<http://www.youngfoundation.org/publications/reports/the-open-book-social-innovation-march-2010> Hämtad 2011-12-21

Hemsidor

Center for the Advancement of Social Entrepreneurship.

A:<http://www.caseatduke.org/articles/1004/corner.htm> Hämtad 2012-01-04

Center för Socialt Entreprenörskap Stockholm, CSES

<http://www.cses.se/om-oss/> Hämtad 2011-12-19

Centrum för Publikt Entreprenörskap

<http://www.publiktentreprenorskap.se/> Hämtad 2011-12-30

Coompanion

http://www.coompanion.se/foretagsradgivning_starta_eget_tillsammans.aspx Hämtad 2011-12-15

ERUF – Europeiska regionala utvecklingsfonden

http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/general_framework/g24234_sv.htm

Hämtad 2011-12-18

ESF-rådet

A: (<http://www.esf.se/sv/vara-program/Socialfonden/> Hämtad 2011-12-15

B: <http://www.esf.se/sv/Press/Faktatexter/> Hämtad 2011-12-19

Folke Bernadotteakademien

<http://folkebernadotteacademy.se/Om-FBA/> Hämtad 2011-12-20

Folkuniversitetet

A: <http://www.folkuniversitetet.se/Om-Folkuniversitetet/> Hämtad 2011-12-31

B: <http://www.folkuniversitetet.se/Global/DOKUMENTBANKEN/Gemensamma%20dokument/FaktaomFolkun.pdf?epslanguage=sv> Hämtad 2011-12-31

Hjärna. Hjärta. Cash.

<http://www.hjarnahjartacash.se/48h-social-business-challenge/> Hämtad 2011-11-26

KK-stiftelsen

A: <http://www.kk-stiftelsen.org/om/SitePages/Om%20KK-stiftelsen.aspx>

Hämtad 2011-12-15

B: <http://www.kkstiftelsen.org/verksamhet/vriga%20program/Samh%C3%A4llsentrepren%C3%B6rskap.aspx> Hämtad 2011-12-15

LSU – Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer

<http://www.lsu.se/adimo4/Site/LSU/web/default.aspx?p=483&t=h401> Hämtad 2011-12-15

Mötesplats för social innovation och samhällsentreprenörskap

A: <http://www.samhallsentreprenor.se/artiklar/nu-diskuterar-vi-begreppen/>

Hämtad 2011-12-19

B: <http://www.samhallsentreprenor.se/artiklar/kontakt/> Hämtad 2011-12-19

C: <http://www.samhallsentreprenor.se/artiklar/stort-mote-nybildat-forskningsnatverk-sernoc-socia/> Hämtad 2011-12-19

D: <http://www.samhallsentreprenor.se/artiklar/socialt-entreprenorskap-och-social-innovation-i-al/> Hämtad 12-01-02

NordForsk

<http://www.nordforsk.org/no/about> Hämtad 2011-12-15

OSIS, Organisering av Samhälls-entreprenörskap i Sverige

www.osinsweden.com Hämtad 2011-11-26

Playing for Change

<http://www.playingforchange.se/sv/om-playing-for-change/> Hämtad 2011-12-20

Sektor3

<http://www.sektor3.se/om-sektor3/> Hämtad 2011-12-15

SERNOC, Social Entrepreneurship Research Network for the Nordic Countries

www.sernoc.ruc.dk Hämtad 2011-11-26

SIDA

<http://www.sida.se/Svenska/Om-oss/Sa-styrs-vi/> Hämtad 2011-12-20

Tillväxtverket

<http://www.tillvaxtverket.se/ovrigt/omtillvaxtverket.4.21099e4211fdb8c87b800017660.html>

Hämtad 2011-12-15

VINNOVA

<http://www.vinnova.se/sv/Om-VINNOVA/> Hämtad 2011-12-15

Muntliga källor

Intervju med Josefin Uhnborn, SE Forum, Social Entrepreneurship Forum 2011-12-08

Intervju med Sebastian Stjern, CSES, Center för Socialt Entreprenörskap Stockholm 2011-11-28

Intervju med Amir Sajadi, Hjärna. Hjärta. Cash. 2011-11-25

Intervju med Hanna Sigsjö, Mötesplats för Social Innovation och Samhälls-entreprenörskap 2011-12-06

Intervju med Karin Beglund, OSIS, Organisering av Samhälls-entreprenörskap i Sverige 2011-11-30

Intervju med Fredrik Björk, SERNOC, Social Entrepreneurship Research Network for the Nordic Countries 2011-12-05

Intervju med Nils Phillips, Centrum för Publikt Entreprenörskap 2011-12-09

Bilaga A – Intervjufrågor till intresseorganisationer och forskarnätverk för samhällsentreprenörskap

Historia

När startades er organisation och var?

Vem var initiativtagare till starten?

Syfte

Samhällsentreprenörskap finns som bekant i en mängd varianter och definitioner i svenskt bruk – vilket begrepp använder ni?

Vilken definition ger ni detta begrepp?

Vad var syftet när organisationen startades?

Har ert syfte ändrats sedan starten?

Vilken är målgruppen för ert initiativ? Vem riktar ni er till?

I det fall att ni bedriver informationsarbete, vad för typ av information handlar det om?
Vem riktar ni informationen till?

Forskning (denna fråga ställdes endast till representanter för forskarnätverk)

I korthet; kan du beskriva på vilket sätt er forskning är kopplad till samhällsentreprenörskap eller besläktade begrepp?

Intern organisation

Hur är ni organiserade?

Vilka aktörer är aktiva i er organisation? (T.ex. entreprenörer, forskare, finansiärer, beslutsfattare, andra?)

Finansiering

Hur finansieras er verksamhet?

Samarbeten

Känner du till andra aktörer inom er inriktning, som du anser viktiga för främjandet av samhällsentreprenörskap (eller besläktade begrepp) i Sverige?

Samarbetar ni med andra intresseorganisationer inom er inriktning? I så fall, hur?

Hur samarbetar ni med näringslivet?

Hur samarbetar ni med universitet/högskolor och forskare?

Hur samarbetar ni med statliga organ/myndigheter och politiker?

Har ni andra samarbeten av vikt för er? Vad är syftet med dessa?

Mål

Vad är er målsättning för framtiden?

Anser du att de olika aktörer som idag finns inom er inriktning arbetar mot samma mål, eller skiljer sig ert arbete åt?

Om samhälls-entreprenörskap i Sverige idag

Hur långt anser ni att Sverige har kommit i utvecklingen av att främja samhälls-entreprenörskap (och besläktade begrepp) i Sverige?

Anser ni att man kan tala om samhälls-entreprenörskap (med besläktade begrepp) som en sammanhållen bransch i Sverige?

Om nej, varför inte?

Om ja, varför?

Anser du att arbetet skulle underlättas av tydligare samordning av olika aktörers insatser för samhälls-entreprenörskap o. dyl.?

Om nej, varför inte?

Om ja, hur och av vem anser du att en sådan samordning bäst skulle skötas?

Framtiden

Vilka är enligt er de främsta hindren för utbredningen av samhälls-entreprenörskap o. dyl. i Sverige idag?

Vilka möjligheter ser ni för det fortsatta främjandet av utvecklingen?

Har ni några önskningar om hur t.ex. politiker, finansiärer, media, allmänheten, annan skulle kunna agera annorlunda?

Har ni någon plan för att involvera dessa mer i ert arbete, eller öka deras intresse?

Vi vill tacka Dig så mycket för ditt engagemang i dessa frågor och för ditt bidrag till denna rapport, som är mycket värdefullt för oss.

Med Vänliga Hälsningar,

Valentina Lindström & Thomasine Boris-Möller

Bilaga B - Nämnda organisationer och verksamheter

I vår uppsats har organisationer och verksamheter nämnts i samband med våra intervjuobjekt. De har endast en indirekt medverkan i vår uppsats men för läsarens förståelse har vi här sammanställt kort information om dessa.

Coompanion

Coompanion är en företagsrådgivare för personer som vill starta företag tillsammans i så kallade kooperativ. De har kontor på 25 platser som är fördelade över hela Sverige. Coompanion önskar att bredda entreprenörskapet och vill ge personer med en gemensam företagsidé möjlighet att gå från idé till företagande. Coompanion bistår med skraddarsydd information, företagsrådgivning och utbildning (<http://www.coompanion.se>, 2011-12-15).

Folke Bernadotte-akademien

Folke Bernadotte-akademien är en myndighet som lyder under Utrikesdepartementet och grundades 2002. Deras främsta uppgift är att förbättra samordningen av Sveriges insatser gällande internationell fred, säkerhetsfrämjande, konfliktförebyggande och krishantering.

Folke Bernadotteakademien utövar samträning, övningsverksamhet och utbildning för att utveckla Sveriges kapacitet inom sitt verksamhetsområde. De verkar även genom insatser till civilsamhället genom Fredsmiljonen (<http://folkebernadotteacademy.se>, 2011-12-20).

Folkuniversitetet

Folkuniversitetet är ett studieförbund vars verksamhet består av vuxenutbildning, folkbildning, skolor och även utbildningar för organisationer och företag. Folkuniversitetet är en idéburen organisation som är fristående från politiska, religiösa, kommersiella och fackliga intressen (<http://www.folkuniversitetet.se> - A, 2011-12-31). Folkuniversitetet är uppbyggt av fem olika stiftelser som finns på fem platser i Sverige (<http://www.folkuniversitetet.se> - B, 2011-12-31)

ERUF – Europeiska regionala utvecklingsfonden

Syftet med ERUF är att främja den ekonomiska och sociala sammanhållningen inom EU genom att minska de regionala skillnaderna. ERUF gör tematiska prioriteringar när de fördelar sitt finansiella stöd. Inom ramarna för konkurrenskraft och sysselsättning nämns innovation och kunskapsekonomi som områden som det skall satsas på. Detta genom att öka den regionala kapaciteten för bland annat innovation och entreprenörskap (<http://europa.eu>, 2011-12-18).

KK-stiftelsen

KK-stiftelsen har som uppdrag att stärka Sveriges konkurrenskraft genom att hjälpa till att finansiera Sveriges 17 nya universitet och högskolor i samverkan med näringslivet. Det är ett av kraven från KK-stiftelsen att näringslivet skall medverka till finansieringen med lika stor andel. KK-stiftelsen finansierar forskning och kompetensutveckling utan avgöra vilket innehåll forskningen skall ha. KK-stiftelsen strävar emellertid mot att lärosätet som får finansiering skall vara profilerat. Finansieringen sker genom program som är löpande periodiska treårsbudgetar (<http://www.kk-stiftelsen.org> - A, 2011-12-15).

KK-stiftelsen Samhällsentreprenörskapsprogram

Genom att starta ett forskningsprogram under 2008 ville KK-stiftelsen tillsammans med några lärosäten börja förbättra kompetensutveckling för samhällsentreprenörer. Inom programmet

fick samhällsentreprenörer en virtuell mötesplats, vilken idag är *Mötesplats för Social Innovation och Samhällsentreprenörskaps* hemsida. Från 2009 ändrade programmet utformning och arbetsformer, då utvecklingen gick fort fram och många samhällsentreprenörer hade etablerat kontakt. Ansvar för programmets innehåll, inklusive ansvar för de pilotprojekt inom kompetensutveckling som startades 2008, flyttades till högskolor och universitet. KK-stiftelsens insatser för programmet blev fr.o.m. då endast av finansiell natur (<http://www.kkstiftelsen.org> -B, 2011-12-15).

LSU – Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer

LSU är en ideell organisation som är samarbets- och intresseorganisation för Sveriges ungdomsorganisationer. LSU är en mötesplats för ungdomsorganisationer där de kan öka sina erfarenheter, knyta nya kontakter och skaffa ny kunskap så att de kan utvecklas och bli bättre på att förändra unga människors vardag. LSU finansieras framförallt av myndigheter eller statligt stödda organisationer. En del av finansieringen kommer från projekt som de driver samt från de medlemsavgifter som deras medlemsorganisationer betalar årsvis (<http://www.lsu.se>, 2011-12-15).

NordForsk

NordForsk finansierar nordiska forskningssamarbeten och ger råd om nordisk forskningspolitik. NordForsk är ett organ som ligger under Nordiska ministerrådet och de stöttar forskningssamarbete finansiellt inom alla områden. Dock skall projekt som får finansiering vanligtvis innehålla ett samarbete med minst tre nordiska länder (<http://www.nordforsk.org>, 2011-12-15).

Playing for Change

Playing for Change startades av Kinnevik och är en ideell stiftelse som investerar i sociala entreprenörer som inriktat sig på att förbättra förutsättningarna för barn och unga. Playing for Change har en egen inkubator där entreprenörerna går under benämningen Playmakers (<http://www.playingforchange.se>, 2011-12-20).

Sektor3

Sektor3 är en tankesmedja som riktar sig till det civila samhället. De vill synliggöra, granska och väcka debatt om förutsättningar och betydelsen av de organisationer som är sprungna ur det civila samhället. Deras utgångspunkt är att det är viktigt för Sveriges framtid att den kraft som finns i det civila samhället tas tillvara. Sektor3 drivs som en ideell förening och varje organisation som är medlem är representerad vid föreningens årsmöte med en röst var. Årsmötet har ingen påverkan på den forskning som Sektor3 finansierar - detta för att säkerställa ett oberoende val av de vetenskapliga studier som får finansiellt stöd av Sektor3 (<http://www.sektor3.se>, 2011-12-15).

SIDA

Regeringen styr SIDA:s verksamhet då de är en myndighet som lyder under Utrikesdepartementet. För att nå målen med den svenska utvecklingspolitiken arbetar SIDA med de uppdrag de får av Regeringen (<http://www.sida.se>, 2011-12-20).

Svenska ESF-rådet

Det svenska ESF-rådet är en statlig myndighet under Arbetsmarknadsdepartementet. Dess uppgift är att förvalta Socialfonden och Integrationsfonden i Sverige (<http://www.esf.se>- A 2011-12-15).

Socialfonden

Sedan 2000 har ESF-rådet haft ansvaret för Socialfondens svenska program som sedan 1995 har finansierat olika projekt i Sverige. Europeiska Socialfonden har ett program – ”Mervärden i projektet genom Lärande miljöer, Samverkan, Innovativ verksamhet och Strategisk påverkan” sedan januari 2011 (<http://www.esf.se> - B, 2011-12-15).

Tillväxtverket

Tillväxtverket är en myndighet som tillhör Näringsdepartementet och som verkar för fler och växande företag och ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv i hela Sverige.

Tillväxtverket är med och finansierar flera sorters projekt för rådgivning i uppstartsfasen eller utveckling av ett företag. De bistår med nätverk och information i kombination med att de samarbetar med andra myndigheter och organisationer för öka tillgängligheten av information och regelverk. Tillväxtverket driver även ett antal program, insatser och projekt för att främja tillväxten av fler växande företag för en hållbar tillväxt (<http://www.tillvaxtverket.se>, 2011-12-15).

VINNOVA

Sveriges innovationsmyndighet som ska öka konkurrenskraften hos forskare och företag heter VINNOVA och bildades 1 januari 2001. Det är ett statligt verk under Näringsdepartementet och nationell kontaktmyndighet för EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Deras uppgift är att främja hållbar tillväxt i Sverige. Detta genom att finansiera behovsmotiverad forskning och utveckling av innovationssystem. Finansiering sker oftast genom offentligt utlysta VINNOVA-program. En stor del av VINNOVAs verksamhet går ut på att öka samarbetet mellan företag, högskolor och universitet, forskningsinstitut och övriga organisationer inom innovationssystemet (<http://www.vinnova.se>, 2011-12-15).